

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

२०८०

प्रकाशक
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
चितवन

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

२०८०

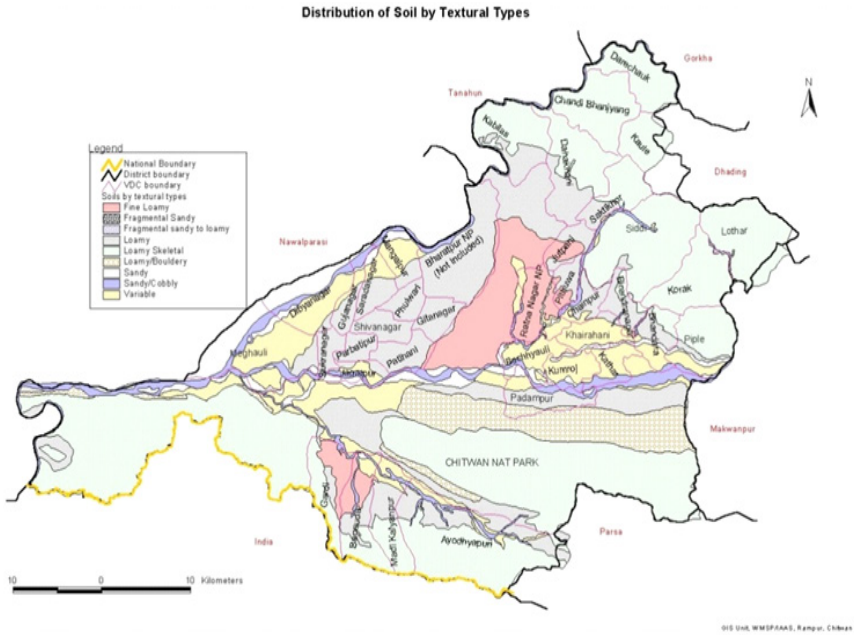

प्रकाशक

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

चितवन

बाढी पहिरोबाट प्रभावित क्षेत्र

दस्तावेज : विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०८०, चितवन
Disaster Preparedness and Response Plan (DPRP) 2080, Chitawan

प्रकाशक : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, चितवन

प्रकाशन मिति : २०८०

सर्वाधिकार : © प्रकाशकमा

संयोजन : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, चितवन

प्राविधिक सहयोग : लक्ष्मीप्रसाद सापकोटा

संक्षेप शब्दावलीहरू : Abbreviation Disaster

Short Form	Full Form	Nepali
HFA	Hygo Framework Approach	ह्योगो कार्यसंरचना
NSDRM	National Strategy for Disaster Risk Management	विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि राष्ट्रिय रणनीति
NDRF	National Disaster Response Framework	राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यसंरचना
NCRA	Natural Calamity Relief Act	दैविप्रकोप उद्धार ऐन
NEWS	National Early Warning System	राष्ट्रिय पूर्वसूचना प्रणाली
DDRC	District Disaster Relief Committee	जिल्ला दैविप्रकोप उद्धार समिति
RDRC	Regional Disaster Relief Committee	क्षेत्रिय दैविप्रकोप उद्धार समिति
NDRC	National Disaster Relief Committee	राष्ट्रिय दैविप्रकोप उद्धार समिति
DEOC	District Emergency Operation Committee	जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र
REOC	Regional Emergency Operation Committee	क्षेत्रिय आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र
NEOC	National Emergency Operation Committee	राष्ट्रिय आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र
DPRP	Disaster Preparedness and Response Plan	जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना
DDMP	District Disaster Management Plan	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना
LDRMP	Local Disaster Risk Management Plan	स्थानिय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना
CBDRMP	Community Based Disaster Risk Management Plan	समुदायमा आधारित विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना
LDMC	Local Level Disaster Management Committee	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति (स्थानीय स्तरिय)
CDMC	Community Level Disaster Management Committee	समुदाय स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति
DTO	District Technical Office	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय
FCHV	Female Community Health Volunteer	समुदायमा कार्यरत महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका

Short Form	Full Form	Nepali
DUDBC	Depart. of Urban Development and Building Construction	सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग
NRCS	Nepal Red Cross Society	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
GBV	Gender Based Violence	लैंगिकमा आधारित हिंसा
CCCM	Camp Coordination and Camp Management	क्याम्प समन्वय तथा व्यवस्थापन
IEC	Information, Education and communication	सूचना, शिक्षा र सञ्चार
IRA	Initial Rapid Assessment	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा
MIRA	Multi Cluster Initial Rapid Assessment	बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा
NFRI	Non Food Relief Items	गैरखाद्य सामग्री
RRT	Rapid Response Team	द्रुतप्रतिकार्य समूह
CCA	Climate Change Adaptation	जलवायू परिवर्तन अनुकूलन
PRA	Participatory Rural Appraisal	सहभागितात्मक लेखाजोखा मूल्यांकन
RRA	Rapid Rural Appraisal	द्रुत लेखाजोखा मूल्याङ्कन
QRT	Quick Response Team	
TLC	Temporary Learning Centre	
DCMC	District Covid-19 Management committee	
CMC	Covid-19 crisis Management Centre	
DART	Disaster Assistance Response Team	
IRA	Initial Rapid Assessment	
MIRA	Multisectoral Initial Rapid Assessment	
LDCRP	Local Disaster and Climate Resilience Plan	

विषय सूची

खण्ड १ परिचय

- १.१ पृष्ठभूमि
- १.२ चितवन जिल्लाको संक्षिप्त परिचय
  - १.२.१. भौगोलिक अवस्थिति
  - १.२.२. जिल्ला सदरमुकाम र प्रमुख आर्थिक व्यापारिक केन्द्रहरु
  - १.२.३. प्रमुख नदी तथा जलभण्डार
  - १.२.४. प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरु
  - १.२.५. जलवायु
  - १.२.६. जनसंख्या

खण्ड २ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिचय

- २.१. योजनाको पृष्ठभूमि
- २.२. योजनाका उद्देश्यहरु
- २.३. योजनाको आवश्यकता तथा महत्व
- २.४. प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा
- २.५. योजनामा समावेश भएका विषयवस्तुहरु
- २.६. योजना तर्जुमा प्रकृया
- २.७. योजनाको सिमा
- २.८. लक्षित समूह
- २.९. पूर्वतयारीका लागि सामान्य मान्यताहरु
- २.१०. पूर्वतयारीका लागि सामान्य मान्यताहरु

खण्ड ३ विपद्को प्रभाव र क्षति न्यूनीकरणका लागि भएका संस्थागत प्रयासहरु

- ३.१. विपद्का घटनाहरुको अवस्था
  - ३.१.१ विपद्बाट भएको क्षति
    - ३.१.२ विपद्का घटनाहरुबाट विगत १० वर्षयता भएको क्षतिको संक्षिप्त विवरण
    - ३.१.३ प्रमुख खोला तथा नदीहरु र तिनले क्षति पुऱ्याउन सक्ने संभावित स्थानहरु
  - ३.२. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था
    - ३.२.१ नेपालको संविधान

- ३.२.२ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४
- ३.२.३ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४
- ३.२.४ विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति २०७५
- ३.२.५ प्रदेश विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७५
- ३.३ जिल्लामा घटेका प्रकोपका मुख्य मुख्य घटनाहरु र सोको प्राथमिकीकरण
- ३.३.१ प्रकोप पात्रो
- ३.४. सम्भाव्य प्रकोपको आँकलन तथा संभावित प्रभाव क्षेत्रको नक्साङ्कन
- ३.५. विपद् सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण
- ३.६. प्रकोप घटना पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली विश्लेषण
- ३.७. सरोकारवाला निकाय, संस्थाहरुको बिबरण लेखाजोखा
- ३.८ मानवीय विषयगत क्षेत्रहरुको लेखाजोखा
- ३.८.१ विषयगत क्षेत्र (Cluster) को परिचय
- ३.८.२ विषयगत क्षेत्रको उद्देश्य
- ३.८.३ विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय र सदस्यहरु

खण्ड ४ सामान्य पूर्वतयारी योजना

खण्ड ५ आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना

- ५.१ समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
- ५.२ खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र
- ५.३ अस्थायी आवास तथा गैरखाद्य सामग्री व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
- ५.४ खाद्य सुरक्षा कृषि तथा जीविकोपार्जन विषयगत क्षेत्र
- ५.५ स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
- ५.६ खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
- ५.७ आपत्कालीन संरक्षण विषयगत क्षेत्र
- ५.८ आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
- ५.९ बन्दोवस्ती विषयगत क्षेत्र
- ५.१० भौतिक पूर्वाधार विषयगत क्षेत्र
- ५.११ शव व्यवस्थापन क्षेत्र

खण्ड ६ आवश्यकताको लेखाजोखा

- ६.१ विषयगत स्रोत साधनको आँकलन
- ६.१.१ समन्वय तथा सूचना क्षेत्र
- ६.१.२ खोज तथा उद्धार क्षेत्र
- ६.१.३ खाद्य क्षेत्र
- ६.२ जिल्लाका स्थानीय तहमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षमता सम्बन्धी विवरण
- ६.३ आर्थिक स्रोत र उपलब्ध हुने विधि र संयन्त्र
- ६.४ अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य

खण्ड ७ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना

- ७.१ लक्ष्य र सूचकहरू
- ७.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई

अनुसूचीहरू

- अनुसूची १ चितवन जिल्ला स्थित कार्यालय प्रमुखहरूको विवरण
- अनुसूची २ जिल्ला समन्वय समितिका पदाधिकारीहरूको सम्पर्क नम्बरहरू
- अनुसूची ३ चितवन जिल्लाका निर्वाचित स्थानीय पदाधिकारीहरूको सम्पर्क नम्बरहरू
- अनुसूची ४ चितवन जिल्लाको विभिन्न स्थानमा रही कार्यरत नेपाल प्रहरीका कार्यालयका प्रमुखहरू
- अनुसूची ५ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी अन्तरगत रहेका साधन स्रोतहरूको विवरण
- अनुसूची ६ नेपाली सेनाको विभिन्न स्थानमा रहेका युनिटका प्रमुखहरूको विवरण
- अनुसूची ७ निजी अस्पतालहरूको नाम र सम्पर्क नम्बर
- अनुसूची ८ चितवन जिल्लामा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका गैरसरकारी संस्थाहरू
- अनुसूची ९ चितवन जिल्लाका स्थानीय तहमा कार्यरत प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरू
- अनुसूची १० स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख र महिला विकास शाखा प्रमुखहरूको सम्पर्क नम्बर
- अनुसूची ११ स्थानीय तहका कार्यालयहरूका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरू
- अनुसूची १२ जिल्ला स्थित विभिन्न कार्यालयका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरूको विवरण

- अनुसूची १३ चितवन जिल्लामा सक्रिय सञ्चारकर्मीहरूको सम्पर्क नम्बर
- अनुसूची १४ चितवन जिल्लामा रहेका एम्बुलेन्स सम्बन्धी विवरण
- अनुसूची १५ चितवन जिल्लामा रहेका बारूणयन्त्र सम्बन्धी विवरण
- अनुसूची १६ खोज तथा उद्धारका लागि जिल्ला प्रहरीकार्यालयमा रहेका स्रोतहरू
- अनुसूची १७ उद्योग बाणिज्य संघका पदाधिकारीहरूको विवरण
- अनुसूची १८ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखाका पदाधिकारीहरू
- अनुसूची १९ नेपाली सेनाका विभिन्न युनिटमा रहेका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू
- अनुसूची २० सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय कुरिनटार र गणमा रहेका विपद् व्यवस्थापन सामग्रीहरूको विवरण
- अनुसूची २१ जिल्ला प्रहरी कार्यालय र मातहतका चौकी, पोष्ट र ईलाकाहरूमा उपलब्ध सामग्रीहरू
- अनुसूची २२ स्थानीय निकायगत भौतिक स्रोत साधनको अवस्था
- अनुसूची २३ जिल्लामा रहेका हेम्भी इक्वीपमेण्टहरूको विवरण
- अनुसूची २४ नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका उपशाखाहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची २५ तालिम प्राप्त स्वयंसेवकहरू
- अनुसूची २६ विषयगत सदस्य संस्थाको कार्यशर्त
- अनुसूची २७ अगुवा सहयोगी संस्थाको कार्यशर्त
- अनुसूची २८ विपद् प्रारम्भिक द्रुत सर्वेक्षण फाराम
- अनुसूची २९ बिपद् उद्धार टोली खटीने जनशक्ति
- अनुसूची ३० प्रकोप पूर्व समय र पश्चात् गरिने क्रियाकलापहरू

सन्दर्भ सामग्रीहरू

खण्ड- १ परिचय

१.१. पृष्ठभूमि

नेपाल विभिन्न प्रकारका प्राकृतिक एवं गैर प्राकृतिक प्रकोपको उच्च जोखिममा रहेको मुलुक हो । कमजोर भौगर्भिक अवस्था, भूबनावट, धरातलीय स्वरूप, जलवायु परिवर्तन, अव्यवस्थित बसोबास र सहरीकरण, वातावरणीय प्रभावलाई नजरअन्दाज गरी गरिने विकास निर्माण लगायतका विभिन्न कारणले निम्त्याउने प्रकोप र यसबाट सिर्जना हुने विपदका घटनाहरू नेपालमा बारम्बार हुने गरेका छन्, जसबाट वर्षेनी ठूलो जनधनको क्षति हुने गरेको छ । जलवायु परिवर्तनका कारण उत्पन्न प्रकोपको प्रवृत्ति, मात्रा एवं प्रकृति प्रतिकूल बन्दै जाँदा विपद व्यवस्थापनमा थप चुनौतिहरूको सामना गर्नुपर्ने देखिएको छ ।

विपद्को सामना गर्ने क्षमताको विकास केन्द्रदेखि स्थानीय तहसम्मको आवश्यकता हो । राष्ट्रिय तहमा विपद्को सामना गर्ने क्षमताको विकासमा भएका प्रयासलाई स्थानीय तहसम्म विस्तार गर्नु र विकास प्रक्रियामा सबै सरोकारवालासँग सहकार्य गर्नु आजको आवश्यकता हो । यसै क्रममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति चितवनले जिल्लास्थित सरोकारवालासँग बृहत् अन्तरक्रिया गरी विपद्को सामना गर्ने प्रणालीको विकास स्वरूप भूकम्प, पहिरो, आगलागी, बाढी, महामारी, सुख्खा खडेरीको सन्दर्भलाई लिएर यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरेको छ । विगतमा घटेका विपदका घटनाहरूको मूल्यांकन एवं विश्लेषण गरी यथासंभव त्यस्ता घटनाहरू दोहोरिन नदिन र घटनाहरू भइहालेपनि त्यसबाट हुने संभावित मानवीय तथा भौतिक क्षति र हानी नोक्सानी कम गर्न, साथै विपदको समयमा प्रभावकारी ढङ्गले मानवीय सहायता परिचालन गर्न पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुका साथै विपदको सामना गर्ने क्षमता अभिवृद्धि गर्न मद्दत गर्दछ । विपद जोखिमहरूको पूर्वानुमान गरी सोको व्यवस्थापनमा सरोकारवाला निकाय/कार्यालयको भूमिका तथा जिम्मेवारी स्पष्ट गर्न तथा उपलब्ध मानवीय, आर्थिक, भौतिक तथा अन्य साधन श्रोतहरूको समन्यात्मक रूपमा उच्चतम परिचालन गर्न प्रस्तुत योजनाले मार्गदर्शन गर्दछ ।

चितवन जिल्लामा विपदबाट उत्पन्न हुन सक्ने असहज अवस्थामा प्रभावितको खोज तथा उद्धार गरी मानव जीवन र सम्पत्त तथा भौतिक संरचनाहरूको संरक्षण गर्नु यस योजनाको प्रमुख उद्देश्य भएकोले यसको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । विपद्का विगतका अनुभवका

आधारमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित बनाउन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना आवश्यक भएकोले नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालयबाट जारी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ (संशोधन २०७६) बमोजिम तर्जुमा भएको प्रस्तुत योजनालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति चितवनको मिति २०८० असार २५ गतेको बैठकबाट अनुमोदन गरी लागू गरिएको छ ।

१.२. चितवन जिल्लाको सक्षिप्त परिचय :

१.२.१. भौगोलिक अवस्थिति

चितवन जिल्ला नेपालका ७७ जिल्ला मध्येको एक जिल्ला हो, जुन बागमती प्रदेशको दक्षिण-पश्चिम भागमा अवस्थित छ । विश्व मानचित्रमा २७०२१'४५" देखि २७०५२'३० "उत्तरी अक्षांश र ८३०५४'४५" देखि ८४०४८' ५" पुर्वी देशान्तरमा अवस्थित यो जिल्ला २२३८.३९ वर्ग किलोमिटर (८६४.२५ वर्ग माइल) क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । जिल्लाको भूभाग समुद्री सतहवाट १४४ मिटर देखि १९४७ मिटरसम्मको उचाईमा रहेको छ । यो जिल्ला तराईको भावर प्रदेश देखि महाभारत पर्वत सम्म फैलिएको छ । जिल्लाको पूर्वतर्फ मकवानपुर र पर्सा, पश्चिमतर्फ नवलपरासी र तनहुँ, उत्तरतर्फ गोर्खा र धादिङ्ग जिल्लाहरू पर्दछन् भने दक्षिणतर्फ भारतको उत्तर प्रदेश र विहार राज्य पर्दछ । जिल्लाको धेरैजसो भूभाग चितवन उपत्यकामा रहेको छ भने उत्तरी भागमा महाभारत पर्वत शृङ्खला पर्दछ । नेपालको सबैभन्दा पुरानो चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज यसै जिल्लामा पर्दछ । युनेस्कोको विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत यो राष्ट्रिय निकुञ्ज ९५२.६३ वर्ग किलोमिटर (३६७.८१ वर्ग माइल) क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । तीन वटा प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र र छ वटा प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र रहेको चितवन जिल्लामा एक महानगरपालिका र पाँच नगरपालिका र एक गाउँपालिकागरी जम्मा सात वटा स्थानीय तह रहेका छन् ।

१.२.२. जिल्ला सदरमुकाम र प्रमुख आर्थिक व्यापारिक केन्द्रहरू

चितवन जिल्लाको सदरमुकाम भरतपुर महानगरपालिकास्थित भरतपुरमा रहेको छ, जुन नेपालका ठूला सहरमध्येको एक हो भनेयहाँका अन्य प्रमुख सहर तथा व्यापारिक केन्द्रहरूमा नारायणघाट, टाँडी, पर्सा,नारायणगढ, टाँडी, पर्सा, खैरहनी, पर्साढाप, मुग्लिन, चनौली, रामपुर, मंगलपुर, जगतपुर, गितानगर, शिवनगर, भण्डारा, कुरिनटार, वसन्तपुर, बरूवा बजार, पटिहानी, पार्वतीपुर, शारदानगर, मेघौली आदि रहेका छन् । भरतपुर खासगरी मध्यक्षेत्रमा बसोवास गर्ने नेपालीहरूका लागि उच्च शिक्षा, व्यापार र यातायातको केन्द्र

बिन्दु मानिन्छ । संघीय राजधानी काठमाण्डौसंग जोड्ने निकटतम राजमार्ग र पूर्व पश्चिम राजमार्गको संगमस्थलमा रहेको हुँदा व्यापार, उद्योग, कृषि,पर्यटन लगायका क्षेत्रमा भरतपुर र समग्र चितवन नेपालमै एक प्रशिद्ध स्थानको रूपमा रहेको छ । प्राकृतिक सुन्दरता, जैविक,साँस्कृतिक एवंधार्मिक विविधताको कारण चितवन जिल्ला आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकको लागि नेपालका प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्यहरुमध्ये पर्दछ ।

१.२.३. प्रमुख नदी तथा जलभण्डार

चितवन जिल्ला भएर बग्ने प्रमुख नदी तथा खोलाहरुमा नारायणी,राप्ती, लोथर, रिउ, कायर खोला, रिग्दी अदि पर्दछन् भने बीसहजारी ताल, सत्रहजार ताल, सत्ताइसहजार ताल, अट्टाइस हजार ताल, नन्दभाउजु ताल, तमोरघैला ताल, कसरा ताल, मन्जुरा ताल, अन्जुरा ताल, गडुवा ताल, मुण्डा ताल, देवी ताल, बैकुण्ठ ताल, अन्जना ताल, परशुराम कुण्ड आदि यहाँ अविस्थित ताल तथा कुण्डहरु हुन् ।

१.२.४. प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरु

देवघाट, बागेश्वरी, गणेशस्थान, शिवघाट, त्रिवेणी, गोद्धक, पाण्डवनगर, सोमेश्वर कालिका, बिक्रमबाबा, चित्रसारी, जुट्पानी कालिका, उपरदाङ्गढी, चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, सौराह, कुरिनटार, पुरानो गढी, सोमेश्वर गढी, कविलासपुर गढी, सिराईचुली आदि यहाँका मुख्य ऐतिहासिक, धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरु हुन् । जिल्लामा अविस्थित सौराहा, मेघौली, टाइगरटप, चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, नारायणी, त्रिशुलीमा गरिने जलविहार बाह्य पर्यटनका आकर्षणको रूपमा रहेका छन् भने देवघाट, त्रिवेणी, वाल्मीकि आश्रम, गोद्धाक, बिक्रमबाबा, वागेश्वरी, चित्रसारी, लगायतका स्थलहरु धार्मिक एवम् आन्तरिक पर्यटकहरुका लागिअकर्षण बन्दै आएका छन् ।

१.२.५. जलवायु

चितवन समशितोष्ण र उष्ण प्रदेशीय हावापानी भएको र मनसुनको समयमा उच्च वर्षा हुने ठाउँ हो । यस क्षेत्रमा मनसुन प्रायः जुन महिनाको मध्यदेखि सुरु हुन्छ र सेप्टेम्बर महिनाको अन्त्यतिर वर्षामा कमी आउँछ । यस अवधिमा यहाँ वार्षिक सरदर २५०० मिलिमिटर वर्षा हुने गरेको पाइन्छ ।

१.२.६. जनसंख्या

औलोको घरको रूपमा चिनिने चितवन जिल्ला आजभन्दा करिव पाँच दशक अधिसम्म मानव बसोबासको दृष्टिले प्राथमिकतामा पर्ने गरेको नपाइएतापनि त्यसयता नेपालका प्राय सबैजसो जिल्लाका मानिसहरु बसाइसराई गरी यस जिल्लामा आई बसोबास गर्ने गरेको पाइन्छ । तसर्थ चितवन जिल्ला विभिन्न जातजाति, भाषाभाषी, धर्म र संस्कृतिको विविधता भएको जिल्लाको रूपमा चिनिन्छ । वि.स.२०७८ सालको तथ्याङ्क अनुसार यस जिल्लाको जनसंख्या ७,१९,८५१ रहेको छ ।

खण्ड-२

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिचय

२.१. योजनाको पृष्ठभूमि

नेपाल भूकम्प,बाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, चट्याङ,खडेरी, अतिवृकष्टी, शितलहर जस्ता प्रकोपबाट उच्च जोखिममा रहेको छ। यस्ता विपद्हरूबाट जोगाउन, प्रकोप सिर्जित विपद्को समयमा प्रभावकारी रूपमा मानवीय सहायता परिचालन गर्न र सम्बन्धित निकायहरूको जिम्मेवारीलाई प्रष्ट किटान गर्नका लागि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ। आपत्कालमा गरिने प्रभावकारी मानवीय प्रतिकार्यमा संलग्न निकायहरूको पूर्वतयारीको स्तर र उनीहरूको क्षमता तथा सबै तहमा उपलब्ध स्रोत साधनले ठूलो प्रभाव पर्दछ। तसर्थ प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित जुनसुकै खालका विपद्का घटनाबाट हुनसक्ने जीउधनको क्षतिलाई न्यून गर्नका लागि र विपद्को समयमा मानवको जीवन रक्षाका लागि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना एउटा महत्वपूर्ण पक्ष हो। विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय क्षति तथा धन सम्पत्ति र आधारभुत सेवा सुविधाहरूको हानी नोक्सानी कम गर्नका साथै विपद्को समयमा प्रभावकारी रूपमा मानवीय सहायता परिचालन गर्न विपद् पूर्वतयारी महत्वपूर्ण हुन्छ। तसर्थ प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक प्रकोपहरूबाट हुन सक्ने विपद्का घटनाबाट मानिसको जीउधन, विकास पूर्वाधार तथा सेवाहरूको क्षतिलाई कम गर्न विपद् पूर्वतयारी तथा आपत्कालीन प्रतिकार्यलाई मजबुत बनाउन जरूरी छ।

पूर्वतयारीले विपद्को सामना गर्ने क्षमतालाई वृद्धि गर्ने र समुदायहरूलाई विपद् उत्थानशील गराउने कार्यमा मद्दत पुर्याउँदछ। यसका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा संलग्न सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरूको जिम्मेवारीलाई प्रष्ट किटान गरी उनीहरूको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षमताका साथै स्रोत साधनको उपलब्धता सुनिश्चित गर्नु पर्दछ। यसै सन्दर्भमा गृह मन्त्रालयले तयार गरेको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ को आधारमा जिल्ला स्थित सरोकारवालासँग समेत छलफल अन्तरक्रिया गरी जोखिम न्यूनीकरण र सामना गर्ने क्षमताको विकास गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई हरेक वर्ष अद्यावधिक गर्दै आएको छ। सोही योजनालाई समयसापेक्ष पुनरावलोकन तथा अद्यावधीकरण गर्ने क्रममा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ (संसोधन २०७६) ले

निर्धारण गरेका विधि तथा प्रक्रिया पूरा गरी “विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८०” तर्जुमा गरिएको छ ।

२.२. योजनाका उद्देश्यहरू:

विपद्को समयमा विपद् प्रभावितको जीवन र बहुमूल्य सम्पत्तिको संरक्षण तथा सुरक्षा गरी मानिसमाथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न स्थानीय साधन तथा स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई संस्थागत रूपमा प्रवर्द्धन गर्नु यस योजनाको मूल उद्देश्य रहेको छ । योजनाका निर्दिष्ट उद्देश्य निम्न बमोजिम छन् :

- विपद् प्रभावित व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल उद्धार गरी मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु,
- विपद् प्रभावित मानिसलाई सुरक्षित र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत सहयोग उपलब्ध गराउनु,
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि स्थानीय तहसंगको समन्वय र सहकार्यलाई थप मजबुत बनाउनु,
- उपलब्ध न्यूनतम साधन-स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै साधन-स्रोतको खोजी गरी नेपाल सरकारबाट भएका निर्णयको कार्यान्वयन गर्न सरोकारवाला निकाय तथा सङ्घसंस्थासँग प्रभावकारी समन्वय गर्नु,
- विकास प्रक्रियामा जोखिम न्यूनीकरण विधिलाई मूलप्रवाहीकरण गरी विपद्जन्य जोखिम कम गर्न र विपद् पछिको पुनर्लाभ प्रक्रियालाई अघि बढाउने आधार तयार गर्नु,

२.३ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व

विपद् व्यवस्थापन भित्र गरिने विभिन्न चरणका कार्यहरू मध्ये प्रतिकार्य योजना विपद्का घटना घटे लगत्तै देखि स्थिति सामान्य नभएसम्म कार्यान्वयन हुन्छ । विपद्को यो समय ज्यादै संवेदनशील भएको र यस समयमा गरिने मानवीय सहयोगका कार्यले क्षति तथा नोक्सानी उल्लेख्य मात्रामा घटाउन सकिने भएकाले यस योजनाको निकै ठूलो महत्व रहेको हुन्छ । यस योजनाको आवश्यकता र महत्वलाई निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ:

- मानवीय सहायता एवम् विपद् जोखिम व्यवस्थापनमा संलग्न निकाय एवं उपलब्ध स्रोत साधन पहिचान गराउँछ ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि अपुग स्रोत पहिचान गरी त्यसको पूर्तिको

व्यवस्था गर्न आवश्यक वातावरण मिलाउँछ ।

- विपद् जोखिम व्यवस्थापनमा विभिन्न विषयक्षेत्र अन्तर्गतका निकायहरूको भूमिका निर्धारण गरी विपद्का असरहरूको सामना गर्न एकीकृत प्रयासलाई सुनिश्चित गर्छ ।
- विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्ने सुनिश्चितता दिन्छ ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न सरोकारवाला र समुदायलाई हातेमालो गर्ने प्रेरणा दिन्छ ।
- उद्धार र राहत जस्ता कार्यमा प्रभावित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ ।
- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता प्रवर्द्धनका विषयलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवाप्रदायकमा जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउँछ ।

२.४. योजनाको अपेक्षित नतिजा

विपद् जोखिम व्यवस्थापन भित्र गरिने विभिन्न चरणका कार्यमध्ये विपद् पहिले जोखिम न्यूनीकरणका आधारभूत कार्य, विपद् परे लगत्तै स्थिति सामान्य नभएसम्म गरिने प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी र तत्कालीन पुनर्लाभका लागि कार्य गरिने भएकाले यस योजनाबाट विपद् प्रभावित मानिसको अधिकारको रक्षा, आपतकालीन जीविकोपार्जनमा सहयोगका साथै विपद् जोखिम व्यवस्थापनका क्षेत्रमा समेत सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । यस योजनाका केही अपेक्षित नतिजा देहायअनुसार हुने प्रक्षेपण गरिएको छ:

- विपद् पहिले गर्नु पर्ने आधारभूत पूर्वतयारीका कार्य सुनिश्चित हुनेछन् ।
- विपद्को समयमा मानवीय सहयोग कार्यलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित गर्न सकिनेछ ।
- विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि सरोकारवाला र समुदायबीच समन्वय र सहकार्यको अभिवृद्धि हुनेछ ।
- प्रभावितलाई आफ्नो अधिकार र दायित्वको बारेमा सचेत हुने अवसर प्राप्त हुनेछ ।
- उद्धार र राहत जस्ता कार्यमा प्रभावित समुदायको समान पहुँचमा अभिवृद्धि हुनेछ ।
- सामाजिक, सांस्कृतिक सद्भाव अभिवृद्धि भएर विपद्को सामना गर्न सबै एकजुटहुने वातावरण तयारहुनेछ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड भएकाले मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवाप्रदायक निकायमा जवाफदेहीता र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास हुनेछ ।

२.५. योजनामा समावेश भएका विषयवस्तुहरू

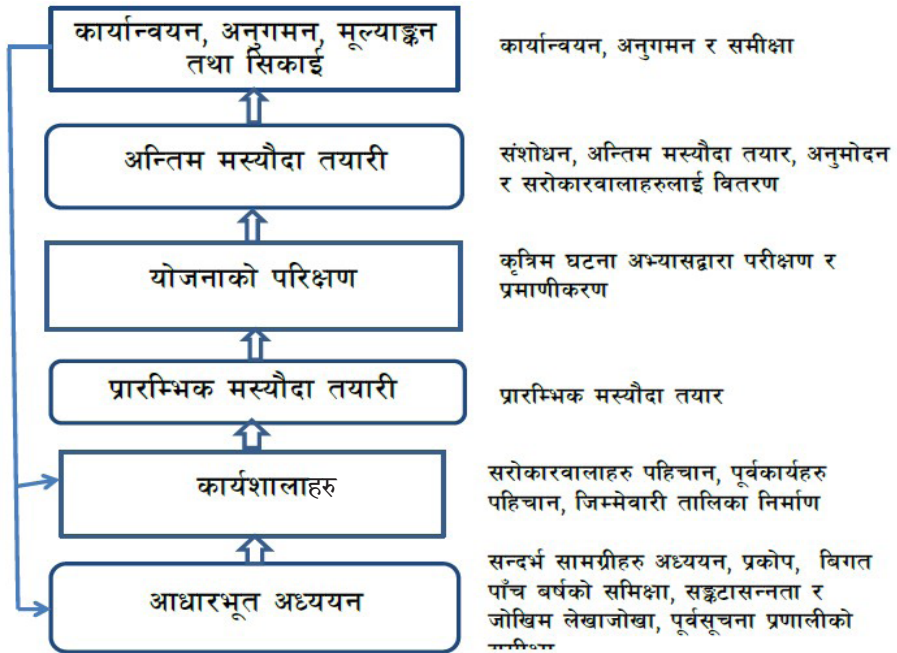
यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा समावेश विषयवस्तुहरू मुख्यतया देहायअनुसार छन्

- जिल्लाको समग्र वस्तुस्थिति विवरण,
- विपद्बाट प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्र एवं समुदायको संख्या र अवस्थिति,
- उपलब्ध क्षमता (विपद्सँग जुध्ने र प्रतिकार्यमा उपलब्ध हुन सक्ने),
- विपद् जोखिम विश्लेषण,
- पूर्व चेतावनी प्रणाली,
- खोज तथा उद्धार व्यवस्था,
- आश्रय घर (सेल्टर) वा क्याम्प व्यवस्थापन प्रणाली,
- राहत व्यवस्था र वितरण,
- खाद्य सामग्री र गैर खाद्य सामग्रीको भण्डार अवस्था,
- प्रतिकार्यमा संलग्न साभेदारहरूको भूमिका र जिम्मेवारीको निर्धारण,
- हरेक निकायमा विपद् सम्पर्क व्यक्तिको पहिचान र विपद्को समयमा नियमित सञ्चार सम्पर्कको व्यवस्था,
- मानवीय सहायताकर्मीले गर्ने सहयोग (के, कसले, कहिले, कहाँ, कसरी उपलब्ध गराउने हो सोको पहिचान) उपलब्ध गराइएको हुनेछ ।
- सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संघ/संस्थाको विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि हुने

२.६. योजना तर्जुमा प्रक्रिया

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रकृया केवल “योजना तर्जुमा” गर्ने मात्र नभई यो भैरहेको योजनालाई नियमित रूपमा पुनरावलोकन तथा अद्यावधिक गर्ने र चेतना अभिवृद्धि गर्ने महत्वपूर्ण कार्य हो ।

सम्बन्धित तहमा कार्यरत विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा संलग्न निकायहरूसंगको सहकार्यमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने मुख्य जिम्मेवारी सम्बन्धित विपद् व्यवस्थापन समितिको भए अनुरूप विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको अवधारणागत ढाँचा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

उपरोक्त मार्गदर्शनको खाकालाई अनुसरण गर्ने क्रममा सर्वप्रथम २०८०/०३/२५ गते जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा सम्पन्न विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सरोकारवाला निकायहरूको बैठकबाट विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना(DPRP)अद्यावधिक गर्ने निर्णय भयो ।बैठकले जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्न देहायका पदाधिकारी रहेको समिति गठन गर्यो ।

- संयोजक : स.प्र.जि.अ. श्री राजुप्रसाद पौडेल जिल्ला प्रशासन कार्यालय
- सदस्य : प्रतिनिधि, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी चितवन शाखा
- सदस्य : प्रतिनिधि, भरतपुर महानगरपालिका
- सदस्य : परामर्शदाता, लक्ष्मीप्रसाद सापकोटा
- सदस्य : सुरक्षा निकायबाट १ जना
- सदस्य सचिव : प्रशासकीय, अधिकृत श्री आनन्द वंश न्यौपाने जिल्ला प्रशासन कार्यालय

क्षेत्रगत अवधारणा अनुसार विभिन्न ११ वटा विषयगत क्षेत्र (Cluster) को पहिचान गरिएको छ । जिल्लास्थित सबै स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय तथा सरोकारवाला निकायहरूबाट सूचना तथा तथ्याङ्कहरू माग संकलन गरिएको छ । जिल्लास्तरीय सरोकारवालाहरूसंग

छलफल र अन्तरक्रिया समेत गरी प्राप्त भएका सूचना, तथ्याङ्क सुभाव समेतको आधारमा विज्ञको सहयोगबाट “विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ (संसोधन २०७६)”समेतका आधारमा पुनरावलोकन गरी योजनाको मस्यौदा तयार भयो । प्रस्तुत मस्यौदा उपर मिति २०८०/०३/२५ गते जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिको आयोजनामा सञ्चालित बहुसरोकारवाला निकायहरुको बैठकमा छलफल एवं बिश्लेषण भई प्राप्त भएका राय सुभावहरुलाई समेत समावेश गरी “जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, चितवन-२०८०” तयार गरिएको छ ।

२.७. योजनाका सीमा

यस योजनाका सीमा निम्न अनुसार रहेका छन् :

१. यस योजनाले विगतको अनुभवको आधारमा भूकम्प, बाढी, डुबान, कटान आगलागी, चट्याङ जस्ता विपद्का घटनाबाट २०८० सालमा प्रभावित हुन सक्ने घरधुरी ४८,४२६ र जनसंख्या १,६६,३५० अनुमान गरिएको छ। पूर्वतयारी र प्रकोपको स्तर अनुसार वास्तविक क्षति तथा नोक्सानीको आकार घटबढ हुन सक्नेछ ।
२. कार्ययोजना राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता अनुरूप क्षेत्रगत (Cluster) अवधारणाका आधारमा तर्जुमागरिएको छ। जिल्लास्थित मानवीय सहायतामा संलग्न निकाय तथा संस्थाहरुले आफ्नो नेतृत्वलाई प्रभावकारी नबनाएको खण्डमा क्षेत्रगत अवधारणाको कार्यान्वयन कमजोर हुन सक्नेछ ।
३. विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन विपद् स्थल, बन्दोवस्ती व्यवस्थापन र आपत्कालीन स्वास्थ्य सेवा योजना महत्वपूर्ण हुन्छ । अतः यस योजनामा उल्लेख भए अनुरूप विभिन्न विषयगत समितिका बैठकहरु बसी यस सम्बन्धमा थप गृहकार्य गरी स्पष्टता कायम गर्न सकिनेमा मात्र यो योजना प्रभावकारी हुन सक्नेछ ।
४. विपद् पर्दाको अवस्थामा योजना अनुरूप मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिसँग स्रोतको अभाव हुन सक्ने भएकोले योजना अनुरूप विपद् प्रतिकार्यका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न संघीय सरकार, प्रादेशिक सरकार र मानवीय सहायतामा संलग्न संघसंस्थाहरुको सहयोग लिनुपर्ने अवस्था छ ।
५. यस योजनामा समुदायस्तरमा गएर सूचना संकलन गरिएको छैन जसले कति घरधुरी प्रभावित हुन सक्छन् भनेर यकिन तथ्याङ्क लिन सकिएको छैन । विगतका वर्षहरुको उपलब्ध बिवरणहरु र बाढीको घटनामा प्रभावित जनसंख्यामध्ये शिविरमा आश्रीत

हुनु परेको विवरणलाई आधार मानी प्रभावित हुन सक्ने घरधुरी र जनसंख्या लिइएको छ ।

६. योजना कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा सम्बन्धित सरकारी कार्यालय, स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय, नीज क्षेत्र, गैर सरकारी तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी क्षेत्र, संयुक्त राष्ट्र संघका निकायहरूले वार्षिक योजना बनाउंदा यसमा रहेका पक्षहरूलाई समेत समेटी योजनामा राख्ने र बजेट छुट्याउनुपर्ने हुन्छ ।

२.८. लक्षित समूह

यस जिल्लामा बाढी डुवान, चट्याङ्ग, हावाहुरी, पहिरो, जनावर आतङ्क आदि प्रकोपहरू समस्याहरूको रूपमा बढ्दो क्रममा छन् । यस वर्षको मौसम पूर्वानुमान र बिगतका वर्षहरूको प्रभाव तथा क्षतिलाई मध्यनजर एवम् विश्लेषण गर्दा यस वर्ष पनि देहाय अनुसार घरधुरी र जनसंख्या प्रभावित हुने देखिन्छ ।

प्रकोप	भरतपुर		कालिका		रत्ननगर		माडी		खैरहनी		राप्ती		इच्छाकामना		जम्मा	
	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या
बाढी कटान डुवान	३००००	१०००००	२०५०	६०००	५०००	१७०००	४५००	२००००	१०२०	३०००	४०००	१२०००			४६५७०	१५८०००
पहिरो	३००	१०००	१००	३५०							२००	७२०	१२५६	६२८०	१८५६	८३५०

२.९. पूर्वतयारीका सामान्य सिद्धान्तहरू

पूर्वतयारी कार्य गर्दा सबै साभेदारहरूले अपनाउनु पर्ने सामान्य सिद्धान्तहरू देहाय बमोजिम हुने छन् :

- जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत एकद्वार नीति अनुरूप समग्र समन्वयको काम हुनेछ । प्रमुख जिल्ला अधिकारी वा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले समन्वयका लागि अन्य संघसंस्थाहरूको सहयोग लिन सकिने छ ।

- विषयगत इकाईबाट समेत आवश्यक समन्वय गर्ने र समन्वय गर्दा मुख्य माग वा आधारभूत आवश्यकता पुरा गर्ने विषयलाई बढी ध्यान दिनु पर्नेछ ।
- विपद् पूर्वतयारी एवं उद्धार कार्यका लागि दक्ष जनशक्ति, आर्थिक, भौतिक सुविधा तथा स्थानीय सञ्जालमा आधारित गैरसरकारी संस्थाहरु भएकाले त्यस्ता संस्थाहरुलाई क्षमता अनुसार प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ ।
- पूर्व निर्धारित रूपमा समन्वय, सहयोग, साभेदारी, सहकार्य, निर्देशन र नियन्त्रणको कार्यमा एकरूपता कायम गरिनेछ।

२.१० जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ बमोजिम जिल्ला स्तरमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्न देहाय बमोजिमको जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ ।

● प्रमुख जिल्ला अधिकारी	अध्यक्ष
● जिल्ला समन्वय समितिको प्रतिनिधि	सदस्य
● जिल्ला भित्रका स्थानिय तहका अध्यक्ष तथा प्रमुख	सदस्य
● स्वास्थ्य सम्बन्धी विषय हेर्ने जिल्ला स्थित कार्यलयको प्रमुख	सदस्य
● जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायका प्रमुखहरु	सदस्य
● जिल्ला स्थित पूर्वाधार तथा सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित कार्यलयका प्रमुखहरु	सदस्य
● राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त दलका जिल्लास्थित प्रमुख वा प्रतिनिधि	सदस्य
● नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको जिल्लास्थित प्रमुख	सदस्य
● गैरसरकारी महासंघको जिल्लास्थित प्रमुख	सदस्य
● नेपाल पत्रकार महासंघको जिल्लास्थित प्रमुख	सदस्य
● उधोग बाणिज्य महासंघको जिल्लास्थित प्रमुख	सदस्य
● प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तोकेको अधिकृत	सदस्य

खण्ड - ३

विपद्को प्रभाव र क्षति न्यूनीकरणका लागि भएका संस्थागत प्रयास

३.१. विपद्का घटनाहरूको अवस्था

यस जिल्लामा महाभारत र चुरे पर्वतमालाबाट उत्पन्न भएर बग्ने दर्जनौँ साना तथा ठूला नदीले खासगरी मनसुन सक्रिय भएको समयमा उत्पन्न गर्ने विपद्का कारण चितवन जिल्लाका विभिन्न क्षेत्रहरू बर्षेनी जोखिम भेल्ले बाध्य भएका छन् । विपद् पूर्वतयारीका विषयमा पर्याप्त ज्ञानको अभाव, नदी कटान क्षेत्रहरूमा कमजोर तटबन्ध, बर्षेनी नदीले आफ्नो बहाव परिवर्तन गर्दै जानु, प्राकृतिक श्रोत साधनको अत्यधिक दोहन, विकास निर्माणका कामहरू विपद् मैत्री नहुनु आदि यसका मुख्य कारण रहेका छन् । वर्षायाममा थोरै समयमा अति धेरै पानी पर्नु, लामो समयसम्म पानी पर्नु, खोला खोल्सामा अत्यधिक पानी बग्नु, कटानको परिणाम स्वरूप बाढी तथा पहिरोको कारण नदी किनारका बासिन्दा बिस्थापित हुनु, कृषि बाली तथा पशु चौपायाको क्षति आईपर्नु, भौतिक तथा मानवीय क्षति जस्ता विपद्जन्य घटना आई पर्ने गरेका छन् । चितवन जिल्लाको लागि विपद् जोखिमको अवस्था र मुख्य प्रकोपहरू निम्न अनुसार पहिचान तथा विश्लेषण गरिएको छ ।

३.१.१ विपद्बाट भएको क्षति

विपद्	२०७५		२०७६		२०७७		२०७९		
	मानवीय क्षति	प्रभावित परिवार	मानवीय क्षति	प्रभावित परिवार	मानवीय क्षति	प्रभावित परिवार	मानवीय क्षति	प्रभावित परिवार	
बाढी तथा डुवान	७	५	५	५	७	१७१			१५० विघा जमिन
भूकम्प	-	-	-	-	-	-			
आगलागी	४	१८	६	१८	३	१९			
चट्याङ	६	-	-	-	-	-			
हावाहुरी	४	३९२	५	८२	५	५			
सडक दुर्घटना	२९५		२६१		३९७				
जनावर आक्रमण	-	-	५	-	-	-			

अन्य	२	-	-	-	१ चिसोबाट मृत्यु					
जम्मा	३१८	४१५	२८२	१०५	४१३	१९५				१५० बिघा जमिन

स्रोत: जिल्ला प्रहरी कार्यालय चितवन-२०७८

३.२ विपद्का घटनाहरूबाट विगत १० वर्षयता भएको क्षतिको सक्षिप्त विवरणः

(२०६८-०१-०१ देखि २०७७-१२-३१ सम्म)आर्थिक क्षति रू. हजारमा

वर्ष	२०६८	२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७५	२०७६	२०७७
बाढी										
घटना संख्या	२	०	३	२	१	४	७	१	१	१
मृत्यु	०	०	१	२	०	२	४	०	०	०
बेपत्ता	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०
घाइते	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०
प्रभावित परिवार	३२०	०	०	०	१	३५	५३४	१	०	१
घरमा क्षति	०	०	०	०	०	०	५२९	१	०	१
आर्थिक क्षति	०	०	१००	०	३००	१५०	०	०	०	०
पहिरो										
घटना संख्या	०	०	०	०	२	१०	८	४	३	५
मृत्यु	०	०	०	०	२	३	६	१	०	०
बेपत्ता	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०
घाइते	०	०	०	०	०	१२	३	४	०	०
प्रभावित परिवार	०	०	०	०	२	१४	१८	५	०	०

बर्ष	२०६८	२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७५	२०७६	२०७७
घरमा क्षति	०	०	०	०	०	०	७	०	०	०
आर्थिक क्षति	०	०	०	०	०	०	३००	०	०	०
भूकम्प										
घटना संख्या					१					
मृत्यु					१०					
बेपत्ता					०					
घाइते					१४३					
प्रभावित परिवार										
घरमा क्षति					४५१९					
आर्थिक क्षति										
आगलागी										
घटना संख्या	१५	१४	१२	१०	८	९	१३	१६	१५	१७
मृत्यु	०	०	०	१	२	१	२	१	१	१
बेपत्ता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
घाइते	१	०	०	१	०	१	६	३	५	२
प्रभावित परिवार	२	६	१	६	१०	९	१४	१८	१८	१९
घरमा क्षति	८	९	७	६	६	७	६	१०	३	७
आर्थिक क्षति	१०,५४५	३२,२३९	६०,१८५	३,२०५	८,१००	४,७९०	१२,४२०	५६,८१०	४२,६०८	२१,०८०
हावाहुरी										
घटना संख्या							२	९	२	१

बर्ष	२०६८	२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७५	२०७६	२०७७
मृत्यु							०	२	०	१
बेपत्ता							०	०	०	०
घाइते							८	२	०	४
प्रभावित परिवार							१८	३९२	८	५
घरमा क्षति							१२	२६१	७	
आर्थिक क्षति									२,५००	

२०७८ मा भएको क्षतिको विवरण

Kalika	Incident	Incident Date	Affected Family	Injured
	Thunderbolt	2022-07-06	14	14

स्रोत: विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण (गृह मन्त्रालय) drr portal

३.१.४ प्रमुख खोला तथा नदीहरू र तिनले क्षतिपुर्याउन सक्ने संभावित स्थानहरू:

सिनं	खोला/नदी	विगतमा प्रभावित भएका र आगामी समयमा प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रहरू
१.	नारायणी नदी	भरतपुर महानगरपालिकावडा१. ठिमुरा क्षेत्र, देवघाट क्षेत्र, नारायणी नदी किनार क्षेत्र वडा३. बाह्रघरे, संसारीमाई, नन्तमाग वडा४. शिवघाट, धर्मचोक, राममन्दिर, गैडाचोक, यज्ञपुरी वडा१६. भनभने, सानो गढी वडा १७. गोब्रेनी, गाजीपुर, शिवालय, युवा क्लव भवन, वडा कार्यालय क्षेत्र वडा१८. गाजीपुर क्षेत्र वडा१९. मलडाडा, अमर टोल वडा२६. बिच टोल भगडी, चौतारी टोल, हिरापुर, सिसे, खयरघारी वडा २७. तेलौली, बुद्धनगर, मेघौली, धर्मपुर, शान्ति चौक, दप्रेनी क्षेत्र, वडा २८.न्यूरेनी, गोलाघाट जितपुर वडा कार्यालय, जितपुर, आलवास, सिआवास क्षेत्र, लखौरी तामाङ्ग ।

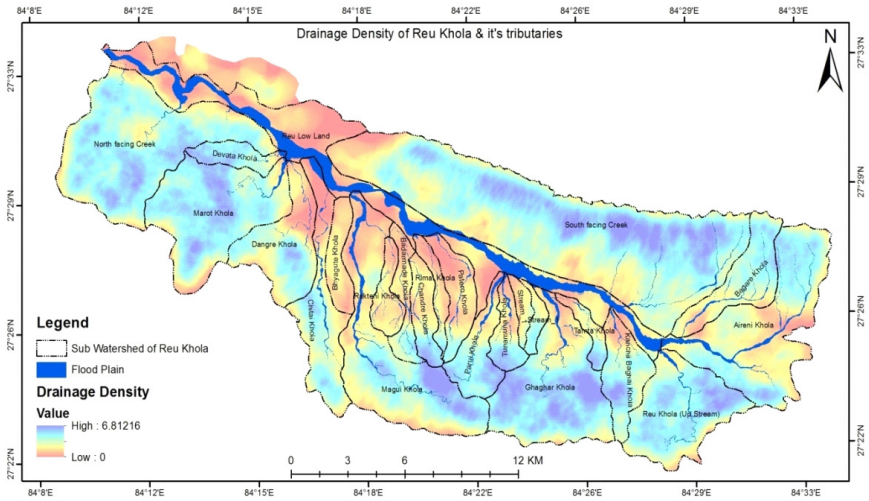
सिनं	खोला/नदी	विगतमा प्रभावित भएका र आगामी समयमा प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रहरू
२.	राप्ती नदी	भरतपुरमहानगरपालिका: वडा १३. सिमलगौरी, छितामाई वडा २२. बोटे टोल, पदमपोखरी, घटकाई, गैडा चोक, नदी किनाराका वस्तीहरू वडा २३. घैलाघारी टोल, दराई टोलको तल्लो बेल्ट, बटटाडी टोल, बिक्रमचोक टोल, केरूङ्गा खोला क्षेत्र वडा २४. साबिक जगतपुर ७, ८ र ९ क्षेत्र वडा २५. बोटे टोल, सिमरेनी, खोखनी, बयरघारी क्षेत्र । वडा २७. बुद्धनगर, मेघौली, धर्मपुर, शान्ति चौक, दप्रेनी क्षेत्र, वडा २८. गोलाघाट जितपुर वडा कार्यालय, जितपुर, आलवास, सिआवास क्षेत्र । खैरहनी नगरपालिका: वडा नं ११, १२ र १३ । रत्ननगर नगरपालिका: वडा नं ५, ६, ७, ८, ९ राप्ती नगरपालिका: वडा नं. १, २, ३, ४, ५, ६, ७
३.	रिउ खोला	माडी नगरपालिका: गोविन्दबस्ती, कृष्णनगर, शिवद्वार, दिवानगर, गौरीनगर, संतानेश्वोर, हरिनगर, सिमरा, रतनी, धोवाह, पौवारी, भैरवपुर, गर्दी, सरूवा, बनकट्टा, पाण्डवनगर, अमिलिया
४.	बाँदरमुढे खोला	माडी नगरपालिका: कल्याणपुर, रामराज्यपुर
५.	मुगइ खोला	माडी नगरपालिका: वडा नम्बर ३ र ४ बघौडा, पौवारी, लौगई, सिधुवा, खैरहनी
६.	डाङ्गे खोला	माडी नगरपालिका: सेरूवा
७.	घाँघर खोला	माडी नगरपालिका: कृष्णनगर, गणेशकुन्ज, कान्तिपुर, बाह्रघरे, शिवद्वार, खरखट्टा
८.	मरोट खोला	माडी नगरपालिका: बोटेटोल
९.	च्यात्राखोला	खैरहनी नगरपालिका: वडा नं ९ । राप्ती नगरपालिका: ६, ७, ८ र ९ का अधिकाँस भागहरू

सिनं	खोला/नदी	विगतमा प्रभावित भएका र आगामी समयमा प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रहरू
१०.	कयर खोला	खैरहनी नगरपालिका: वडा नं १, २, ४ । रत्ननगर नगरपालिका: वडा नं १६, ३, ४ कालिका नगरपालिका: वडा न ८ र ९ गत वर्षहरूमा ५०० घरधुरी भन्दा वढी जोखिममा हुने गरेकोमा हाल तटवन्धनका कारण न्यूनीकरण भई १०० घरधुरी
११.	रिग्दीखोला	इच्छाकामना
१२.	लोथरखोला	रत्ननगर नगरपालिका: वडा नं ३, ४, ५, ६, ७
१३.	बुढीराप्ती	राप्ती, खैरनी
१४.	१० वटा खोला	इच्छाकामना गाउँपालिका: वडा नं २ मा रिग्दी खोलाबाट तल्लो काउले, वर्लुयाङ्ग, माथिल्लो हुस्ती, तल्लो हुस्ती, चुने र धनवाशेवस्ती तथा आशा खोला वडा नं ३ मा वारवाङ्गखोला र मौवाखोला वडा नं ४ मा नाग्दी खोला वडा नं ६ मा काली खोला वडा नं ७ मा मूलखोला, स्याङ्दीखोला, समौरीखोला, मूल स्याङ्दीखोला, चुरूङ्दीखोला
१५.	मार्ताल खोला	राप्ती नगरपालिका: वडा नं ३ र ४
१६.	लोer खोला	राप्ती नगरपालिका: वडा नं. १, २, ३, ४, ५, ६, १२, १३
१७.	सिद्धी खोला	कालिका १० र ११, माछा मार्न र घाँस काट्न जाँदा मृत्यु २ जना २०७८, वाढीले प्रभावित २५ घरधुरी २०७७ र २०७८
१८.	शक्तिखोर खोला	कालिका ९ र १०, मनसुनको समयमा खोला तर्दा १ जनाको मृत्यु र ७ घरधुरी प्रभावित २०७८
१९.	बुडखहरे खोला	कालिका २, ३, ६, ७ र ८ घर डुवान भएको तथा सडकलाई क्षति गरेको १५० घरधुरी २०७४ देखि २०७८ सम्म

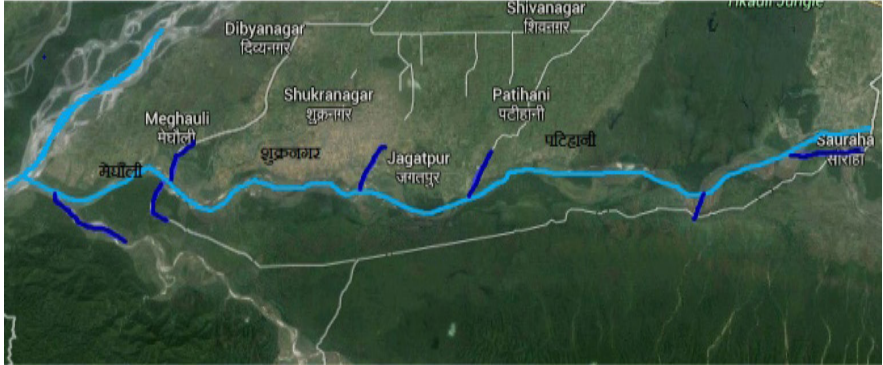
स्रोत: सबै स्थानीय तहहरूबाट प्राप्त जानकारी । (असार, २०७९)

विभिन्न विपदबाट बढी जोखिम हुने क्षेत्रहरू :- अनुसूचीमा देखाइएको छ ।

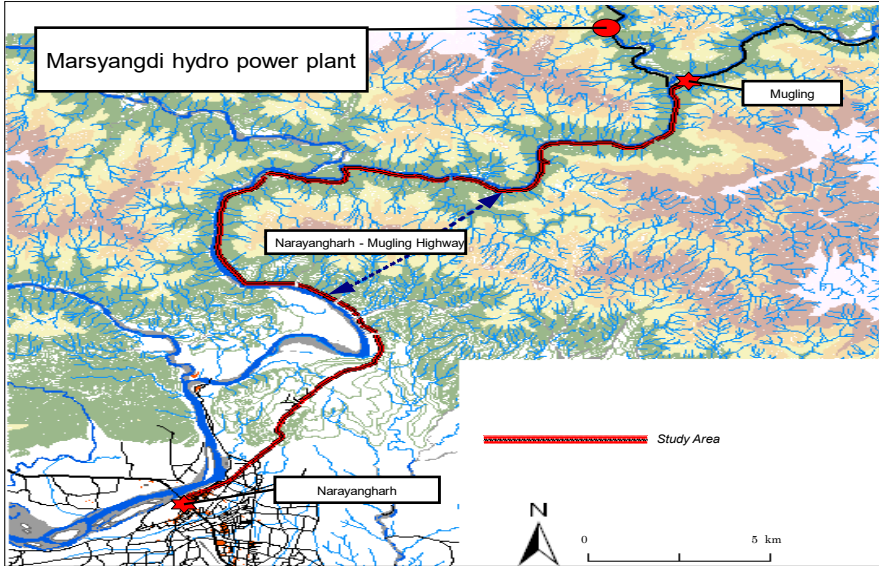
रिउ खोलाबाट प्रभावित क्षेत्रहरू:

राप्ती नदीबाट प्रभावित क्षेत्रहरू:

नारायणी नदीबाट प्रभावित क्षेत्रहरू:

३.२. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था

३.२.१ नेपालको संविधान,

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्न जारी भएको संविधानले नेपाल संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्यका रूपमा परिभाषित गर्नुका साथै राज्य सञ्चालनका लागि तीन तहको संरचनाको व्यवस्था गरी प्रत्येक तहको कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था गरिएको छ । संविधानको अनुसूची ७ मा प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद् पूर्वतयारी, उद्धार तथा राहत र पुनर्लाभको अधिकार संघ र प्रदेशको साभ्भा अधिकार सूचीको विषय बनाएको छ । साथै अनुसूची ८ मा विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रभित्रको विषयका रूपमा समावेश गरेको छ भने धारा ५१ राज्यको नीतिहरूको खण्ड (ज) प्राकृतिक स्रोत साधनको संरक्षण सम्बर्द्धन र उपयोग सम्बन्धी नीति अन्तर्गत प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न पूर्वसूचना, तयारी, उद्धार, राहत एवं पुनर्थापना गर्ने भनी विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेको पाइन्छ ।

३.२.२ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४

विपद् व्यवस्थापनका सबै क्रियाकलापको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गरी प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद्बाट सर्वसाधारणको जीउज्यान र सार्वजनिक, निजी

तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति, प्राकृतिक एवं सांस्कृतिक सम्पदा र भौतिक संरचनाको संरक्षण गर्न दैवी प्रकोप (उद्धार) ऐन, २०३९ लाई प्रतिस्थापन गर्दै जारी भएको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन) ऐन, २०७४ ले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी क्रियाकलापहरूलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्नका लागि विभिन्न तहगत संरचनाहरूको प्रबन्ध गरी विपद् पूर्व, विपद्को समयमा एवं विपद् पश्चातको अवस्थामा त्यस्ता संरचनाले निर्वाह गर्नुपर्ने भूमिका एवं जिम्मेवारी समेत निर्धारण गरेको छ ।

३.२.३ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

विगतमा स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ ले योजना छनौट गर्दा प्राकृतिक प्रकोप न्यूनीकरण हुने खालका योजना छनौटमा प्राथमिकता दिनुपर्ने व्यहोरा उल्लेख गरिएको थियो । साथै साबिकमा स्थानीय योजना तर्जुमा गर्दा सहभागितामूलक योजना पद्धति अवलम्बन गरी विपद्लाई समेत मूलप्रवाहीकरण गर्दै विपद् अनुकुलनका योजना छनौट र सञ्चालन गर्ने नीति स्थानीय स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०६९ मा राखी सोही बमोजिम योजना अभ्यास गर्ने गरिएको पाइन्थ्यो । हाल नेपाल संघीय राष्ट्रको रूपमा रूपान्तरण भैसकेको अवस्थामा स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ ऐनको खारेजी गर्दै स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ जारी भएको हो । उक्त ऐनको परिच्छेद ३मा गाँउपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अधिकारको व्यवस्था गरिएको छ ।

३.२.४ विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, २०७५

विपद् जोखिमबाट सुरक्षित, जलवायु अनुकुलित तथा उत्थानशील राष्ट्रको निर्माण गर्दै दिगो विकासमा योगदान पुर्याउने दीर्घकालीन सोच राखी यो नीति अवलम्बन गरिएको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरूलाई सन्तुलित रूपमा कार्यान्वयन गरी विपद्बाट हुने जनधन, स्वास्थ्य तथा जीविकोपार्जनका स्रोतसाधनहरूका साथै व्यक्ति, समुदाय र राष्ट्रको आर्थिक सामाजिक तथा भौतिक पुर्वाधार र सांस्कृतिक एवं पर्यावरणीय सम्पदाको जोखिम तथा क्षतिमा उल्लेख्य रूपमा कमी गर्नु तथा तिनिहरूको उत्थानशीलता वृद्धि गर्ने उद्देश्य रहको यस नीतिले विपद्बाट हुने मृत्युदर तथा प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य रूपले कम गर्नु, जीविकोपार्जनका स्रोतहरूका साथै कृषि, उद्योग, सडक, सञ्चार, खानेपानी तथा सरसफाइका संरचना, स्वास्थ्य र शैक्षिक सुविधाहरू जस्ता महत्वपूर्ण पुर्वाधार तथा आधारभूत सेवाहरूमा विपदले पुर्याउने क्षति एवं अवरोधलाई

कम गर्दै उत्थानशीलतामा वृद्धि गर्नु र विपदबाट हुने प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति कम गर्ने लक्ष्य लिएको छ ।

३.२.५ प्रदेश विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७५

बागमती प्रदेश भित्रका विपद व्यवस्थापनका सबै क्रियाकलापको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गरी प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपदबाट सर्वसाधारणको जीउज्यान र सार्वजनिक, निजी तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति, प्राकृतिक एवं सांस्कृतिक सम्पदा र भौतिक संरचनाको संरक्षण गर्न नेपाल सरकारले जारी गरेको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ का आधारमा बागमती प्रदेशका सबै जिल्ला र स्थानीय तहमा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी क्रियाकलापहरूलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्नका लागि विपद पूर्व, विपदको समयमा एवं विपद पश्चातको अवस्थामा प्रदेश सरकारले निर्वाह गर्नुपर्ने भूमिका एवं जिम्मेवारी समेत निर्धारण गरी प्रदेश विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७५ जारी गरेको छ ।

३.३ जिल्लामा घटेका प्रकोपका मुख्य घटनाहरू र सोको प्राथमिकीकरण

प्रकोप	बाढी डुवान	सवारी दुर्घटना	महामारी	जनावर आतङ्क	आगलागी	पहिरो	चट्याड	खडेरी	हावाहुरी	शीतलहर
बाढी डुवान		बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
सवारी दुर्घटना			स. दुर्घ.	स. दुर्घ.	स. दुर्घ.	स. दुर्घ.	स. दुर्घ.	स. दुर्घ.	स. दुर्घ.	स. दुर्घ.
महामारी				महामारी	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी
जनावर आतङ्क					ज. आ.	ज. आ.	ज. आ.	ज. आ.	ज. आ.	ज. आ.
आगोलागी						आगोलागी	आगोला	आगोला	आगोला	आगोला
पहिरो							पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो
चट्याड								चट्याड	चट्याड	चट्याड
खडेरी									खडेरी	खडेरी
हावाहुरी										हावाहुरी
शीतलहर										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट : नेपालको भौगर्भिक अवस्था, भौगोलिक अवस्था, भौगोलिक अवस्था, पुराना र कमजोर भौतिक संरचना र जनघनत्वका कारण क्षतिको सम्भावना बढी हुने भएकोले भूकम्प लाई प्रमुख प्रकोपका रूपमा राख्दै यसमा तुलना गरिएको छैन ।

३.३.१ प्रकोप पात्रो

प्रकोप	वैशाख	जेठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
भूकम्प	३० वर्ष पहिले	**	***	**	***	**	***	**	***	**	***	**
	अहिले	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***
बाढी	३० वर्ष पहिले	+++	+++	**	**	+++	---	---	---	---	---	---
	अहिले	+++	+++	***	***	+++	+++	---	---	---	---	---
वन्यजन्तु	३० वर्ष पहिले	+++	+++	---	---	+++	+++	***	***	***	---	---
	अहिले	+++	+++	---	---	+++	+++	***	***	***	---	---
खडेरी	३० वर्ष पहिले	**	**	***	---	---	---	---	---	---	---	***
	अहिले	***	***	***	---	---	---	---	---	---	---	***
सवारी दुर्घटना	३० वर्ष पहिले	+++	+++	---	---	---	---	---	---	---	---	---
	अहिले	+++	+++	+++	**	**	+++	+++	+++	+++	+++	+++
हावाहुरी	३० वर्ष पहिले	***	**	+++	+++	+++	---	---	---	---	+++	***
	अहिले	***	***	+++	+++	+++	---	---	---	---	+++	***
शीतलहर	३० वर्ष पहिले	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
	अहिले	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
असिना पानी	३० वर्ष पहिले	***	***	***	---	---	---	---	---	---	---	---
	अहिले	***	***	***	---	---	---	---	---	---	---	---
आगलागी	३० वर्ष पहिले	***	***	---	---	---	---	---	---	---	+++	**
	अहिले	***	***	---	---	+++	+++	---	---	---	+++	***
चट्याड	३० वर्ष पहिले	***	***	+++	+++	---	---	---	---	---	+++	***
	अहिले	**	***	**	***	---	---	---	---	---	+++	**

संकेत

उच्च सङ्कटासन्नता ***

मध्यम सङ्कटासन्नता +++

न्यून सङ्कटासन्नता ---

३.४. सम्भाव्य प्रकोपको आँकलन तथा संभावित प्रभाव क्षेत्रको नक्साङ्कन:

स्थानीय तह अनुरूप प्रकोप स्तरीकरण तथा संभावित विपद् प्रभावित वडा वा क्षेत्रहरूको पहिचान गरी पठाउनस्थानीय तहसंग अनुरोध गरिएको थियो । स्थानीय तहहरूबाट प्राप्त जानकारी तालिकामा देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

स्तरीकरण: उच्च - *** मध्यम - ** न्यून - *

सि नं	स्थानीय तहहरू	बाढी	आगलागी तथा क्रेन्ट सर्ट	पहिरो	हावाहुरी	खडेरी	असिना चट्याङ	सर्पदंश	जनावर आतङ्क
१	भरतपुर महानगरपालिका	वडा नं १, ३, ४, १३, १६, १७, १८, २२, २३, २४, २५, २६, २७ र २८	१, २, ४, ५, ६, ७, ८, १०, ११, १२ १४, १५ १६, २०, २१, २२, २३, २४, २५, २७, २८ र २९	वडा नं २९	५, ६, १३, १४, १५ १६, १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८ र २९	५, ६, ८, १३, १४, १५ १६, १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८ र २९	८, ११, १२, २१ र २३		
	सबै वडा	८, १३, १४, १५, १६, २१, २२, २४, २५, २६, २७, २८ र २९							
	स्तरीकरण	***	***	**	*	**	**	**	***
२	कालिका न.पा.	३,७,९	९, १०, ११	९, १०, ११	सबै वडा	८ र ९	१०, ११	सबै वडा	बाँदा आतङ्क
	स्तरीकरण	***	***	***	**	**	**	**	**

सि नं	स्थानीय तहहरू	बाढी	आगलागी तथा करेन्ट सर्ट	पहिरो	हावाहुरी	खडेरी	असिना चट्याङ	सर्पदंश	जनावर आतङ्क
३	खैरहनी न.पा.	१, ११, १२, १३	सबै वडा	नभएको	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	११, १२, १३
३	स्तरीकरण	***	**		*	**	*	*	
४	माडी न.पा.	वडा नं १, २, ३, ६, ७	सबै वडा	नभएको	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	अमिलिया, द्रोपदीनगर, बनकट्टा, बगली, ***
	स्तरीकरण	***	**		*	**	*	**	***
५	रत्ननगर न.पा.	१६, ५, ६, ७, ८	बादरभुल्ला	नभएको	११, १२, १६	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	५, ६, ७ र ९
	स्तरीकरण	***	***		**	**	**	**	***
६	राप्ती न.पा.	वडा नं १ देखि ९ सम्म	सबै वडा	१० ११ १२ १३	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८
	स्तरीकरण	***	***	***	**	**	**	**	***
७	इच्छाकामना गापा	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा	सबै वडा
	स्तरीकरण	***	**	***	**	**	**	*	***

३.५. विपद् सङ्घटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण

चितवन जिल्लाका विभिन्न स्थानीय तहमा रहेका प्रकोपहरूका कारण संभावित जोखिम तथा संकटासन्नताको आँकलन तथा नक्साङ्कनलाई यसै परिच्छेदको ३.३ र ३.४ मा उल्लेख गरिएको छ। यद्यपी प्रकोपका कारण आईपर्नसक्ने मानवीय, आर्थिक तथा भौतिक क्षतिको पूर्व पहिचान गरी अल्पीकरण तथा न्यूनीकरण गतिविधि संचालन गरी अधिक मात्रामा रोकथामका गर्न प्रत्येक स्थानीय तहमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण तथा पुनरावलोकन गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ। जिल्लाका स्थानीय तहमा योजना लगायतका दस्तावेजहरूको अवस्था परिच्छेद ७.२.१ मा उल्लेख गरिएको छ। निकायगत भौतिक स्रोत साधनको अवस्था एम्बुलेन्स, दमकल लगायतका स्रोत साधनहरूको विवरण पनि अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ।

३.६. प्रकोप घटना पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली विश्लेषण

चितवन जिल्लामा मौसम अनुरूप विपद् हुन सक्ने आँकलन गर्दै जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष तथा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा बैठक बसी छलफल गर्ने, कार्ययोजना निर्माण तथा बिषयगत क्षेत्रहरूको पूर्वतयारी क्षमता अभिवृद्धिकालागि साभेदार गैह्रसरकारी संस्थासंगको सहकार्यमा विभिन्न गतिविधि संचालन हुदै आइरहेको छ। स्थानीय पालिकाहरूमा विपद् व्यवस्थापन ऐन नीति रणनीतिक कार्ययोजना कार्यविधि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाविपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गर्न नीतिगत व्यवस्था गरीएको छ। विपद् प्रतिकार्यकालागि जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र क्रियाशिल छाबाढीजन्य प्रकोपका घटनाको पूर्वानुमान र पूर्वसूचना प्रणालीका लागि नारायणी र राप्ती नदीमा पूर्वसूचना प्रणालीको स्थापना गरिएको छ।

उल्लेखित कार्यहरू भईरहेका भएता पनि सूचना व्यवस्थापनलाई अभ्र चुस्त दुरुस्त राख्न जिल्लामा विपद् व्यवस्थापन श्रोत केन्द्रको आवश्यकता महशुस गरिएको छ। साथै तत्काल विपद्का घटनाको सूचना संकलनमा जिल्ला प्रहरी, स्थानीय तह-गाउँपालिका, नगरपालिका र जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका शाखा/उपशाखाहरू,तालिमप्राप्त स्वयंसेवकहरू र यथार्थ/आधिकारिक सूचना अद्यावधिकका लागि सबै स्थानीय तहमा स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (LEOC)को स्थापना गरेर जिल्ला प्रशासन कार्यालय अन्तर्गत रहेको जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (DEOC) संग जोड्नु आवश्यक देखिन्छ। कार्यान्वयनमा रहेको जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र

महानगरपालिकामा रहेको आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई अभि ब्यवस्थित, सक्रिय र थप क्षमतावान बनाउनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।

३.७. सरोकारवाला निकाय, संस्थाहरूको बिबरण लेखाजोखा

जिल्लामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण पूर्वतयारी प्रतिकार्य र पुनर्लाभका कार्यहरूमा संलग्न हुने विषयगत कार्यालयहरू सरोकारवाला निकाय तथा संघसंस्थाहरूको विवरण अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ ।

३.८ मानवीय विषयगत क्षेत्रहरूको लेखाजोखा:

३.८.१ विषयगत क्षेत्र (Cluster) को परिचय:

विपद्बाट प्रभावितलाई आधारभूत मानवीय सेवा उपलब्ध गराउने सन्दर्भमा विशेषज्ञता तथा कार्यक्षेत्रका आधारमा जिम्मेवारीको बाँडफाड नै विषयगत क्षेत्रको रूप हो । उद्धार तथा राहत, सूचना व्यवस्थापन, खाद्यान्न, आवास, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन, सुरक्षाजस्ता विषयमा विशेषज्ञता हासिल गरेको समूहले आ-आफ्नो क्षेत्रको जिम्मेवारी लिँदा मानवीय सहयोगको कार्य व्यवस्थित र प्रभावकारी बन्छ । अतः क्षेत्रगत अवधारणालाई विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई उपलब्ध गराउने मानवीय सहयोग विशेषज्ञता प्राप्त निकाय तथा संस्थाको नेतृत्वमा उपलब्ध गराउने गरी गरिएको कार्यविभाजन भनेर पनि बुझ्न सकिन्छ । क्षेत्रगत अवधारणाका प्रमुख विशेषता देहायअनुसार रहेका छन् ।

- विपद्को समयमा प्रभावित र प्रभावित समुदायसम्म आफ्नो उपस्थिति कायम राख्छ ।
- प्रतिकार्य (खोज, उद्धार र राहत व्यवस्थापन) प्रक्रियामा विशेषज्ञताको उपयोग हुन्छ ।
- मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी, जिम्मेवारी र उत्तरदायी बनाउने कार्यलाई सुनिश्चित गर्छ ।
- मानवीय सहयोगका क्षेत्रको पहिचान गरी त्यसअनुरूप सहयोगको खाका तयार गर्छ ।
- प्रतिकार्यमा देखिएका कमीकमजोरीमा सुधार गरी कार्ययोजनाको समिक्षा गर्दै आवश्यकता अनुसार जिम्मेवारी निर्धारण तथा परिमार्जन गर्छ ।

३.८.२ विषयगत क्षेत्रको उद्देश्य

विषयगत क्षेत्रका प्रमुख उद्देश्य देहायअनुसार रहेका छन्

- क्षेत्रगत रूपमा मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी बनाउनु,
- आपत्कालीन पूर्वतयारीलाई चुस्त र कार्यान्वयन योग्य बनाउनु,
- क्षेत्रगत समस्याको लेखाजोखा र समाधानका उपायको लागि विशेषज्ञ परिचालन गर्नु,

- समन्वय र समभूदारी अभिवृद्धि गर्नु,
- क्षेत्रगत ज्ञान, सीप, प्रविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु ।

३.८.३ विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय र सदस्यहरू

यस योजनामा निम्नअनुसार ११ वटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरिएको छ । विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकायले अन्य सदस्यसँग समन्वय गरी काम गर्नेछन् ।

क्र. सं.	विषयगत क्षेत्र (Cluster)	अगुवा संस्था (Cluster Lead)	सदस्य संस्था (Cluster member)	सम्पर्क नम्बर
१.	सूचना तथा समन्वय (Communication & Coordination)	जिल्ला हुलाक कार्यालय ९८४५०७०४५३	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	९८५५०१७७७७
			सबै स्थानीय तहहरू	अनुसूचीमा उल्लेख छ।
			जिल्ला प्रहरी कार्यालय	९८५५०१५५५५
			नेपाली सेना	९८५५०७२१७४
			सशस्त्र प्रहरीबल नेपाल	९८५१२७२११३
			राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	९८५५०११२११
			नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	०५६५२०८८०
			गैरसरकारी संस्था महासंघ	९८४५०४९०४९
			नेपाल पत्रकार महासंघ	९८५५०५७७००
			उद्योग बाणिज्य संघ	९८५५०५५०७५
२.	खोज तथा उद्धार (Search and Rescue)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय ९८५५०१७७७७	नेपाल टेलिकम दूरसञ्चार कार्यालय	०५६५२१२३४
			जिल्ला प्रहरी कार्यालय	९८५५०१५५५५
			नेपाली सेना	९८५५०५६१११
			सशस्त्र प्रहरी बल	९८५१२७२११३
			नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	०५६५२०८८०
सबै स्थानीय तहहरू	अनुसूचीमा उल्लेख छ ।			
			नेपाल स्काउट	

क्र. सं.	विषयगत क्षेत्र (Cluster)	अगुवा संस्था (Cluster Lead)	सदस्य संस्था (Cluster member)	सम्पर्क नम्बर
३.	खाद्य सुरक्षा, कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्र (Food Security, Agriculture and Livelihood)	कृषि ज्ञान केन्द्र ०५६५२०११५	उद्योग बाणिज्य संघ	९८५५०५५०७५
			जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	९८५५०७७२२२
			भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञान केन्द्र	०५६५२०१७६
			नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	०५६५२०८८०
			नेपाल खाद्य संस्थान	
			गैसस महासङ्घ	९८४५०४९०४९
४.	आपतकालीन आवास तथा गैरखाद्य सामग्री व्यवस्थापन (Shelter/NFRI Management)	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा ०५६५२०८८०	सबै स्थानीय तहहरू	अनुसूचीमा उल्लेख छ ।
			सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	९८५१२७२११३
			जिल्ला प्रहरी कार्यालय	९८५५०१५५५५
			नेपाली सेना	९८५५०५६१११
			गैसस महासङ्घ	९८४५०४९०४९
			शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	९८५५०६३३६३
			पूर्वाधार विकास कार्यालय	०५६५२७८२०
			सामुदायिक वन उपभोक्ता महासङ्घ	
			निर्माण व्यवसायी सङ्घ	
उद्योग बाणिज्य संघ	९८५५०५५३३१			
५.	खानेपानी तथा सरसफाई व्यवस्थापन (WASH Cluster)	जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	संघिय खानेपानी तथा ढल व्यआयोजना	९८५५०३२२०४
			सबै स्थानीय तहहरू	अनुसूचीमा उल्लेख छ।
			जिल्ला समन्वय समिति	९८५५०७७२२२
			स्वास्थ्य कार्यालय	०५६५२०१६३
			जिल्ला पूर्वाधार विकास कार्यालय	०५६५२७८२०

क्र. सं.	विषयगत क्षेत्र (Cluster)	अगुवा संस्था (Cluster Lead)	सदस्य संस्था (Cluster member)	सम्पर्क नम्बर
			नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	०५६५२०८८०
			शिक्षण अस्पतालहरु	अनुसूचीमा छ
			गैरसरकारी संस्था महासंघ	९८४५०४९०४९
६.	स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवस्थापन (Health and Nutrition Management)	स्वास्थ्य कार्यालय, ०५६५२०१६३	सबै स्थानीय तहहरु	अनुसूचीमा उल्लेख छ।
			नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	०५६५२०८८०
			जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	०५६५६२०३२
			नेपाल महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवी संघ	
			शिक्षण अस्पतालहरु	
७.	आपतकालीन शिक्षा (Education)	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई ९८५५०६३३६३	स्थानीय तहहरु	अनुसूचीमा उल्लेख छ।
			गैसस महासंघ	९८४५०४९०४९
			नेपाल शिक्षक महासंघ	
			जिल्ला अभिभावक संघ	
			हिसान	
			प्याक्सन	
			एन प्याक्सन	
८.	संरक्षण (Protection)	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय ९८५५०७७२२२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	
			सबै स्थानीय तहहरु	अनुसूचीमा उल्लेख छ।
			जिल्ला प्रहरी कार्यालय	९८५५०१५५५५
			अपाङ्ग संघ	
			एकल महिला जिल्ला सञ्जाल	
			जेष्ठ नागरिक जिल्ला मञ्च	

क्र. सं.	विषयगत क्षेत्र (Cluster)	अगुवा संस्था (Cluster Lead)	सदस्य संस्था (Cluster member)	सम्पर्क नम्बर
			नेपाल बार एसोसिएसन जिल्ला बार	
			गैसस महासंघ	९८४५०४९०४९
९.	शव व्यवस्थापन (Dead Body Management)	जिल्ला प्रहरी कार्यालय चितवन ९८५५०१५५५५	नेपाली सेना	९८५५०५६१११
			सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	९८५१२७२११३
			जिल्ला पशु सेवा कार्यालय	०५६५२०१७६
			नगरस्तरिय टोल समन्वय समिति हरु	
			राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	९८५५०११२११
१०.	भौतिक पूर्वाधार विकास	सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण डिभिजन	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डि कार्यालय	०५६५२०७४९
			डिभिजन सडक कार्यालय	०५६५२०२१८
			सबै स्थानीय तहहरु	अनुसूचीमा उल्लेख छैन
			नेपाल विद्युत प्राधिकरण शाखा कार्यालय	०५६५२०३२९
			नारायणी नदी व्यवस्थापन आयोजना	९८५५०१११९३
११.	शव व्यवस्थापन	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	पशु सेवा कार्यालय	०५६५२०१७६
			नेपाली सेना	९८५५०७२१७४
			सशस्त्र प्रहरी बल	९८५१२७२११३
			नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	०५६५२०८८०
			सबै स्थानीय तहहरु	अनुसूचीमा उल्लेख छैन
			नेपाल स्काउट	

खण्ड- 8

सामान्य पूर्वतयारी योजना: सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरूका लागि

यस खण्डमा सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरूले आधारभूत रूपमा आफ्नो मातहतमा पूर्वतयारी अवस्था चुस्त दुरूस्त कायम राख्न ध्यान दिन पर्ने तथा सुनिश्चित गर्नपर्ने कार्यहरूलाई समेटिएको छ ।

8.1 समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन कार्य क्षेत्रहरू

- जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको क्षमता विकास गर्ने र जिल्ला विपद् सूचना केन्द्रको रूपमा समेत विकास गर्ने ।
- विपद् व्यवस्थापनका विविध उद्देश्यका लागि विषयगत क्षेत्रभित्र र बाहिर समन्वयात्मक संयन्त्र स्थापना गर्ने
- जिल्ला तथा स्थानीय स्तरका प्रत्येक क्षेत्रगत समूहहरूमा पूर्व तयारी र प्रतिकार्य गतिविधिहरूमा संलग्न एक सक्रिय सूचना व्यवस्थापन सुविधा चयन गरिएको सुनिश्चित गर्ने ।
- जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा सूचना व्यवस्थापन संयन्त्र स्थापना गर्ने ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको समन्वयमा स्थानीय तहले समुदाय स्तरको जोखिम नक्साङ्कन गर्ने र आवश्यक सूचना संकलन गर्ने (भैसकेको भए अद्यावधिक गर्ने) ।
- आधारभूत तथ्याङ्क प्रक्रिया तथा प्रामाणिक लैंगिक संवेदनशील शीघ्र आवश्यकता लेखाजोखा गर्ने प्रणालीको विकास तथा अनुसरण गर्ने ।
- संयुक्त परिस्थिति प्रतिवेदनका लागि सहज उपलब्ध एक स्तरीय नमुना तयार गर्ने, संयुक्त परिस्थिति बैठकको लागि आधारभूत संरचना र समयावधिमा सहमत हुने ।
- जिल्ला र स्थानीय तहमा तर्जुमा भएको प्रकोप पूर्वतयारी योजनाहरू, आपत्कालिन योजनाहरू तथा सबै सम्बन्धित मार्गदर्शनहरू र एजेन्सी निर्दिष्ट कार्यविधिहरू अद्यावधिक गर्ने ।
- जिल्ला तथा स्थानीय सरकार मातहतमा राहत तथा पुनर्लाभ विकल्पको रूपमा नगद वितरण संयन्त्र सहित कोष व्यवस्थापन निर्देशिका, पूर्वतयारी कोष र पूर्व कार्य रणनीति स्थापित गर्ने ।
- हरेक क्षेत्रगतसरकारी विखण्डहरू (क्लस्टर प्रमुखहरू) र सहायता संगठनहरूका मुख्य व्यक्तिहरूको अद्यावधिक सूची तयार गर्ने ।

- पूर्वानुमानमा आधारित बाढी पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको लागि स्वयंसेवकहरू र प्रशिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- जिल्ला र स्थानीयस्तरमा सूचना संयोजन र क्लस्टर संयोजकसँग सूचना आदानप्रदान गर्ने ।
- पूर्वसूचना प्रणाली, ट्रिगर स्तर तथा मौसम पूर्वानुमानको बारेमा समुदायलाई सचेत गराउने ।
- पूर्वसूचना प्रणालीले राम्ररी काम गरिरहेको छ भन्ने सुनिश्चित गर्न बाढीको कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।
- जिल्ला पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, आकस्मिक योजना, एजेन्सी निर्दिष्ट कार्यसञ्चालन विधि र पूर्वानुमानमा आधारित लगानीको लागि कार्य सञ्चालन विधिको समीक्षा र पुनरावलोकन गर्ने ।
- प्रमुख केन्द्रीय एजेन्सीहरू र सम्बन्धित विखण्डका कर्मचारीहरूलाई पूर्वानुमान र पूर्वानुमानमा आधारित बाढी पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारित लगानी, कार्य सञ्चालन विधिका बारेमा मार्गदर्शन प्रदान गर्ने साथै प्रशिक्षणको प्रबन्ध गर्ने ।
- स्थानीय समुदायलाई विपद् पोर्टल र मौसम पूर्वानुमान सम्बन्धी सूचना प्रयोग गर्ने सीपका साथै पूर्वानुमानका साथै पूर्वसूचना प्रणाली, सुरक्षा तथा उद्धार सामग्री र उपकरणले सबल बनाउने
- प्रारम्भिक लेखाजोखा, मूल्यांकन र विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षण फारम तथा प्रारूप तयार गर्ने ।
- मनसुन पूर्वतयारीको अवस्थामा नै तथ्यांक संकलनका लागि आवश्यक फर्म्याट तयार गरी राख्ने ।
- पूर्वानुमान सूचना तथा सतर्कता सन्देशहरूका लागि संचारको विविध च्यानलहरूको विस्तृत अभिलेख राख्ने।
- जल तथा मौसम विज्ञान विखण्डको वेब इन्टरफेस र पूर्वानुमान सामग्री बारेमा एफएम तथा रेडियो पत्रकारहरूलाई अवगत गराउने र वडा तथा स्थानीय तहले जानकारी लिई समुदायमा सूचना प्रवाह गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी नमूना अभ्यास संचालन गर्ने ।
- स्थानीय तहमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण एवं कार्यान्वयन गर्न निर्देशन गर्ने ।

४.२ खोज तथा उद्धार कार्य क्षेत्रहरू

- सुरक्षा निकाय स्थानीय स्वयंसेवक तथा रेडक्रसका स्वयंसेवकहरूलाई खोज तथा उद्धारसम्बन्धी तालिम दिने ।

- जिल्ला र स्थानीयस्तरमा रहेका निकायहरूको संगठनात्मक विश्लेषण / क्षमता तथा आपसी समन्वयमा रहेका कमी कमजोरीहरूको विश्लेषण गर्ने ।
- पूर्वतयारी र प्रतिकार्य गतिविधिहरूका लागि आवश्यक मानव तथा वित्तीय स्रोतहरू पहिचान गर्ने ।
- आपत्कालमा आवश्यकता लेखाजोखाका लागि प्रशिक्षित गर्न र सजिलै तैनाथ गर्न सम्भावित स्वयमसेवकहरूका नामावली तयार गर्ने ।
- जनसंख्या, संकटासन्न समुदाय, सामाजिक सेवा, क्षमता प्रणाली, सुरक्षा स्थिति, जीविकोपार्जन, बसोबासको अवस्था, खुला खाली ठाउँहरू, यातायात र पूर्वाधार सम्बन्धी सूचना प्राप्त गर्ने ।
- स्रोत/सुविधाहरू (स्थानीयरूपमा उपलब्ध) को सूची तयार गर्ने र आवश्यकताको लेखाजोखा गर्ने ।
- आपत्कालीन अवस्थामा खोज तथा उद्धारका लागि साधन एवम् उपकरणको भण्डारण गर्न सामरिक स्थलहरू पहिचान गर्ने ।
- स्थानीय जोखिममा रहेका जनतालाई Improvise Rescue Material बारे जानकारी गराउने जस्तै बाँस, केराको थाम, ट्यूब आदि ।
- सुरक्षित मार्गहरू/खोज तथा उद्धार मार्गहरू, संकटासन्न समुदायमा हेलीप्याड, अवतरण र ड्रप जोन पहिचान गर्ने ।
- सामरिक स्थानमा संसाधनको पूर्व व्यवस्थापन (जिल्ला र स्थानीय तह) गर्ने ।
- लाभार्थी प्रतिक्रिया (र उजुरी) व्यवस्थापन विधि संचालन गरी व्यवस्थित गर्ने ।
- सङ्कटासन्न समुदायहरू पहिचान गर्ने र गम्भिर तथा मध्यम रूपमा प्रभावित हुने सम्भावनाका आधारमा ती समुदायहरूलाई वर्गीकरण गर्ने ।
- जिल्ला, स्थानीय तह र जोखिममा रहेका वडातथा समुदायहरूमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य टोली निर्माण गर्ने र उनीहरूलाई तालिम प्रदान गर्ने ।

४.३ अस्थायी आवास तथा गैरखाद्य सामग्री कार्य क्षेत्रहरू

- विषयगत क्षेत्रहरूको बैठक बसी पूर्वतयारी गर्ने ।
- अस्थायी आपत्कालिन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैरखाद्य वस्तुहरूका लागि भण्डारण गृह र भण्डारण स्थलको पहिचान गर्ने, श्रोत सामग्रीको आँकलन र नपुग सामग्रीको जोहो गर्ने ।
- सुत्केरी तथा गर्भवती महिला एवं बालबालिकाका लागि पोषण, स्यानेटरी प्याड, न्यानो कपडा, भित्री वस्त्र, काँइयो, अन्डरवेयर आदि भण्डारण गर्ने ।
- महिला, बालबालिकामैत्री स्थल निर्माण गर्ने ।

- विद्यमान अस्थायी आश्रयस्थलहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने, यदि आवश्यक परेमा मर्मत संभार सम्पन्न गर्ने ।
- आपत्कालिन राहतको लागि आवश्यक पर्ने खाद्य तथा गैर खाद्य बस्तुहरूको बजार सर्वेक्षण गर्ने ।
- सम्बन्धित विषयका तालिम प्राप्त जनशक्ति नपुग भएमा तालिमको व्यवस्था गर्ने ।
- आश्रय र भूमि निर्धारण सवालहरू सम्बोधन, बहिर्गमन रणनीति साथै मिडिया संलग्नताको लागि दृष्टिकोण/रणनीति बारे छलफल गर्ने ।
- अस्थायी आश्रयस्थल तथा शिविर निर्माणको लागि आवश्यक हरेक कुराहरू तयारी अवस्थामा भएको सुनिश्चित गर्ने ।
- अस्थायी आश्रयस्थल तथा शिविर निर्माणको लागि आवश्यक हरेक कुराहरूको व्यवस्थापन गर्ने ।
- अस्थायी आवास स्थलको सुनिश्चितता गर्दै तयारी राख्ने ।
- गैर खाद्य सामाग्री र खाद्य सामाग्री तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार, सूचना समन्वय तथा लेखाजोखाका लागि आवश्यक जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- महिलामैत्री शौचालय निर्माण गर्ने ।
- पानी, सोलार बत्ती जस्ता अति आवश्यकीय कुराहरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।

४.४ खाद्य सुरक्षा, कृषि तथा जीविकोपार्जन कार्य क्षेत्रहरू

- जिल्ला र स्थानीय स्तरमा खाद्यान्नको अवस्थाबारे अभिमुखीकरण गर्ने ।
- आपत्कालीन राहतको लागि आवश्यक पर्ने खाद्य तथा गैरखाद्य बस्तुहरूको बजार सर्वेक्षण गर्ने ।
- जीविकोपार्जनका साधनहरूको (गाईपालन, बाख्रापालन, सुँगुर र कुखुरा फारमहरू, माछा पोखरी, तरकारी खेती आदि) सुरक्षाका उपायहरूबारे योजना बनाउने ।
- सुख्खा र बलौटे माटो (बाढी प्रभावित कृषि योग्य भूमि)मा हुर्काउन सकिने बालीको बीउ र बिरूवाहरूको मौज्जात पर्याप्त भएको सुनिश्चितगर्ने ।
- बाढी प्रतिरोधी वैकल्पिक बाली पहिचान गर्ने ।
- बाढीले कम असर पुर्याउने बालीको बारेमा जनसमुदायलाई अवगत गर्ने ।
- बाढी प्रतिरोधी बाली, उत्पादन क्षमता साथै प्रविधि आवश्यकताको सूची बनाउने ।
- आपत्कालीन अवस्थाको लागि चाहिने न्यूनतम खाद्यान्नको भण्डारण गर्ने । (जिल्ला र स्थानीय स्तरमा)

- रासन र नगद, राहत सामग्रीको बन्दोबस्त सहित न्यूनतम सहायता प्याकेजमा सहमत हुने ।

४.५ आपत्कालीन स्वास्थ्य र पोषण कार्य क्षेत्रहरू

- स्वास्थ्य सुरक्षा योजना तयार गर्ने, अस्थायी स्वास्थ्य केन्द्र पहिचान गर्ने ।
- स्थानीय तहमा प्राथमिक उपचार विषयगत क्षेत्र सहित आवश्यक स्वयंसेवकहरूको व्यवस्थापन गर्ने ।
- आवश्यक औषधीहरू तथा प्राथमिक उपचारका लागि चाहिने उपकरणहरूको जिल्ला र स्थानीय स्वास्थ्य केन्द्रमा भए नभएको जानकारी लिने र उचित जोहो गर्ने ।
- DRRT/LRRT गठन तथा परिचालन गर्ने ।
- वजेट र आपूर्ति निश्चित गर्ने (जिल्ला र स्थानीय तहमा) ।
- विपद् प्रभावित महिला, बालबालिका लगायतका लागि आवश्यक पर्ने पोषणको लागि सूची तयार पारी जोहो गर्ने ।
- पोषणका लागि महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई तालिम दिएर तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रसंग मापदण्ड अनुसारको खाद्य तथा पोषणका लागि निरन्तर समन्वय गर्ने ।

४.६ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन कार्य क्षेत्रहरू

- बाढी सम्भावित क्षेत्रहरूमा बाढीको कारण पानी दूषित हुनबाट जोगाउन सार्वजनिक ट्यूबवेल् र धाराहरूको उचाई बढाउने ।
- उच्च स्थानहरू तथा सुरक्षित स्थानहरूमा शौचालय निर्माण गर्ने ।
- सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम ।
- पानी शुद्धिकरणको चक्की वा थोपा (प्रयोग गर्ने बिधि र मात्रामा ध्यान दिनेगरी) भए नभएको सुनिश्चित गर्ने
- खानेपानी निर्मलीकरण र दूषित हुनबाट रोकथामको बारेमा जनसमुदायलाई जागरूक बनाउने ।
- महिला सरसफाई, खानेपानी निर्मलीकरण गर्ने चक्की आदिको जिल्ला र स्थानीय तहमा जोहो र ब्यवस्थापन गर्ने (पियुष, एक्वाट्याव, व्लिचिङ्ग पाउडर, स्यानिटरी प्याड)।
- सामाग्री ब्यवस्थापनको लागि सबै विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूसँग छलफल गर्ने र सम्पर्क ब्यक्ति (Focal person) तोक्ने ।

४.७ आपत्कालीन संरक्षण कार्य क्षेत्रहरू

- प्रमुख संरक्षण सवालहरू तथा अति संकटासन्न समुदाय जस्तै महिला, बालबालिका, अपांग र वृद्ध व्यक्तिहरूको पहिचान गर्ने ।
- अति संकटासन्न समुदाय जस्तै महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू र वृद्ध व्यक्तिहरूको सुरक्षा योजना बनाउने ।
- मनोबिमर्श सेवा सम्बन्धी तालिम आयोजना गर्ने ।
- विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा आपत्कालीन समयको प्रतिकार्य गर्दा तयार गरिने योजनाहरूमा लैङ्गिक तथा समविकासका सवालहरूको सम्बोधनका लागि पहल गर्ने ।
- संरक्षणका सवाल तथा आवश्यकताहरूलाई राहत तथा पुनर्स्थापनाको चरणमा प्राथमिकता दिने ।

४.८ आपत्कालिन शिक्षा कार्य क्षेत्रहरू

- विद्यालयहरूको जोखिमको आधारमा वर्गीकरण गर्दै सुरक्षा योजना तयार गर्ने, आकस्मिक योजना बनाउने
- अस्थायी प्रशिक्षण केन्द्रहरू पहिचान गर्ने ।
- बालमैत्री तथा सुरक्षित स्थानकालागि आवश्यक सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- विपदको समयमा मनोबिमर्श सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक जनशक्ति प्रशिक्षण मार्फत तयार गर्ने।
- प्रत्येक विद्यालयमा प्राथमिक उपचार तालिम आयोजना गरी शिक्षक, अभिभावक तथा स्वयंसेवकको क्षमता विकास गर्ने

४.९ बन्दोवस्ती कार्य

- जिल्लाभित्र रहेका साथै पहिचान गरिएका सम्पूर्ण निकायहरूसँग मौज्जात रहेका सहायता सामाग्रीहरूको अध्यावधिक बिबरण तयार गरी राख्ने ।
- सम्भावित आपतकालीन अवस्थाको आँकलन गरी सवारी साधन, इन्धन र ड्राइभरको व्यवस्था अग्रिम मिलाउने
- संकटासन्न हुन सक्ने भौतिक संरचनाको पहिचान गर्ने र यसका लागि आवश्यक श्रोत साधनको नक्साङ्कन गरी पूर्वतयार भई बस्ने ।
- विपद्का विभिन्न सवालहरूमा साभेदार संस्था तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्ने ।
- आपतकालीन अवस्थाको बन्दोवस्ती व्यवस्थापनको लागि सबै विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूसँग छलफल गर्ने र सम्पर्क व्यक्ति (Focal person) तोक्ने ।

४.१० भौतिक पूर्वाधार कार्य क्षेत्रहरू

- सार्वजनिक सेवाप्रदायक संस्था तथा स्थानहरूमा पर्न सक्ने प्रभावहरूको अनुमानगरी समयमै सुचारू गर्नका लागि रणनीति तथा पूर्वतयारी गर्ने ।
- सम्बन्धित निकायहरूले भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा विपद् मैत्री गर्ने साथै आफू अन्तरगतका निकायहरूलाई सो गर्न अभिप्रेरित गर्ने ।
- आफु मातहतका कर्मचारीहरूलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई विकासका क्रियाकलापहरूमा मूलप्रवाहीकरणका साथै आपतकालीन अवस्था व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- निर्माण व्यवसायी संघ लगायतका सरोकारवालाहरूसँग निरन्तर समन्वय गर्ने ।
- आपतकालीन अवस्थाको बन्दोबस्ती व्यवस्थापनको लागि सबै विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूसँग छलफल गर्ने र सम्पर्क ब्यक्ति (Focal person) तोक्ने ।

४.११ शव व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र (Death Body and Debris Management) कार्यक्षेत्रहरू

क्र.स	कामको विवरण	कसले गर्ने	कहिले गर्ने
१	शवको शिघ्र खोजी गर्ने तथा संकलन गर्ने र ढुवानी गर्ने गराउने ।	शव व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	विपद् समय र पश्चातमा
२	सवको भण्डारण र संरक्षण सम्बन्धि कार्यहरू गर्ने ।	शव व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	विपद् समय र पश्चातमा
३	शवको पहिचान, सनाखत, अन्तीम व्यवस्थापनको कार्य गर्ने ।	शव व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	विपद् समय र पश्चातमा
४	शवका नातेदार, सम्बन्धित निकायहरूलाई सूचना गर्ने तथा संचार व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्ने ।	शव व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	विपद् समय र पश्चातमा
५	पिडीत परिवारलाई आर्थिक तथा राहत र अन्य सहयोग गर्ने ।	शव व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	विपद् समय र पश्चातमा

खण्ड-५ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

५.१ सूचना तथा समन्वय व्यवस्थापन (Communication & Coordination Management)

विषयगत क्षेत्र	:	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन
मुख्य विपद्को किसिम	:	बाढी, महामारी, सवारी दुर्घटना, आगलागी, वन्यजन्तु आक्रमण, पहिरो, चट्याड, भूकम्प, खडेरी, शितलहर
क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead)	:	जिल्ला हुलाक कार्यालय

५.१.१ सूचना तथा समन्वय व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको परिचय

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्रको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । सम्बन्धित सबै क्षेत्रबाट सूचना प्राप्त गर्ने, सान्दर्भिक सबै सरोकारवालाहरुबीच समन्वय गर्ने, विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरुको नेतृत्व गर्ने काममा यस क्षेत्रले नेतृत्व गर्ने र विपद् प्रभावितहरुलाई समयमा सही सूचना मार्फत् पूर्वचेतावनी जारी गरी नागरिकको जीउ धनको रक्षा गर्ने काममा यस क्षेत्रको भूमिका महत्वपूर्ण रहन्छ । प्रभावित समुदायलाई एकीकृत रुपमा सबै प्रकारका सहयोग उपलब्ध गराउन समेत यस क्षेत्रले अन्य क्षेत्रसँग अविच्छिन्न सम्बन्ध र समन्वय राखी कार्य गर्नेछ ।

५.१.२ सूचना तथा समन्वयव्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको उद्देश्य

यस विषयगतक्षेत्रको समग्र उद्देश्य भनेको सम्बन्धित निकायहरुबीच सम्पर्क, समन्वय गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसम्बन्धी सान्दर्भिक सूचनाहरु सम्बन्धित प्रभावित समुदायसम्म पुर्याउने कार्यको सुनिश्चितता गर्नु हो । यस क्षेत्रले सम्पर्क, समन्वय, सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र प्रवाहका वैकल्पिक उपायहरु पहिचान गरी सम्बन्धित क्षेत्र र सरोकारवालालाई सही सूचना उपलब्ध गराई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यलाई समन्वयात्मक तरिकाले सुनिश्चितता प्रदान गर्न योगदान गर्नेछ ।

यस क्षेत्रका उद्देश्य देहायअनुसार हुनेछन् :

- विपद्को समयमा सरकार, सरकारी कार्यालयहरु, सबै विषयगत क्षेत्र (Cluster), मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरु तथा नागरिक समाजबीच समन्वय गर्नु ।
- निर्धारित समयभित्र नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयले तयार गरेको विपद् लेखाजोखा निर्देशिका अनुसार सूचना संकलन गरी आवश्यक समन्वय गर्नु र सूचना संकलन विषयगत क्षेत्रलाई सहयोगको व्यवस्था मिलाउनु

- निर्धारित समयभित्र “प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment (IRA)” र “बहुक्षेत्रगत द्रुत लेखाजोखा विश्लेषण (Multy Cluster Initial Rapid Assesment- MIRA)” गर्न आवश्यक समन्वय गर्नु र लेखाजोखा विषयगत क्षेत्रलाई सहयोगको व्यवस्था मिलाउनु ।
- सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपाय पहिचान गरी सूचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्नु ।
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रहरूलाई पृष्ठपोषण दिनु ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यकता अनुसार क्षेत्र र केन्द्रमा सम्पर्क र समन्वय गर्नु ।

समग्रमा चितवन जिल्लामा भूकम्प, बाढी डुबान, आगलागी, वन्यजन्तु आतङ्कजस्ता प्रकोपहरूको सबैभन्दा बढी समस्याहरू रहेका छन् तसर्थ त्यस्तो अवस्था र त्यसपछि स्थिति सामान्य नभएसम्मको लागि मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने प्रक्रियामा समन्वय तथा सूचना क्षेत्रले निम्न अनुसार कार्य गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ :

५.१.३ आपतकालीन प्रतिकार्य योजनाहरूको कार्यन्वयन

विपद्को अवस्था र त्यसपछि स्थिति सामान्य नभएसम्मको लागि मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने प्रक्रियामा सूचना, समन्वय र लेखाजोखा क्षेत्रले देहायअनुसार कार्य गर्नु पर्नेछ :

क. समन्वय तथा सूचना क्षेत्रले गरिनु पर्ने कार्यहरू

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	सबै स्थानीय तहबाट विपद् सम्बन्धी प्रारम्भिक सूचना संकलन गरी सम्बन्धित निकायहरूमा तत्काल प्रारम्भिक सूचना प्रवाह गर्ने ।	जिल्ला हुलाक कार्यालय	स्थानीय तह सुरक्षा निकायहरू रेडक्रस	विपद् पर्नासाथ तत्काल
२.	खतराको संकेत पाएपछि समुदायमा सूचना जारी गर्ने। माइकिड गर्ने, अनलाइन खवर, मोवाइल म्यासेजमा र भ्वाइस म्यासेजमा खवर गर्ने ।	जिल्ला हुलाक कार्यालय	स्थानीय तह सुरक्षा निकायहरू सञ्चार माध्यम	विपद् पर्नुपूर्व र विपद् पर्नासाथ तत्काल

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
३.	सबै विषयगत क्षेत्रहरूलाई सामग्री तथा उपकरणहरू सहित तयारी रहन सूचना प्रवाह गर्ने ।	जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र	स्थानीय तह सुरक्षा निकायहरू रेडक्रस	विपद् पर्नासाथ तत्काल
४.	विपद् आउना साथ उपकरणसहित खोज तथा उद्धार कार्यकोलागि खोज तथा उद्धार टोली परिचालन गर्ने।	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र	सुरक्षा निकायहरू	विपद् पर्नासाथ तत्काल
५.	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको आपतकालीन बैठक बोलाउने <ul style="list-style-type: none"> ● जानकारी तथा सूचना सङ्कलन गरी परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने ● सबै विषयगत क्षेत्र र तिनका सदस्यलाई आपतकालीन मानवीय सहयोगको लागि सक्रिय पार्ने, ● परिस्थिति अनुसार पहिले गरिएको कार्यविभाजनको समीक्षा र विश्लेषण गरी पुनरावलोकन गर्ने । 	जिल्ला हुलाक कार्यालय	स्थानीय तह सबै विषयगत क्षेत्र प्रमुखहरू	१) विपद् भएको २ घण्टा भित्र २) पहिलो सात दिन सम्म १ दिन बिराएर ३) त्यसपछि हप्तामा १ पटक
६.	अस्पताल तथा प्रतिकार्यमा संलग्न हुने व्यक्तिहरूलाई तम्तयार, सावधान र सजग रहन अनुरोध गर्ने ।	सम्बन्धित क्षेत्रका संयोजकहरू	सम्बन्धित निकाय	विपद् पछि तत्काल
७.	जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रलाई मुख्य समन्वय केन्द्रको रूपमा परिचालन गर्ने ।	जिल्ला हुलाक कार्यालय	समन्वय तथा सूचना क्षेत्र	नियमित रूपमा
८.	फेक न्यूजलाई निरूत्साहित गर्ने र सञ्चारमाध्यमका लागि प्रत्येक दिन आधिकारिक सूचना तथा समाचार उपलब्ध गराउने ।	सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	सबै क्षेत्र प्रमुखहरू	पहिलो साता हरेक दिन र पछि आवश्यकता अनुसार

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
९.	विपद् लेखाजोखा विधि सम्बन्धी औजार प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment (IRA) फारामको आधारमा मानवीय सहयोगको लागि सूचना संकलन र सम्पेशण गर्ने	सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	रेडक्रस सुरक्षा निकाय स्थानीय तह	विपद् पछि भोलिपल्ट नै
१०.	सबै प्रकृत्यामा प्रशिक्षण प्राप्त स्वयंसेवकहरु परिचालन गर्ने ।	सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	रेडक्रस सुरक्षा निकाय स्थानीय तह	निरन्तर
११.	प्रारम्भिक जानकारी तथा प्रतिवेदनका आधारमा आपतकालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन निम्न प्रक्रिया गर्ने क) तत्काल उपलब्ध गराउनु पर्ने मानवीय सहयोगको प्राथमिकता निर्धारण गर्ने, ख) प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नको लागि सम्बन्धित क्षेत्रहरु (Clusters) लाई सुभाष दिने । ग. सबै विषयगत क्षेत्रहरूसंग समन्वय गरी मानवीय सहयोगमा संलग्न संस्था तथा व्यक्तिलाई सुरक्षा उपलब्ध गराउनेतथा अन्य सरोकारवालालाई अध्यावधिक कार्यतालिका उपलब्ध गराउने ।	जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	जिविव्यस सबै क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	विपद् आउनासाथ ० घण्टादेखि नै प्राथमिकता निर्धारण गर्ने
१२.	विपद् प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने प्रभावितहरुलाई परिचयपत्र वितरण गर्ने र तथ्याङ्कको उचित व्यवस्था गर्ने ।	जिल्ला हुलाक कार्यालय	स्थानीय तह	३ दिनदेखि

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१३.	<p>बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गर्ने:</p> <ul style="list-style-type: none"> लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र परिचालन गरी क्षति तथा प्रभावको सूचना सङ्कलन गर्ने, लेखाजोखाका लागि फाराम उपलब्ध गराउने 	पूर्व सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	स्थानीय तह सुरक्षा निकाय रेडक्रस	अवस्थाको अध्ययन गरी सकेसम्म छिटो
१४.	<p>सङ्कलित सूचना तथा तथ्याङ्कको आधारमा प्रतिवेदन तयार पार्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> प्रभावित परिवारको सङ्ख्या प्रक्षेपण गर्न प्रभावित समुदायसँग तथ्याङ्क प्राप्त गरी तुलनात्मक समीक्षा गर्ने प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको अवस्था र स्रोतको समीक्षा गर्ने जिल्ला र स्थानीय तहमा उपलब्ध उद्धार तथा अन्य प्रतिकार्यसम्बन्धी सेवा, क्षमता र उद्धार सामग्रीको अवस्थाको समीक्षा गर्ने, नपुग स्रोत तथा साधनको यकिन गर्न प्रतिवेदनमार्फत सबै क्षेत्रलाई उत्प्रेरित गर्ने 	सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	स्थानीय तह	पहिलो प्रतिवेदन- ७ दिनभित्र दोस्रो प्रतिवेदन- १५ दिनभित्र आवश्यकता अनुसार
१५.	तयारी प्रतिवेदन प्रदेश सरकार, केन्द्र सरकार र सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने ।	सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	स्थानीय तह	नियमित रूपमा

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१६.	सहयोगको कार्यतालिका अध्यावधिक गर्न निम्न कार्य गर्ने: <ul style="list-style-type: none"> मीरा (MIRA) बाट प्राप्त सूचना तथा तथ्याङ्कको विश्लेषण गर्ने आवश्यकता अभाव क्षमता र उपलब्धताको अवस्था विश्लेषण गर्ने । विषयगत क्षेत्रहरूको सहयोगको थप कार्यतालिका तयारी गर्ने विषयगत क्षेत्र, विपद् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवालालाई अध्यावधिक कार्यतालिका उपलब्ध गराउने 	सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	स्थाविव्यस क्षेत्र सदस्य	नियमित रूपमा
१७.	मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्ने र सुधारका लागि पृष्ठपोषण (Feedback) लिने तथा दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	सबै क्षेत्र प्रमुख/सदस्य	नियमित रूपमा
१८.	मानवीय सहायता वितरणलाई निर्विवाद बनाउन एकद्वार प्रणालीलाई अवलम्बन गर्ने र सरोकारवाला सबैको सहभागिता अनिवार्य गराउने	सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	जिविव्यस क्षेत्र प्रमुख/सदस्य	नियमित रूपमा
१९.	क्षेत्रगत कार्यसमूहका कार्य प्रगति विवरण संकलन र समिक्षा गर्ने ।	सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	स्थानीय तह	नियमित
२०.	सवै सूचनाहरू निरन्तर अद्यावधिक गर्दै जाने र सरोकारवाला निकाय एवं सञ्चारमाध्यमलाई उपलब्ध गराउने । संकलित क्षति तथा नोक्सानी विवरणमा आधारित रही राहत सहयोगको माग गर्ने ।	सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	सुरक्षा निकाय रेडक्रस	(२४ घण्टा भित्र, पहिलो १ हप्तामा दैनिक, दोश्रो हप्तावाट हप्तामा १ पटक र आवश्यकता अनुसार)

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
२१.	विषयगत क्षेत्रका बैठकहरु आयोजना गर्ने ।	प्रजिअ		आवश्यकता अनुसार
२२.	राहत सहयोगको अवस्थाको अनुगमन गर्ने ।	प्रजिअ		निरन्तर
२३.	अस्थायी शिविरहरुमा उजुरी सुन्ने संयन्त्र स्थापना गर्ने ।	सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	सुरक्षा निकाय रेडक्रस	शिविर स्थापना पछि
२४.	विपद् प्रतिकार्यका लागि गरिएका प्रयास र आगामी दिनमा गर्नुपर्ने पूर्वतयारीका विषयमा प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	सूचना तथा समन्वय क्षेत्र	सुरक्षा निकाय रेडक्रस	प्रतिकार्यको अन्त्यमा

५.१.४ समन्वय तथा सूचना क्षेत्र ले गरिने प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी

समन्वय तथा सूचनाक्षेत्रले उल्लिखित प्रतिकार्यका लागि देहायबमोजिम पूर्वतयारी गर्नेछः

क्र. सं.	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको क्षमता विकास गर्ने र जिल्ला विपद् सूचना केन्द्रको रूपमा समेत विकास गर्ने ।	प्रजिअ	स्थानीय तह गैससहरु	६ महिना भित्र
२.	सबै क्षेत्र प्रमुखको सहभागितामा पूर्वतयारी बैठक र कार्यशालाको आयोजनाः <ul style="list-style-type: none"> ● मनसुन प्रारम्भ हुनुअघि पूर्वतयारी बैठक गर्ने ● क्षेत्रगत कार्ययोजनाको समीक्षा र पुनरावलोकन गर्ने ● जिल्ला स्थित सरोकारवालाबीच समन्वय गरी कार्यशाला गर्ने ● सङ्कटासन्नता तथा स्रोतको पुनरावलोकन गर्ने 	प्रजिअ	सबै विषयगत क्षेत्र प्रमुख, सरोकारवाला निकायहरु सुरक्षा निकाय गैसस	पहिलो बैठक जेष्ठको पहिलो हप्ताभित्र । क्षेत्रगत समीक्षा र अन्तिम कार्यशाला जेठ मसान्तभित्र

क्र. सं.	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
३.	जिल्लाका सबै स्थानीय तहको प्रकोप नक्साङ्कन र क्षमता तथा जोखिम लेखाजोखा गर्ने ।	जिविव्यस	स्थानीय तह गैससहरु	वैशाख महिनामा
४.	आपतकालीन समयको लागि हेल्प्याड खुल्ला क्षेत्र आश्रय स्थल, अग्लो स्थानहरु पहिचान गरी तयारी गरिराख्ने।	जिविव्यस	स्थानीय तह गैससहरु	वैशाख महिनामा
५.	सुरक्षा निकायहरुमा खोज तथा उद्धार सामग्रीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने ।	DEOC सुरक्षा निकायहरु	स्थानीय तह गैससहरु	वैशाख महिना भित्रमा
६.	पूर्व चेतावनी वा सूचना प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्ने र प्रभावकारी सूचना सञ्चार समन्वय र सम्पर्कलाई जोड दिने ।	DEOC सुरक्षा निकायहरु	स्थानीय तह गैससहरु	
७.	सबै स्थानीय तहमा इन्टरनेट कनेक्टिभिटी व्यवस्थित गराउने । सबै स्थानीय तहबाट दैनिक विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी गतिविधि र घटना तथा सूचनाहरु अद्यावधिक गरी जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा जानकारी गराउने पद्धतीको विकास गर्ने ।	जिविव्यस स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्थाहरु	यथासम्भव छिटो
८.	उद्धारकर्मी र सङ्घटन स्थानीय तहका समुदायमा क्षमता अभिवृद्धि तालिम गर्ने: <ul style="list-style-type: none"> ● खोज तथा उद्धार ● प्राथमिक उपचार ● विपद् जोखिम व्यवस्थापन, ● उद्धारका लागि आन्तरिक अभ्यास विषयगत क्षेत्रका सदस्यलाई भूकम्पको समयमा अपनाउनु पर्ने सुरक्षा उपाय र उद्धारसम्बन्धी अभ्यास गराउने	सुरक्षा निकायहरु	स्थानीय तह गैससहरु	वैशाख महिना अगावै
९.	स्थानीय तहमा गठन भएका विपद् व्यवस्थापन समिति र विषयगत क्षेत्रहरुलाई क्रियाशिल बनाउने ।	स्थानीय तह	जिविव्यस DEOC	नियमित

क्र. सं.	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१०.	साभेदार तथा सहयोगी निकायहरूको सूची तयार गर्ने ।	जिविव्यस	स्थानीय तह	वैशाख महिनामा
११.	द्रुतलेखाजोखा फर्मेट प्रिण्ट गरी सबै स्थानीय तहमा उपलब्ध गराउने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह	वैशाख महिनामा
१२.	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (:क्ष्ळ) को तयारी स्वरूप सबै क्षेत्रका एक एक सदस्य रहेको मिरा कार्यदल गठन गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	रेडक्रस	जेष्ठको पहिलो साता
१३.	मिरा सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन गर्ने । मिराको लागि फाराम र निर्देशिका तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस रेडक्रस	जेष्ठको पहिलो साता
१४.	सुरक्षानिकायहरू, स्थानीय तह, रेडक्रस, एम्बुलेन्स तथा सरोकारवाला निकायहरूकोसम्पर्क नम्बर संकलन गरी हरेक व्यक्तिको मोवाईलमा र घरघरमा रहने गरी व्यवस्था गर्ने।	क्षेत्र प्रमुखको निर्देशनमा	स्थानीय तह रेडक्रस	जेष्ठको पहिलो साता
१५.	प्राथमिक उपचार, आधारभूत खोज तथा उद्धार, अस्थायी आवास व्यवस्थापन, मनोसामाजिक परामर्श तथा शव व्यवस्थापनसम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गर्ने वा तालिममा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूलाई सहभागी गराई क्षमताविकास गर्ने ।	जिविव्यस DEOC	स्थानीय तह रेडक्रस सुरक्षा निकाय	वैशाख महिनामा
१६.	सबै स्थानीय तहमा आपत्कालिन कोषको स्थापना गरी कोष सञ्चालननिर्देशिका तयार गर्ने ।	स्थानीय तह	स्थानीय तह वडा समिति	तत्काल र नियमित
१७.	जनचेतना अभिवृद्धिका गतिविधि सञ्चालन गर्ने ● विपद्सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न पम्प्लेट, पोस्टर, पर्चा तयार गरी विशेषगरी सङ्घटासन्न स्थानीय तहहरूमा वितरण गर्ने ● एफएम रेडियो तथा पत्र पत्रिकामार्फत विपद्सम्बन्धी ज्ञान तथा जानकारी प्रचारप्रसार गराउने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह गैससहरु	नियमित रूपमा

क्र. सं.	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१८.	विस्थापितहरुको पहिचानका लागि आवश्यक संख्यामा परिचयपत्र छपाइ गरी तयारी अवस्थामा राख्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह	जेष्ठ महिनामा
१९.	विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी र जनप्रतिनिधिहरुलाई विपद् तथा आधारभूत मानवीय सहायता मापदण्ड सम्बन्धी तालिम दिने ।	जिविव्यस	स्थानीय तह गैससहरु	वैशाखभन्दा अगावै

५.२ खोज तथा उद्धार (Search and Rescue)

विषयगत क्षेत्र : खोज तथा उद्धार
मुख्य विपद्को किसिम : बाढी, महामारी, सवारी दुर्घटना, आगलागी, वन्यजन्तु आक्रमण, पहिरो, चट्याङ, भूकम्प, खडेरी, शितलहर
क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead) : जिल्ला प्रशासन कार्यालय

५.२.१ खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको परिचय:

विपद्को अवस्थामा जन, धन र संरचनामा व्यापक क्षति पुग्न गई जनजीवन अस्त व्यस्त हुने भएकाले विपद् प्रभावितहरु बाढीले बगाउने, हराउने, पानीमा डुब्न सक्ने अवस्था रहन्छ भने भूकम्पजन्य विपद्को समयमा हराउने, च्यापिने, पुरिने, जल्ने लगायतका विपद्पूर्ण अवस्थामा फसेका हुन सक्छन् । यस अवस्थामा विपद् प्रभावितलाई तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्तिद्वारा खोजी गर्ने, प्राथमिक उपचार गर्ने तथा उद्धार गरी सुरक्षित स्थलसम्म पुर्याउने र सकेसम्म थोरै समयमा धेरै जनाको जीउ, धनको रक्षा गर्न सञ्चालन गरिने समग्र कामहरुलाई यस योजनामा खोज तथा उद्धार भनिएको छ । जिल्लामा सम्भावित विपद्को परिदृष्य अनुरूप खोज तथा उद्धार क्षेत्रले निम्न अनुसारका कार्य गर्नेछ ।

५.२.२ सम्भावित परिदृष्य:

१. विपद्को कारण मानिस प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित हुनेछन् ।
२. रातीको समयमा विपद्भएमा ठूलो मानवीय क्षति हुनेछ भने प्रभावितले उद्धार र राहतको याचना गरिरहेको देखिनेछ ।

३. यातायातको असुविधाका कारण समयमै उद्धारकर्मी पुग्नसक्ने छैनन् ।
४. उद्धार र राहत वितरणमा कठिनाइ उत्पन्न हुनेछ ।
५. सडक, बाटो, पुल, विद्युत् आपूर्ति, सञ्चार आदि सार्वजनिक पूर्वाधारहरू क्षतिग्रस्त हुनेछ,
६. आवागमन अवरूद्ध भएर प्रभावित क्षेत्रमा पहुँचको कठिनाइ हुनेछ,
७. अग्ला सुरक्षित र खुल्ला स्थानहरू नजिकमा नभएका स्थानहरूमा स्थानान्तरणको समस्या हुने हुँदा सामाजिक जनजीवन अस्तव्यस्त हुने र मानवीय मृत्यु समेत हुनसक्ने,
८. आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति अस्थायी रूपमा क्षति, बालबालिका, महिला, वृद्ध-वृद्धा तथा फरक किसिमले सक्षम (अपाङ्ग) मुख्य रूपमा प्रभावित हुनसक्नेछ ।

५.२.३ विषयगत क्षेत्रको क्षेत्रगत उद्देश्य

खोज तथा उद्धारका लागि लेखाजोखा गर्ने र विपद् पछिको असामान्य अवस्थामा मानिसको जीवन रक्षा धनसम्पत्तिको सुरक्षा गर्दै स्थितिलाई सामान्य अवस्थामा ल्याउनु यस क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य हुनेछ । योजनाका समष्टिगत उद्देश्य देहायअनुसार हुनेछन्

१. आपतकालीन खोज तथा उद्धार गरी मानवीय क्षति न्यून गर्ने,
२. सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपाय पहिचान गरी सूचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्नु ।
३. नियमित रूपमा अनुगमन गरी मानव जीवनरक्षाको सुनिश्चितता गर्नु ।
४. प्रतिकार्यका सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसार सम्पर्क र समन्वय गर्नु ।

५.२.४ खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रले गरिनु पर्ने आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद् भएको अवस्था र त्यसपछि स्थिति सामान्य नभएसम्मको लागि मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने प्रक्रियामा खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रले देहायअनुसार कार्य गर्नु पर्नेछ:

क्र सं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समितिको आपत्कालिन बैठक बस्ने, सूचना तथा समन्वय क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने । प्राप्त सूचनाको आधारमा समन्वय गरी खोज तथा उद्धारका साथै प्राथमिक उपचार संयुक्त टोली परिचालन गर्ने । अन्य सबै विषयगत क्षेत्रलाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।	DEOC प्रजिअ	सबै विषयगत क्षेत्रका प्रमुखहरु	विपद्को सूचना प्राप्त गर्नासाथ
२.	खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको आपतकालीन बैठक बस्ने, जसमा: ● जानकारी तथा सूचना सङ्कलन गरी परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने, ● सदस्यलाई आपतकालीन मानवीय सहयोगको लागि सक्रिय पार्ने, परिस्थितिअनुसार पहिले गरिएको कार्यविभाजनको समीक्षा र विश्लेषण गरी पुनरावलोकन गर्ने,	खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र	DEOC जिविव्यस स्थानीय तह	२४ घण्टाभित्र
३.	उपकरणसहित खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र परिचालन गर्ने र खोज तथा उद्धारको काम गर्ने । प्रभावितहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने	खोज तथा उद्धार क्षेत्र	DEOC जिविव्यस स्थानीय तह	विपद् पश्चात तत्काल
४.	उद्धार र सुरक्षाको बिषयमा आवश्यक सूचना संकलन तथा अवस्थाको प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	DEOC स्थानीय तह	
५.	वैकल्पिक बाटो नभएको क्षेत्रमा उद्धार गर्न अन्य वैकल्पिक उपाय पहिचान गर्ने तथा यातायातका साधन सम्बन्धमा आवश्यक समन्वय गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	DEOC स्थानीय तह	
	सुरक्षा निकायहरुबीच आपसी समन्वय गर्ने ।शान्ति सुरक्षालाई कायम राख्नको लागि आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने ।	सुरक्षा निकायहरु	प्रजिअ	

क्र सं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
	विपदमा परी घाइते भएका व्यक्तिहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने र अस्पताल पुर्याउने प्रबन्ध मिलाउने ।	प्राथमिक उपचार क्षेत्र	अस्पतालहरू	आवश्यकता अनुसार
२.	स्थानीय तहमा गठित सबै विषयगत क्षेत्र र सरोकारवाला लाई तत्काल खबर गर्ने र समन्वय गरी उद्धारमा संलग्न गराउने ।	खोज उद्धार क्षेत्र	जिविव्यस स्थानीय तह सुरक्षा निकाय	विपद् पछि निरन्तर
३.	घाइतेको उपचारका लागि स्वास्थ्य चौकीको नेतृत्वको प्राथमिक उपचार विषयगत क्षेत्रलाई परिचालन गर्ने	प्राउ विषयगत क्षेत्र	अस्पतालहरू स्वास्थ्य चौकी	आवश्यकता अनुसार
४.	बढी प्रभावित स्थलको स्तर पहिचान गरी उद्धारको प्राथमिकता निर्धारण गर्ने ।	खोज उद्धार क्षेत्र	सुरक्षा निकाय वडा समिति	खोज उद्धारको समयमा
५.	उद्धार कार्यमा स्थानीय स्वयंसेवकहरू सहित परिचालन गर्ने ।	खोज उद्धार क्षेत्र	क्षेत्रका सदस्य रेडक्रस	खोज उद्धारको समयमा
६.	विशेषगरी महिला बालबालिका अशक्त जेष्ठनागरिक जस्ता सङ्कटासन्न वर्गलाई खोज तथा उद्धारमा प्राथमिकता दिने	खोज उद्धार क्षेत्र	वडा समिति रेडक्रस	प्रभावितको उद्धार नसकिएसम्म
७.	प्रारम्भिक जानकारी तथा प्रतिवेदनका आधारमा आपतकालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन निम्न प्रक्रिया गर्ने: क) तत्काल उपलब्ध गराउनु पर्ने मानवीय सहयोगको प्राथमिकता निर्धारण गर्ने, ख) प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नको लागि सम्बन्धित क्षेत्रहरूलाई सल्लाह र सुझाव दिने । ग) सुरक्षा क्षेत्रसँग समन्वय गरी मानवीय सहयोगमा संलग्न संस्था तथा व्यक्तिलाई सुरक्षा उपलब्ध गराउने	DEOC	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विषयगत क्षेत्रहरू	विपद् पछि तत्काल र निरन्तर

क्र सं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
८.	मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्ने र सुधारका लागि पृष्ठपोषण (Feedback) लिने तथा दिने ।	DEOC स्थानीय तह	वडा समिति अन्य क्षेत्र	नियमित रूपमा
९.	डुवेका, बगेका, पुरिएका र भत्किएका घरहरु पहिचान गर्ने ।	खोज उद्धार क्षेत्र	स्थानीय तह रेडक्रस	प्रभावितको उद्धार नसकिएसम्म
१०.	प्रभावित नागरिकहरुका बहुमूल्य सम्पत्ति सुरक्षा गरी निकाल्ने । प्रभावित क्षेत्रका घरपालुवा पशुको उद्धार गर्ने	खोज उद्धार क्षेत्र	स्थानीय तह रेडक्रस	प्रभावितको उद्धार नसकिएसम्म
११.	राहत वितरण कार्यमा आवश्यकता अनुसार खाद्यक्षेत्रलाई सहयोग गर्ने ।	सुरक्षा निकाय	स्वयंसेवक स्थानीय तह	नियमित रूपमा
१२.	<ul style="list-style-type: none"> आवश्यकता रहेसम्म खोज तथा उद्धार जारी राख्ने प्रभावित क्षेत्रमा, हिंसा, लुटपाट र मानव वेचविखनका घटना हुन नदिन आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने मानव तथा पशुचौपायाहरुको शव व्यवस्थापन गर्ने 	खोज उद्धार क्षेत्र	सुरक्षा निकाय नेरेसो	आवश्यकता अनुसार
१३.	निम्नअनुसार अभिलेख तयार गर्ने <ul style="list-style-type: none"> उद्धार गरिएका व्यक्ति बेपत्ता वा मृत्यु भएका व्यक्ति नष्ट भएका घर, विद्यालय वा अन्य भौतिक सम्पत्ति मरेका घरपालुवा पशुपंक्षी क्षतिग्रस्त भौतिक सम्पत्ति क्षतिग्रस्त बाली र खेतीयोग्य भूमि क्षतिग्रस्त भैतिक संरचना र सार्वजनिक सम्पत्तिको विवरण 	DEOC स्थानीय तह	स्थानीय तहहरु, जिविव्यस सुरक्षा निकायहरु रेडक्रस स्वयंसेवकहरु	नियमित रूपमा
१४.	उद्धार कार्यको अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने र सरोकारवाला निकायमा पठाउने ।	खोज उद्धार क्षेत्र	स्थानीय तह जिविव्यस	नियमित रूपमा

५.२.५ प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी

खोज तथा उद्धार क्षेत्रले उल्लिखित प्रतिकार्यका लागि देहायबमोजिम पूर्वतयारी गर्नेछ ।

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	खोज तथा उद्धार क्षेत्रको बैठक बस्ने: १. मनसुन प्रारम्भ हुनुअघि पूर्वतयारी बैठक गर्ने २. क्षेत्रको कार्ययोजनाको समीक्षा र पुनरावलोकन गर्ने ३. सङ्कटासन्नता तथा स्रोतको पुनरावलोकन गर्ने	खोज उद्धार क्षेत्र	जिविव्यस सुरक्षा निकाय	जेठको पहिलो हप्ताभित्र
२.	बाढीको समयका लागि हेलिप्याड आश्रयस्थल, अग्लो स्थानहरु पहिचान गरी तयारी गरीराख्ने र नक्सामा समावेश गर्ने ।	खोज उद्धार क्षेत्र	जिविव्यस	जेठको पहिलो हप्ताभित्र
३.	सुरक्षा निकायहरुमा आधारभूत खोज तथा उद्धार सामग्रीतथा विपद् व्यवस्थापन सामग्रीहरु भण्डारण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।	खोज उद्धार क्षेत्र	प्रदेशसरकार स्थानीय तह सुरक्षा निकाय	जेठको पहिलो हप्ताभित्र
४.	जिल्लामा विपद् व्यवस्थापनका लागि अत्यावश्यक सेवाकेन्द्र स्थापना गरी वार्षिकरूपमा अद्यावधिक गरिराख्ने	जिविव्यस	प्रदेश सरकार	
५.	साभेदार तथा सहयोगी निकायहरुको सूची तयार गर्ने ।	स्थानीय तह	जिविव्यस जिसस	वैशाख सम्ममा
६.	सुरक्षानिकायहरु, स्थानीय तह, रेडक्रस, एम्बुलेन्स आदिकोसम्पर्क नम्बर संकलन गरी हरेक व्यक्तिको मोवाइलमा र घरघरमा रहने गरी व्यवस्था गर्ने।	जिविव्यस	स्थानीय तह	जेष्ठ पहिलो हप्ता भित्रै
७.	सबै स्थानीय तहमा आधारभूत खोज तथा उद्धारविषयगत क्षेत्र गठन गरी सदस्यहरुलाई तालिममा सहभागी गराई क्षमताविकास गरेर क्रियाशिल बनाउने ।	स्थानीय तह	जिविव्यस जिसस	वैशाख सम्ममा
८.	उच्च संकटासन्न क्षेत्रहरुमा पूर्व चेतावनीका लागि माइक साइरन आदि तयारी अवस्थामा राख्ने ।	स्थानीय तह	वडा समिति	वैशाख सम्ममा

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
९.	खोज तथा उद्धार क्षेत्रलाई कृत्रिम घटना अभ्यास तालिमको आयोजना गर्ने र समय समयमा विद्यालयर समुदायमा कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।	सुरक्षा निकायहरु	स्थानीय तह जिविव्यस	वैशाख सम्ममा
१०.	स्थानीय तहहरुमा उद्धारका लागि कार्यदलहरु गठन गर्ने । “विपदमा युवा” अवधारणा अनुसार सक्रिय युवाहरुको द्रुत प्रतिकार्य टोलीकोगठन गर्ने र तालिम दिएर सुरक्षा निकायहरुसंगको समन्वयमा तयारी अवस्थामा राख्ने ।	स्थानीय तह	सुरक्षा निकायहरु युवा क्लव	वैशाख सम्ममा
११.	तत्कालीन उद्धारको लागि स्थानीय तहबाट प्राप्त हुने जनशक्ति, उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने साधनको पहिचान र नक्साङ्कन गर्ने।	DEOC	जिविव्यस	जेष्ठ पहिलो हप्ता
१२.	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको मनसुन पूर्व बैठक गरी स्थानीय तहहरुलाई अध्यावश्यक निर्देशन र समन्वय गर्ने ।	जिविव्यस	क्षेत्रका सदस्यहरु	जेष्ठ पहिलो हप्ता
१३.	एफएम रेडियोहरुमार्फत पूर्वचेतावनी तथा पूर्वसूचना प्रसारण गर्ने	जिविव्यस	सञ्चार माध्यम	नियमित रूपमा
१४.	वैकल्पिक बाटो नभएको क्षेत्रमा उद्धार गर्न डुङ्गा वा अन्य वैकल्पिक उपाय पहिचान गरी व्यवस्थापन गर्ने ।	खोज उद्धार क्षेत्र	स्थानीय तह सुरक्षा निकाय	वैशाख सम्ममा
१५.	उद्धारका लागि आवश्यक सवारी साधन, स्वयंसेवक, सुरक्षित स्थानको उपयोगका लागि सरोकारवालाहरुको पहिचान गरी सम्भौता गर्ने ।	जिविव्यस	स्थानीय तह सुरक्षा निकाय	जेष्ठ सम्ममा

५.३ अस्थायी आवास, गैरखाद्य सामग्री व्यवस्थापन (Temporary Shelter and NFI Management)

विषयगत क्षेत्र

: अस्थायी आवास, गैरखाद्य सामग्री व्यवस्थापन

मुख्य विपद्को किसिम

: बाढी, महामारी, सवारी दुर्घटना, आगलागी, वन्यजन्तु आक्रमण, पहिरो, चट्याड, भूकम्प, खडेरी, शितलहर

क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead)

: नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

विपद्को अवस्थामा जन, धन र संरचनामा व्यापक क्षति पुग्न गई जनजीवन अस्तव्यस्त हुने भएकाले विपद् प्रभावितहरू बसोवासको अभाव तथा भाँडाकुँडा, लुगाफाटा, सरसफाईका सामान लगायत दैनिक आवश्यकताका वस्तुहरूको अभावमा पर्न जाने सम्भावना अधिक रहन्छ । यस्तो अवस्थामा विपद् प्रभावित व्यक्ति तथा समुदायहरूलाई स्थिति सामान्य भएर आफ्नो घर फर्किने अवस्था तयार नभएसम्म आपतकालीन आश्रय स्थलमा राख्नु पर्ने हुन्छ । यसको लागि अस्थायी रूपमा विद्यालय, मदरसा, मन्दिर, वडा कार्यालयको भवनजस्ता सार्वजनिक स्थलमा राख्नु पर्ने हुन्छ भने केही लामो समयको लागि अस्थायी शिविर खडा गरी बसोवास गराउनु पर्ने हुन्छ । त्यसका साथै दैनिक जीवनयापनको लागि भाँडावर्तन, ओढ्ने ओछ्याउने लुगाफाटो वा खाना बनाउने, खाने वर्तन र इन्धनको व्यवस्था गर्नु पर्ने हुन्छ । आवास तथा गैरखाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्रले विस्थापित तथा प्रभावितहरूको लागि उल्लेखित मानवीय सेवा उपलब्ध गराउँछ ।

५.३.१ विपद्पछिको सम्भावित परिदृश्य

- विपद्बाट अधिकांश गाउँ ठाउँ संकटमा हुनेछन् ।
- मानिसहरू हताहत भएर आफ्नो ज्यान जोगाउन भागाखण्ड गर्नेछन् ।
- आफ्नो परिवारका सदस्यहरू तथा बालबच्चा खोज्दै, रूँदै कराउँदै खाली हात विस्थापित हुनेछन् ।
- विपद् भएको केही समयपछि उद्धारकर्मीहरू पुगेको, उद्धार कार्यमा जुटेको प्रभावित परिवारहरूलाई बाहिर ल्याई सुरक्षित ठाउँमा राख्ने काम भइरहेको अवस्था देखिनेछ ।
- सुरक्षित ठाउँमा ल्याइएको व्यक्ति तथा परिवारहरूको आफूले लगाएको कपडाबाहेक साथमा केही नभएको भोकाएको, थाकेको, परिवारका सबै सदस्य आफ्नै शिविरमा नभएकोले चिन्तित देखिएको हुनसक्ने छ ।
- विशेषगरी बालबालिका, वृद्ध र बिरामी तथा गर्भवती महिलाहरू अरू बढी समस्यामा पर्नेछन् ।
- जीविकोपार्जनका वैकल्पिक उपायको अभाव हुनेछ ।
- बाढीबाट अधिकांश गाउँ प्रताडित भएर मानिस हताहत भई सहयोगको याचना गरिरहेका हुनेछन् ।
- घरबार नष्ट भएर भरी, हिलो र चीसो जमिनमा दिन रात बिताउन बाध्य भइरहेको देखिनेछ ।
- विद्यालयका कक्षाकोठा, प्रहरी चौकी, स्वास्थ्य केन्द्रहरूजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि दबाबको सिर्जना, सामुदायिक तथा संस्थागत स्थानहरूमा अस्थायी

आवासको उपयोग गर्दा सामुदायिक स्वास्थ्यसम्बन्धी व्यवहारमा चुनौती र समस्या देखा पर्नेछन् ।

- विस्थापित भएका मानिस खाद्यान्नको चर्को समस्यामा पर्नेछन् ।

५.३.२ क्षेत्रगत उद्देश्य

अस्थायी आवास, गैरखाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य विपदबाट प्रभावित मानिसलाई जीवनयापनको लागि आवश्यक पर्ने आवास, लताकपडा लगायत अन्य अत्यावश्यक सामग्रीहरू उपलब्ध गराएर उनीहरूको जीवन रक्षा गर्नु हुनेछ । यस क्षेत्रका अन्य उद्देश्य देहायअनुसार रहेका छन्

- सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्नु,
- विपद्का कारणले घरवारविहीन बनेका मानिसका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापितलाई मानवअधिकारको उपभोग गर्न सक्षम बनाउनु,
- घरायसी आवश्यकताका भाँडाकुँडा तथा व्यक्तिगत सम्मान र मर्यादासहित दैनिक जीवनयापनका लागि आवश्यक सामग्रीहरूमा विस्थापितको समानुपातिक पहुँच गराउनु ।

५.३.३ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद् भएको समयमा तथा त्यसपछि लगत्तै विस्थापित तथा प्रभावित मानिसलाई विनाभेदभाव आवास तथा गैरखाद्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराउनु यस क्षेत्रको कार्यधिकार हो । यसको लागि अस्थायी आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्रले देहायअनुसार काम गर्नेछ:

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	क्षति तथा नोक्सानी, खाद्य सुरक्षा र व्यवस्थापनको चुनौतीको अनुमान सहितको विश्लेषण गर्न अस्थायी आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्रको आपतकालीन बैठक आयोजना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू	विपद्कोसंकेत पाउनासाथ
२.	राहत शिविरहरूको स्थापनाका लागि आवश्यक क्षेत्रको द्रुत लेखाजोखा गर्ने र पहिचान गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सुरक्षा निकाय	विपद् पश्चात तत्काल

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
३.	मानवीय सहयोग वितरणको प्रकृया र मापदण्ड निर्धारण गरी स्वयंसेवक परिचालन गर्ने।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सुरक्षा निकाय	विपद् पश्चात तत्काल
४.	विस्थापितहरूको सङ्ख्या र जानकारी लिने । पहिचान भएकालाई अस्थायी आवासमा बोसबास गराउने तथा पूर्वनिर्धारित स्थानमा नअटेका विस्थापितलाई त्रिपालको व्यवस्था गरी तत्काल बसाउने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू सुरक्षा निकाय	उद्धार कार्य संगसंगै
५.	स्थानीय तहमा भएका सबै प्रकारका संयन्त्रहरूको परिचालन गर्ने ।स्थानीय तहमा कमाण्ड पोष्ट तयार गरी कामलाई व्यवस्थित गराउने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सुरक्षा निकाय क्षेत्रका सदस्यहरू	उद्धार कार्य संगसंगै
६.	विषयगत क्षेत्रलाई परिस्थिति विश्लेषणको लागि प्रभावित क्षेत्रमा पठाउने र स्थानीय तहबाट आएका जानकारीका आधारमा थप स्रोत साधनहरू जुटाउने ।	क्षेत्र प्रमुख	विषयगत क्षेत्रहरू	उद्धार कार्य संगसंगै
७.	द्रुत लेखाजोखा (IRA) गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह नेरेसो	दोस्रो दिन
८.	प्राप्त सूचनाको विश्लेषण गरी सहायता परिचालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सुरक्षा निकाय	दोस्रो दिन
९.	विपद् प्रभावको आधारमा अस्थायी आवासको लागि त्रिपाल, खाना तथा खाना पकाउने भाँडावर्तन, घरायसी सामग्री लगायत न्यूनतम् सहयोगको व्यवस्था गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह क्षेत्रका सदस्यहरू सुरक्षा निकाय	दोस्रो दिन

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१०.	दूत लेखाजोखा टोलीले संकलन गरेको विवरण विश्लेषण गरी आपतकालीन राहतको आवश्यकता विश्लेषण सहितको प्रतिवेदन तयार गर्ने र राहतको व्यवस्थापन गर्ने र अस्थायी आवास तथा गैरखाद्य सामग्री सेट वितरण गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह क्षेत्रका सदस्यहरु सुरक्षा निकाय	तेस्रो दिन देखि
११.	अस्थायी आवासको व्यवस्थापन तथा गैरखाद्य सामग्री सेट वितरण कार्यको निरन्तरता गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह क्षेत्रका सदस्यहरु	तेस्रो दिन देखि
१२.	विपद्को अवस्था हेरेर अस्थायी आवासको व्यवस्थापन तथा गैरखाद्य सामग्री सेट वितरणको निरन्तरता र अनुगमन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह क्षेत्रका सदस्यहरु सुरक्षा निकाय	अवस्था सामान्य नभएसम्म
१३.	अस्थायी आवास तथा गैर खाद्य सामग्री सँग सँगै स्थायी आवास तथा खाद्यान्नको बैकल्पिक व्यवस्थापनतर्फ जोड दिने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह क्षेत्रका सदस्यहरु सुरक्षा निकाय	अवस्था सामान्य नभएसम्म
१४.	अस्थायी आवास तथा गैर खाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्र तथा सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको समिक्षा बैठक र अवस्थाको अद्यावधिक ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह क्षेत्रका सदस्यहरु	अवस्था सामान्य नभएसम्म
१५.	सम्पूर्ण कार्यको अनुभव र सिकाइका आधारमा प्रतिवेदन तयार गर्ने र सरोकारवाला निकायमा पठाउने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह क्षेत्रका सदस्यहरु सुरक्षा निकाय	अवस्था सामान्य भएपछि

५.३.४ प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी

अस्थायी आवास, गैरखाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्रले आपतकालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने कार्यका लागि देहायअनुसार पूर्वतयारी गर्नेछः

क्रसं.	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	विषयगत क्षेत्रमा संलग्न सदस्य संस्थाहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने । सम्भावित सहयोगी निकाय तथा संस्थाहरूको पहिचान गरी आवासको लागि उपलब्ध साधन र स्रोतको सूची तयार गर्ने ।	आवास, गैरखाद्य क्षेत्र	जिविव्यस स्थानीय तह	वैशाख महिनामा
२.	पूर्वतयारी समन्वय बैठक आयोजना गर्ने <ul style="list-style-type: none"> ● स्रोत र साधनको नक्साङ्कन गर्ने ● जिल्लाको परिस्थितिअनुसार सहयोग उपलब्ध गराइने सामग्रीहरूको मापदण्ड निर्धारण गर्ने, ● प्रभावित हुन सक्ने जनसङ्ख्याको आधारमा आवश्यक सामग्रीहरूको परिमाण आँकलन गर्ने । पूर्वतयारीका लागि कार्यदल गठन गर्ने ।	आवास, गैरखाद्य क्षेत्र	जिविव्यस स्थानीय तह	जेष्ठको पहिलो साता
३.	अस्थायी बसोवासको लागि नजिकका सुरक्षित सार्वजनिक जग्गा तथा स्थानको पहिचान गर्ने र नीजि जग्गा उपयोग गर्नुपर्ने भएमा समन्वय गरी उपयोग गर्ने सहमति लिने ।	आवास, गैरखाद्य क्षेत्र	जिविव्यस स्थानीय तह	जेष्ठको पहिलो साता
४.	आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीको आपूर्तिको लागि बजार र विक्रेताका वैकल्पिक सूची बनाउने, आवश्यकताअनुसार सम्झौता गर्ने	आवास, गैरखाद्य क्षेत्र	जिविव्यस स्थानीय तह	जेष्ठको पहिलो साता
५.	विस्थापित परिवारको लागि आश्रयस्थल बनाउन आवश्यक पर्ने बाँस, डोरी र खाना बनाउने भाँडावर्तन, इन्धन आदि समयमै उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउने ।	आवास, गैरखाद्य क्षेत्र	जिविव्यस स्थानीय तह	जेष्ठको पहिलो साता
६.	आवास तथा गैरखाद्य सामग्री वितरणको पूरा सूची राख्ने र नियमित रूपमा प्रतिवेदन तयार गरी स्थानीय तह र अन्य सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने ।	आवास, गैरखाद्य क्षेत्र	जिविव्यस स्थानीय तह	नियमित रूपमा मासिक

क्रसं.	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
७.	गैरखाद्य सामग्रीको भण्डारको लागि जिल्लामा एक भण्डार गृह तयार गर्ने ।	जिविव्यस	प्रदेश सरकार स्थानीय तह	आगामी वर्ष
८.	अनुगमन टोलीको व्यवस्था एवं अनुगमन सूची तयार गर्ने।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह	जेष्ठ महिनामा
९.	प्रतिकार्य टोलीमा जानेहरूको दुर्घटना विमा गर्ने	जिविव्यस	स्थानीय तह	विपद् पूर्व
१०.	संभावित विपद् व्यवस्थापनको अभ्यास गर्ने गराउने	जिविव्यस	स्थानीय तह	विपद् पूर्व
११.	प्रतिवेदन तयारीका लागि सदस्य तोक्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	जेष्ठ महिनामा

५.४ खाद्य सुरक्षा, कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्र (Food Security, Agriculture and Livelihood)

विषयगत क्षेत्र : खाद्य सुरक्षा, कृषि तथा जीविकोपार्जन
मुख्य विपद्को किसिम : बाढी, महामारी, सवारी दुर्घटना, आगलागी, वन्यजन्तु आक्रमण, पहिरो, चट्टाड, भूकम्प, खडेरी, शितलहर

क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead) : कृषि ज्ञान केन्द्र/स्थानीय तह
विपद्को अवस्थामा जन, धन र संरचनामा व्यापक क्षति पुग्न गई जनजीवन अस्तव्यस्त हुने भएकाले विपद् प्रभावितहरू दैनिक उपभोगका लागि खाद्यान्न संकटमा पर्न जाने सम्भावना अधिक रहन्छ। यस अवस्थामा विपद् प्रभावितलाई नियमित र पर्याप्त खाद्यान्न उपलब्ध गराउने तथा जीविकोपार्जनका बैकल्पिक स्रोतहरूको समेत पहिचान र परिचालन गरी दिगो रूपमा व्यवस्थापन गर्ने प्रयोजनका लागि खरिद तथा उत्पादन, ढुवानी, भण्डारण, वितरण लगायतका समग्र व्यवस्थापकीय कामलाई खाद्य क्षेत्रको रूपमा लिइएको छ।

विपद्को समयमा उपलब्ध हुनु पर्ने मानवीय सहयोगको महत्वपूर्ण साधन खाद्यान्न हो। खाद्य क्षेत्रले विपद् प्रभावित तथा प्रभावित व्यक्तिलाई न्यूनतम मापदण्ड अनुसारको खाद्यान्न उपलब्ध गराउन सहयोग परिचालन गर्नु पर्छ र खाद्यान्नमा सीमान्तीकृत समुदायको समान पहुँच कायम गराउनु यस क्षेत्रको दायित्व हुनेछ।

५.४.१ विपद् पछिको सम्भावित परिदृश्य

- विपद्बाट सङ्घटासन्न स्थानीय तहका अधिकांश गाउँ संकटमा हुनेछन् ।
- मानिसहरु हताहत भएर आफ्नो ज्यान जोगाउन भागाखण्ड गर्नेछन् ।
- आफ्नो परिवारका सदस्यहरु तथा बालबच्चा खोज्दै, रूँदै कराउँदै खाली हात विस्थापित हुनेछन् ।
- विपद् भएको केही समयपछि नै तत्काल उद्धारकर्मीहरु पुगेको, उद्धार कार्यमा जुटेको प्रभावित परिवारहरुलाई बाहिर ल्याई सुरक्षित ठाउँमा राख्ने काम भइरहेको अवस्था देखिनेछ ।
- सुरक्षित ठाउँमा ल्याइएको व्यक्ति/परिवारहरुको आफूले लगाएको कपडाबाहेक साथमा केही नभएको र अति भोकाएको, थाकेको, परिवारका सबै सदस्य आफ्नै शिबिरमा नभएकोले चिन्तित देखिएको अवस्था हुनसक्ने छ ।
- खाद्यान्न नष्ट हुने सम्भावना भएकोले पूरै जनसङ्ख्या खाद्यान्न अभावको चपेटामा पर्नेछ ।
- विशेषगरी बालबालिका, वृद्ध र बिरामी तथा गर्भवती महिलामा खाद्यअल्पताको समस्यामा पर्नेछन् ।
- जीविकोपार्जनका वैकल्पिक उपायको अभाव हुनेछ ।

५.४.२ क्षेत्रगत उद्देश्य

खाद्य क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य विपद्बाट विस्थापित मानिसलाई जीवनयापनको लागि आवश्यक पर्ने खाद्यसामग्री उपलब्ध गराएर उनीहरुको जीवन रक्षा गर्नु हुनेछ । यस क्षेत्रका अन्य उद्देश्य निम्नअनुसार रहेका छन्

- विपद्मा परेर खाद्यान्नको समस्यामा परेका समुदाय तथा व्यक्तिलाई खाद्यान्न सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा खाद्यान्नमा सबैको समानुपातिक पहुँच कायम गराउनु,
- सुत्केरी, आमाको दूध खाने बच्चा, कुपोषणमा परेका बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भवती महिलाजस्ता संवेदनशील अवस्थामा रहेका समुदायलाई पोषणयुक्त खाद्यान्न उपलब्ध गराउने सुनिश्चितता गर्नु ।

५.४.३ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

कुनै पनि विपद् आएको समयमा तथा त्यसपछि लगत्तै विस्थापित तथा प्रभावित मानिसलाई विनाभेदभाव खाद्यान्न उपलब्ध गराउनु यस क्षेत्रको कार्यधिकार हो । यसको लागि खाद्य क्षेत्रले देहायअनुसार काम गर्नेछ :

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	खाद्य क्षेत्रको आपतकालीन बैठकको आयोजना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	खाद्य क्षेत्रका सदस्य तथा सहयोगी	नियमित
२.	विपद् प्रभावित क्षेत्र तथा विस्थापित मानिसको जानकारी सङ्कलन गर्ने र खाद्यान्नको आवश्यकता पहिचान गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह खाद्य क्षेत्रका सदस्य तथा सहयोगी	विपद् आएको थाहा पाउनासाथ
३.	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन तथा निरीक्षण र प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा गर्ने ।	तोकिएको सदस्य	कृषि ज्ञान केन्द्र सुरक्षा निकाय रेडक्रस	२४ घण्टाभित्र
४.	आपतकालीन समयको लागि तयारी खाना वितरण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	विषयगत क्षेत्रका सदस्य स्थानीय तह	२४ घण्टा देखि १० दिनसम्म
५.	समन्वय क्षेत्रसँग सम्पर्क गरी बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा (मीरा-IRA) को प्रतिवेदन तयार गर्ने	मिरा विषयगत क्षेत्र	जिविव्यस, स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय	३ देखि ७ दिन भित्र
६.	विस्थापितलाई रासनकार्ड वितरण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	जिविव्यस, स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय	७ दिन भित्र
७.	भण्डारण गरिएको खाद्यान्नको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने र गुणस्तर भएको सुनिश्चितता गर्ने ।	जिविव्यस	स्थानीय तह सुरक्षा निकाय	नियमित
८.	मापदण्डअनुरूप खाद्यसामग्री वितरणको व्यवस्था मिलाउने	खाद्य क्षेत्र	स्थानीय तह जिविव्यस सुरक्षा निकाय	नियमित
९.	नपुग हुने खाद्यसामग्री खरिद तथा व्यवस्थापन र भण्डारण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	स्थानीय तह जिविव्यस	५ दिन भित्र
१०.	वितरण केन्द्रको पहिचान र निर्धारण गर्ने र खाद्यान्न वितरणसम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्ने	खाद्य क्षेत्र	स्थानीय तह जिविव्यस सुरक्षा निकाय	नियमित
११.	खाद्यान्नमा सबै विस्थापित समुदायको सहज पहुँचको सुनिश्चितता गर्ने	खाद्य क्षेत्र	स्थानीय तह सुरक्षा निकाय	नियमित

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१२.	सुत्केरी तथा बच्चालाई दूध खुवाउने महिला, कुपोषणमा परेका बालबालिका, बिरामी, जेष्ठ नागरिकहरूलाई पोषणयुक्त खाना वितरण गर्ने ।	खाद्य क्षेत्र	स्थानीय तह जिविव्यस सुरक्षा निकाय	नियमित रूपमा
१३.	नागरिक समाजका विभिन्न क्षेत्रबाट वितरण हुने खाद्यान्नको अभिलेख राख्ने र नपुग वा खाद्यान्न प्राप्त गर्न नसकेका समुदायको पहिचान गरी खाद्यान्न उपलब्ध गराउने ।	खाद्य क्षेत्र	स्थानीय तह जिविव्यस सुरक्षा निकाय	नियमित रूपमा
१४.	खाद्यान्न वितरणसम्बन्धी कार्य, समस्या र समाधानबारे जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवालालाई जानकारी गराउने	खाद्य क्षेत्र	क्षेत्रका सदस्य वन्दोवस्ती क्षेत्र	नियमित रूपमा
१५.	खाद्यान्न वितरण प्रक्रियालाई सहज र सरल बनाउन नियमित अनुगमन गर्ने र विवाद हुनबाट जोगिने ।	खाद्य क्षेत्र	क्षेत्रका सदस्य वन्दोवस्ती क्षेत्र	नियमित रूपमा
१६.	खाद्य क्षेत्रको नियमित बैठक तथा प्रतिवेदन तयारी गरी सबै सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सबै सदस्य	हेरेक हप्ता

५.४.४ प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी

खाद्य सुरक्षा, कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्रले आपतकालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने कार्यका लागि देहायअनुसार पूर्वतयारी गर्नेछः

क्रसं	पूर्वतयारी गतिविधि	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	व्यवस्थापन तथा समन्वयसम्बन्धी बैठकको आयोजना गर्ने र गत वर्षको कार्ययोजनाको पुनरावलोकन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	वैशाख पहिलो साताभित्र
२.	खाद्यान्न वितरण कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	

क्रसं	पूर्वतयारी गतिविधि	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
३.	बहुक्षेत्र द्रुत लेखाजोखाको लागि व्यक्ति तोक्ने र तालिममा सहभागी गराउने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, जिविव्यस,	
४.	तयारी खाद्यान्नको भण्डारण तथा आपतकालीन आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने	खाद्य क्षेत्र	सुरक्षा निकाय, स्थानीय तह, उवासंघ	वैशाख २५ गतेसम्म
५.	तयारी खाद्यान्नको बजार उपलब्धता पहिचान गर्ने	खाद्य क्षेत्र, तोकिएको सदस्य	स्थानीय तह, उवासंघ, जिविव्यस, विश्व खाद्य कार्यक्रम,	वैशाख २७ गतेसम्म
६.	खाद्यान्नको गुणस्तर नियन्त्रण तथा सुनिश्चितताको लागि गुणस्तर तथा नापतौल विखण्डसँग वा सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरी परीक्षण गर्ने वा गराउने	क्षेत्र प्रमुख	गुणस्तर नियन्त्रण कार्यालय, नेरेसो, स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार
७.	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी ६ महिनादेखि ५ वर्षमुनिका बालबालिका, बूढाबूढी, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई पोषणयुक्त खाद्यान्नको आवश्यक परिणाम मौज्जात राख्ने	क्षेत्रप्रमुख, तोकिएको सदस्य	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र, जिविव्यस, गैसस	आवश्यकता अनुसार
८.	खाद्यान्न कार्यक्रममा जनचेतना अभिवृद्धिका लागि प्रचारमूलक तथा ज्ञानबर्द्धक सामग्रीको बन्दोवस्त गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	कृषि ज्ञान केन्द्र, भेटेरिनरी अस्पताल, विश्व खाद्य कार्यक्रम, सञ्चारकर्मी	वैशाख मसान्तसम्म
९.	तयारी खाद्यान्नका सहयोगी संस्थाहरु तथा निकायहरूसँग समन्वय गर्ने	क्षेत्रको बैठक	निजी क्षेत्रका संस्थाहरु	वैशाख मसान्तसम्म
१०.	प्रतिवेदन तयारीका लागि सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख		

५.५ स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)

बिषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य तथा पोषण
मुख्य विपद्को किसिम : बाढी, महामारी, सवारी दुर्घटना, आगलागी, वन्यजन्तु आक्रमण, पहरो, चट्याङ, भूकम्प, खडेरी, शितलहर

क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead) : स्वास्थ्य कार्यालय

विपद्को अवस्थामा जन, धन र संरचनामा व्यापक क्षति पुग्न गई जनजीवन अस्तव्यस्त हुने भएकाले विपद् प्रभावित समुदायमा स्वास्थ्य तथा पोषणको अवस्था बिग्रने सम्भावना अधिक रहन्छ । सम्भावित यस परिस्थितिलाई संवोधन गर्न यस्तो अवस्थामा विपद् प्रभावित समुदायमा स्वास्थ्य तथा पोषणसँग सम्बन्धित विषयहरूको व्यवस्था स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रले गर्नेछ ।

विपद्को समयमा प्रभावित तथा विस्थापित मानिसमा स्वास्थ्यसम्बन्धी धेरै प्रकारका समस्या उत्पन्न हुने सम्भावना रहन्छ । त्यसैगरी विपदमा परेका कतिपय मानिसलाई प्राथमिक उपचारको आवश्यकता पर्छ । त्यसैकारण यस कार्ययोजनाले विपद् प्रभावित समुदायको स्वास्थ्य रक्षाका लागि काम गर्छ ।

५.५.१ विपद्पछिको सम्भावित परिदृश्य

- खाने पानीका मुहान प्रदूषित भएका हुनेछन्,
- चर्पीहरू क्षतिग्रस्त हुनेछन् र फोहोर सर्वत्र फैलिएको अवस्था हुनेछ,
- पिउने पानीका मुहान र स्रोतहरू संरचनात्मक क्षतिको कारण प्रदूषित हुनेछन्,
- सरसफाइको अभावले पानीजन्य सरुवा रोग फैलिएर महामारीजन्य प्रकोप बढेर थप विपद् उत्पन्न हुने सम्भावना प्रबल रहनेछ ।
- विस्थापित परिवारका सदस्यहरूले पानीको आभावका कारण अत्यावश्यक स्वच्छताका लागि कमजोर व्यवहारले गर्दा सरुवारोगहरूको वृद्धिको सम्भावना रहन्छ ।
- स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरू क्षतिग्रस्त हुन सक्ने वा विपद् प्रभावितको पहुँचभन्दा बाहिर हुने, औषधि-उपचारका उपकरणहरू तथा औषधिको हानी नोक्सानी हुनेछ ।
- चोटपटक, घाइतेहरू, हैजा, औलो, आउँ रगत, (dysentery) दादुरा एवं महामारीजन्य रोग, गम्भीर स्वास प्रश्वाससम्बन्धी सङ्क्रमण, ज्वरो, आँखा अथवा छालाका सङ्क्रमक रोगहरूमा वृद्धि हुनेछ ।

- खाद्य सामग्रीको तीव्र अभाव तथा प्रदूषित वातावरणको कारणले गर्दा गम्भीर कुपोषण, हैजा तथा भाडापखालाजस्ता रोगहरूको जोखिममा वृद्धि, स्वास्थ्य एवं, सामाजिक सेवाहरूमा घट्दो पहुँच, उपचारात्मक तथा अतिरिक्त खुवाउने कार्यक्रम (supplementary feeding) मा अवरोध देखा पर्नेछ ।
- बाढीबाट विस्थापित विशेषगरी गर्भवती र सुत्केरी महिला, अशक्त तथा जेष्ठ नागरिक र बिरामीको अवस्था दयनीय हुने सम्भावना हुनेछ ।
- लामखुट्टेजस्ता कीटबाट फैलिने औलो, कालाजार डेङ्गु आदिको सङ्क्रमण बढ्ने र सर्पदंश हुने सम्भावना रहन्छ ।
- बाढीमा परेर वा विभिन्न कारणले घाइते हुनेको सङ्ख्यामा वृद्धि भएको हुनेछ ।

५.५.२ क्षेत्रगत उद्देश्य

आपतकालीन अवस्था उत्पन्न भएको समयमा विशेषगरी अत्यधिक जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य तथा पोषणसम्बन्धी आवश्यकता पूरा गर्ने प्रत्याभूति गर्नु, पानी तथा कीटपतङ्गका माध्यमबाट लाग्ने तथा महामारीजन्य रोगबाट बचाउनु यस क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य रहनेछ । यस क्षेत्रका पुरक उद्देश्य देहायअनुसार हुनेछन्

- भाडापखाला, हैजा तथा औलो र पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको रोकथाम तथा उपचार सुनिश्चित गर्नु,
- रोग फैलिँएमा प्रभावकारी रूपमा नियन्त्रण गर्नु,
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा प्रभावित तथा विस्थापितको पहुँच सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य शिबिर सञ्चालन, मानवस्रोत परिचालनजस्ता उपाय अपनाउनु,
- कुपोषणबाट प्रभावित विस्थापित महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक र बिरामीलाई पुरक खानाको व्यवस्था गरी उनीहरूको स्वस्थ जीवनको प्रत्याभूति गर्नु ।

५.५.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद्को अवस्थामा जनस्वास्थ्यको रक्षाका लागि स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रले देहायका कार्यहरू गर्नेछ :

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	आपतकालीन बैठक आयोजना गरी <ul style="list-style-type: none"> विपद्को अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्ने सहयोगी संस्थाको क्षमता पहिचान, कार्य तथा जिम्मेवारी विभाजन गर्ने, सामग्री आपूर्तिकर्ताको सूची तयार गर्ने, विद्यमान स्रोत र मागको विश्लेषण गर्ने, जानकारी संकलनको लागि RRT को बैठक संचालन ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्थानीय तह स्थाविच्यस स्वास्थ्य कार्यालय क्षेत्रगत सदस्यहरु	विपद् हुनासाथ
२.	विशिष्ट सेवा दिनु पर्ने जनसङ्ख्याको पहिचान गर्ने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	विपद् भएकै दिन देखि
३.	घाइतेको उपचारका लागि तत्काल प्राथमिक उपचार कार्यदल खटाउने र थप उपचारका लागि अस्पताल पठाउने	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	विपद् भएकै दिन देखि
४.	स्वास्थ्य टोलीलाई यथासिद्ध परिचालन गरी बिशेषगरी गर्भवती, सुत्केरी, पूर्ण स्तनपान गराई रहेका महिलाहरु साथै नियमित रूपमा औषधी सेवन (प्रेसर, सुगर, टिबी आदी) गर्ने व्यक्तिहरुको विवरण संकलन गर्ने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय क्षेत्रगत सदस्यहरु	विपद् भएकै दिन
५.	स्वास्थ्य सेवा प्रदान, सूचना प्रवाह र समन्वय गर्ने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	विपद् भएकै दिन देखि
६.	त्वच्छ्वनभ (रातो, पहेंलो, हरियो) को वर्गीकरण गरी उपचार तथा व्यवस्थापन गर्ने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	विपद् भएकै दिन देखि
७.	५ बर्ष मुनिका बालबालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको पोषण स्थितिको लेखाजोखा तथा परामर्श गर्ने । ५ बर्ष मुनिका बालबालिकाको पोषण अवस्थालाई मध्यनजर गरेर सूक्ष्म पोषक तत्व वितरण गर्ने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	दोस्रो दिन देखि

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
८.	जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि वास्तविक क्षतिको जानकारी प्राप्त भएपछि (Rapid Response Team–RRT) को बैठक बस्ने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	DEOC स्वास्थ्य कार्यालय	दोस्रो दिन
९.	भौतिक तथा मानवीय क्षतिको तथ्यगत विवरण, अधिल्लो दिनमा गरिएका कार्यको समिक्षा ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	दोस्रो दिन
१०.	स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित विभिन्न अन्तर समूहसँग विपद् व्यवस्थापनमा छलफल गर्ने । मानवीय तथा भौतिक स्रोत साधनको नक्सांकन गर्ने र आवश्यक व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	दोस्रो दिन
११.	स्वयम् सेवकहरूको पहिचान गरि महामारी फैलाउन सक्ने सम्भावित स्रोत पहिचान गरि छुट्याउने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	DEOC स्वास्थ्य कार्यालय	दोस्रो दिन
१२.	किटनासक औषधी आवश्यकता हेरी छिट्टाउने । सम्भावित जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न उचित स्थानको पहिचान गरी विस्थापनको व्यवस्था गर्ने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	दोस्रो दिन
१३.	अपुग भएको औषधी तथा अन्य व्यवस्थापकीय सामग्रीको व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	दोस्रो दिन
१४.	स्वास्थ्य शिविर संञ्चालन गर्ने र निशुल्क औषधीको ब्यवस्था मिलाउने	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	DEOC स्वास्थ्य कार्यालय	दोस्रो दिनपछि
१५.	आवश्यकताअनुसार बाह्य अनुसन्धान टोली खटाउने महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका तथा स्थानीय स्वास्थ्यकर्मीको कार्य निर्धारण र अभिमुखीकरण गर्ने	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	शिविर स्थापना भएपछि

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१६.	विपदबाट प्रभावितलाई मनोसामाजिक परामर्श तथा मनोरञ्जनका गतिविधिमा संलग्न गराउने	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	नियमित रूपमा
१७.	मध्यम तथा कडा शिघ्र कुपोषित बच्चालाई स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गरी विशेष प्रकारले उपचार गराउने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	नियमित रूपमा
१८.	स्वास्थ्यसम्बन्धी प्रतिकार्य क्रियाकलापको सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	नियमित रूपमा
१९.	स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी घुम्ती टोली मार्फत जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	नियमित रूपमा
२०.	खोप, ओपिडि, पोषण लगायत अन्य स्वास्थ्यसम्बन्धी कार्यक्रमहरूलाई सुचारू एवम् निरन्तरता दिने ।	स्वास्थ्य, पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय	नियमित रूपमा

५.५.४ प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी

विपद्को सामना गर्न आपतकालीन समयमा मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रले देहायअनुसार पूर्वतयारी गर्नेछः

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	क्षेत्रको बैठक आयोजना गरी सदस्यबीच कार्यविभाजन गर्ने र आपतकालीन स्वास्थ्य कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्वास्थ्य कार्यालय	जेष्ठ महिनामा
२.	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (मीरा-MIRA) को लागि क्षेत्रको सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रको बैठक	वैशाखमा
३.	जिल्लाका सरकारी, सामुदायिक तथा निजी स्वास्थ्य सेवा प्रदायक र उनीहरूसँग भएको स्रोतको सूची तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य गैसस	वैशाखमा

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
४.	जिल्लास्थित सरोकारवाला वा सहयोगी निकाय वा संस्थाको सूची र सहयोगको खाका तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य गैसस नेरेसो	वैशाख जेष्ठमा
५.	आपतकालीन अवस्थामा आवश्यक पर्ने औषधीहरु ३० दिनको लागि पुग्नेगरी भण्डारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिस्वाका जिविव्यस नेरेसो	वैशाख जेष्ठमा
६.	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा तीन थानका दरले प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kits) व्यवस्था गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस नेरेसो	वैशाख जेष्ठमा
७.	हरेक सङ्घटासन्न स्थानीय तहमा कम्तीमा पनि ९ जनालाई पोषणसम्बन्धी अनुशिक्षण तालिम उपलब्ध गराउने	विषयगत क्षेत्र	स्थानीय तह जिविव्यस नेरेसो	वैशाख जेष्ठमा
८.	बच्चालाई दूध खुवाउने आमा, सुत्केरी र गर्भवती महिला, कुपोषित बालबालिका र जेष्ठ नागरिकको लागि एक महिनालाई पुग्ने पोषणयुक्त खाना भण्डारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस नेरेसो	वैशाख जेष्ठमा
९.	आवश्यक सबै सामान खरिद गरेर वा माथिल्लो निकायबाट निकासालिएर भण्डारणको लागि बन्दोवस्ती क्षेत्रलाई आग्रह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस नेरेसो	वैशाख जेष्ठमा
१०.	स्वास्थ्य शिबिर सञ्चालनका लागि स्वास्थ्यकर्मीको सूची तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	वैशाख जेष्ठमा
११.	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि सूचना प्रचारप्रसार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	वैशाख जेष्ठमा
१२.	एम्बुलेन्सको सहज परिचालनको बन्दोवस्त मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	वैशाख जेष्ठमा

५.५.५ महामारी

बिषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र
मुख्य विपद्को किसिम : महामारी
क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead) : स्थानीय तह / जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय
व्यक्ति, समुदाय, क्रियाशील मानवीय निकाय तथा स्थानीय एवं सबै तहका जिम्मेवार पदाधिकारीहरूले प्रभावित मानिसका अधिकारहरूको रक्षा गर्दै यस महाब्याधीबाट नागरिकहरूको जीवनरक्षा गर्नका लागि सर्वोत्कृष्ट किसिमबाट कसरी प्रतिकार्य गर्न सकिन्छ भन्ने विषयमा यो विषयगत क्षेत्रले कार्य गर्दछ ।

५.६ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन (Water, Sanitation and Hygiene –WASH)

बिषयगत क्षेत्र : खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन
मुख्य विपद्को किसिम : बाढी, महामारी, सवारी दुर्घटना, आगलागी, वन्यजन्तु आक्रमण, पहिरो, चट्याङ, भूकम्प, खडेरी, शितलहर
क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead) : संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना /स्थानीय तह

विपद्को अवस्थामा जन, धन र संरचनामा व्यापक क्षति पुग्न गई जनजीवन अस्तव्यस्त हुने भएकाले विपद् प्रभावित समुदायमा खानेपानी, सरसफाईको संरचना भङ्ग भई खानेपानीको अभाव हुने, सरसफाईको अवस्था खराब हुन गई महामारी रोग निम्तिन सक्ने सम्भावना अधिक रहन्छ । सम्भावित यस परिस्थितिलाई संवोधन गर्न यस्तो अवस्थामा विपद् प्रभावित व्यक्तिहरूलाई समुदाय र आश्रयस्थलमा खानेपानी र सरसफाईको व्यवस्था गर्ने खानेपानी तथा सरसफाई स्वच्छता व्यवस्थापन क्षेत्रको कार्य पर्दछ ।

५.६.१ विपद्पछिको अनुमानित परिदृश्य

- खानेपानीका मुहान प्रदूषित भएका हुनेछन्,
- चर्पीहरू क्षतिग्रस्त हुनेछन् र फोहोर सर्वत्र फैलिएको अवस्था हुनेछ,
- पिउने पानीका मुहान र स्रोतहरू र संरचनात्मक क्षतिको कारण प्रदूषित हुनेछन्,
- सरसफाईको अभावले पानीजन्य सरुवा रोग फैलिएर महामारीजन्य प्रकोप बढेर थप विपद् उत्पन्न हुने सम्भावना प्रबल रहनेछ ।
- विस्थापित परिवारका सदस्यहरूले पानीको आभावका कारण अत्यावश्यक स्वच्छताका लागि कमजोर व्यवहारले गर्दा सरुवारोगहरूको वृद्धिको सम्भावना रहन्छ ।

५.६.२ क्षेत्रगत उद्देश्य

विपद् प्रभावित तथा विस्थापित समुदायलाई पानी तथा कीटपतङ्गका माध्यमबाट लाग्ने तथा महमारीजन्य रोगबाट बचाउनु यस क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य हुनेछ ।

५.६.३ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन क्षेत्रको लागि देहायअनुसार कार्ययोजना तय गरिएको छ :

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	वास क्षेत्र एजेन्सी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा सहभागी हुने र कार्यक्षेत्रमा सक्रिय हुने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	जेष्ठ महिनामा
२.	क्षेत्रगत सदस्य पहिचान गरी कार्य विवरण तयार गर्ने र पहिलो बैठक बस्ने । बैठकका विषयहरू: <ul style="list-style-type: none"> ● सहयोगी संस्थाको क्षमता पहिचान, ● कार्य तथा जिम्मेवारी विभाजन गर्ने, ● सामग्री आपूर्तिकर्ताको सूची तयार गर्ने, ● विद्यमान स्रोत र मागको विश्लेषण गर्ने, ● स्थानीय तहमा स्वच्छता प्रवर्द्धन समिति परिचालन गर्ने 	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस नेपाल प्रहरी गैसस स्थानीय क्लव	
३.	वास (Wash) क्षेत्रमा काम गर्ने निकाय तथा संस्थाको पहिचान गरी सदस्य निकाय वा संस्था र तिनका प्रतिनिधिको पुनरावलोकन गर्ने <ul style="list-style-type: none"> ● क्षेत्रमा रहन इच्छुक संस्थाहरूको विवरण सङ्कलन गरी सूचीकरण गर्ने, ● मस्यौदा कार्यविवरण तयार गर्ने, यस क्षेत्रमा काम गर्ने गैसस नीजिक्षेत्रसँग समन्वय गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख र सदस्यहरू	स्थानीय तह जिविव्यस गैससहरू	जेष्ठ महिनामा
४.	क्षेत्रका प्रत्येक सदस्यले आ-आफ्नो निकायको माथिल्लो तहमा आवश्यकताको जानकारी गराउने ।	क्षेत्र प्रमुख र सदस्यहरू	स्थानीय तह गैससहरू	

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
५.	स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका साधनहरुको निर्माण तथा मर्मत कार्य गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह	
६.	सरसफाइका सामग्री वितरण गर्ने <ul style="list-style-type: none"> ○ फिनेल १ बोतल/चर्पी ○ स्यानीटाइजर ○ ब्रस १ थान/चर्पी ○ साबुन र तौलिया १ सेट ○ बाल्टी ५ लि. १ थान र १ मग/परिवार 	जिजस्वाका	स्थानीय तह जिविव्यस नेरेसो गैससहरु स्थानीय क्लव	
७.	क्षेत्रका सदस्यबीच मीरा (MIRA)को बारे अभिमुखीकरण गरी सोअनुरूप कार्य सम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाउने र क्षेत्रका सदस्यहरुबीच कार्य समन्वय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस गैससहरु	विपदको समयमा
८.	मीराको प्रतिवेदनको विश्लेषण र माग र आपूर्तिबीचको अवस्था विश्लेषण गरी कार्य गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस	विपद पश्चात्
९.	खानेपानी शुद्धीकरणका समान वितरण (बाल्टीन २ वटा १० र १५ लि., मग १, पियुष पहिलो १ हप्ता र बाँकी दिनका लागि वाटरगार्ड वा पियुष १ प्रति परिवार)	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस गैसस नेपाल प्रहरी	विपद पश्चात्
१०.	अनुगमन सुचक पहिचान गरी अनुगमन संयन्त्र परिचालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस	विपद पश्चात्

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
११.	सरसफाइ प्रवर्द्धन कार्य गर्ने गराउने <ul style="list-style-type: none"> • फोहरमैला व्यवस्थापन / फोहरपानी व्यवस्थापन • शिबिर क्षेत्रको सरसफाइ र निर्मलीकरण • स्थानीय भाषामा जनचेतनामूलक क्रियाकलाप • सरसफाइ समिति गठन र अभिमुखीकरण • माइकिङ् • सडक नाटक • सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने • जानकारीमूलक, शिक्षाप्रद प्रचार सामग्री तयार गरी वितरण गर्ने • स्वयंसेवक परिचालन • सञ्चार क्षेत्रको परिचालन बाल/युवा क्लबको परिचालन 	क्षेत्र प्रमुख र सदस्यहरु	स्थानीय तह जिविव्यस नेपाल प्रहरी गैसस स्थानीय क्लव	विपद पश्चात्
१२.	समुदायबाट र अन्य क्षेत्रबाट पृष्ठपोषण सङ्कलन र पुनरावलोकन गरी सुधारका क्षेत्र पहिचान गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस	विपद पश्चात्
१३.	शिबिर रहेको क्षेत्रको पूर्ण सरसफाइ र सरसफाइ सम्बन्धी संरचनाको सुरक्षित विस्थापन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस	विपद पश्चात्
१४.	शिबिर रहेका विद्यालयका शौचालयको मर्मतसम्भार गरी पूर्ववत अवस्थामा सञ्चालन गर्न सकिने बनाउने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस	विपद पश्चात्
१५.	स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी पानीजन्य सरुवा रोगको प्रकृति पहिचान गर्ने र त्यसअनुसार स्वास्थ्य प्रवर्द्धन र सचेतना अभिवृद्धि गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस	विपद पश्चात्
१६.	अन्तिम मूल्याङ्कन गर्ने, अभिलेख तयार गर्ने र वितरण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस	विपद पश्चात्

५.६.४ प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी

विपद्को सामना गर्न आपतकालीन समयमा मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन क्षेत्रले देहायअनुसार पूर्वतयारी गर्नेछ :

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	क्षेत्रको बैठक आयोजना गरी सदस्यबीच कार्यविभाजन गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिस्वाका, स्वास्थ्य क्षेत्र	चैत्रको दोस्रो हप्ता
२.	वास (Wash) क्षेत्रमा काम गर्ने निकाय तथा संस्थाको पहिचान गरी सदस्य निकाय वा संस्था र तिनका प्रतिनिधिको पुनरावलोकन गर्ने <ul style="list-style-type: none"> क्षेत्रमा रहन इच्छुक संस्थाहरुको विवरण सङ्कलन गरी सूचीकरण गर्ने, मस्यौदा कार्यविवरण तयार गर्ने, यस क्षेत्रमा काम गर्ने गैसस नीजिक्षेत्रसँग समन्वय गर्ने । 	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस रेडक्रस गैससहरु	चैत्रको दोस्रो हप्ता
३.	समुदाय स्थानान्तरण भएको स्थान वा शिबिर तथा प्रभावित स्थानीय तहमा स्वच्छता प्रवर्द्धनसँग सम्बन्धित खानेपानी, शौचालयजस्ता संरचना तथा सरसफाइको अवस्थाको अध्ययन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह क्षेत्रमा रहेका कार्यालयहरु	आवश्यकता अनुसार
४.	विभिन्न संस्थाहरूसँग भएको सरसफाइ सामग्रीहरुको मौज्जात विवरण सङ्कलन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह जिविव्यस नेरेसो	आवश्यकता अनुसार
५.	मीराको तालिममा सहभागी हुन सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	आवश्यकता अनुसार
६.	पानी शुद्धीकरण र हाइजीन कीट, साबुन पानीले हात धुने सम्बन्धमा सरसफाइको लागि घरदैलो अभियान सञ्चालन गर्न महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई अभिमुखीकरण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिस्वाका स्थानीय तह	वैशाख मसान्त भित्र
७.	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि विभिन्न सङ्घ संस्थासँग भएका सूचना तथा सञ्चारका सामग्री सङ्कलन गरेर अभिलेख राखी वा आफैले तयार गरी प्रकाशन गरी वितरण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिजस्वाका स्थानीय तह	रेडियोबाट जेष्ठ देखि भाद्रसम्म

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
८.	खानेपानी तथा सरसफाइ संरचनाहरूको (चर्पी, हात धुने ठाउँ, स्नान घर आदि) र तालिमका नमूनाहरू तयार गरी लागत निकाल्ने र प्राविधिकहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिस्वाका स्थानीय तह	जेष्ठ मसान्तसम्म
९.	अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय स्तरका वास क्षेत्रबाट तयार भएका अनुगमन सूचकहरू, फारमहरू स्थानीय स्तरमा सुहाउने बनाई सदस्यहरूबीच अभिमुखीकरण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिस्वाका स्थानीय तह	वैशाख मसान्तसम्म
१०.	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन सम्बन्धी तालिम प्राप्त व्यक्तिको सूची तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिस्वाका स्थानीय तह	वैशाख मसान्तसम्म
११.	आपतकालीन स्वास्थ्य प्रवर्द्धन सम्बन्धी स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीलाई तालिम दिने	क्षेत्र प्रमुख	जिजस्वाका स्थानीय तह	जेष्ठ मसान्तसम्म
१२.	जिल्ला तथा गाउँमा स्थापित नाट्य समूहहरूलाई आपतकालीन स्वास्थ्य प्रवर्द्धन सम्बन्धी प्रशिक्षण दिने	क्षेत्र प्रमुख	जिस्वाका स्थानीय तह	चैत्र मसान्तसम्म
१३.	विद्यालयमा स्थापित बालसमूहहरूबीच सरसफाइसम्बन्धी क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिस्वाका विद्यालय	चैत्र मसान्तसम्म

५.७ आपतकालीन संरक्षण (Emergency Protection)

विषयगत क्षेत्र : आपतकालीन संरक्षण
मुख्य विपद्को किसिम : बाढी, महामारी, सवारी दुर्घटना, आगलागी, वन्यजन्तु आक्रमण, पहिरो, चट्याङ, भूकम्प, खडेरी, शितलहर

क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead) : जिल्ला समन्वय समिति

विपद्को अवस्थामा जन, धन र संरचनामा व्यापक क्षति पुग्न गई जनजीवन अस्तव्यस्त हुने भएकाले विपद् प्रभावित समुदायमा सुत्केरी, महिला, वृद्धवृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू दलितलगायतका प्राथमिकतापूर्ण वर्गहरूमाथि यौन, शारीरिक लगायतका विभिन्न शोषणहरू हुनसक्ने भएकोले संरक्षणको खाँचो रहन्छ । यस्ता वर्गहरूलाई विपद्को समयमा संरक्षण दिने व्यवस्थापकीय कार्य नै संरक्षण हो ।

साथै आपतकालीन अवस्थामा आधारभुत आवश्यकताका सुविधाहरु निर्माण गर्दा सबैको सरल पहुच र चापलाई आधार मानेर तयार गरिनु पर्ने छ । अपागता भएका ब्यक्तिहरुको आवश्यकताको संबोधन, शिविर तथा क्याम्पको वातावरण महिला, अपाङ्गता, जेष्ठ नागरिक र बाल मैत्री हुनु पर्ने आदि कुराहरु समेत यस क्षेत्रमा पर्दछ ।साँकेतिक भाषामा सूचना प्रशारणमा समेत ध्यान दिनुपर्नेछ ।

५.७.१ विपदपछिको अनुमानित परिदृश्य

- विपदको समयमा धेरै भन्दा धेरै मानिस प्रभावित हुने अवस्था देखिन्छ ।

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	सुरक्षा तथा संरक्षण समूहको समन्वय बैठक गर्ने । सुरक्षा र संरक्षणका लागि भूमिका निर्धारण गरी जिम्मेवारी तोक्ने।	संरक्षण क्षेत्र	स्थानीय तह, महिला बालबालिका तथा सामाजिक शाखा, सुरक्षा निकाय युवा क्लव	विपद पश्चात तत्काल
२.	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, खोज तथा उद्धार समितिसँग समन्वय गरी संरक्षणमा आवश्यक पर्ने व्यक्तिको सूची तयार गर्ने	संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय युवा क्लव	विपद पश्चात तत्काल
३.	लेखाजोखा, जनसङ्ख्याको सर्भेक्षण, अभिमुखीकरण, स्वयंसेवक परिचालन, सूचना विश्लेषण आदि गर्ने ।	संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय युवा क्लव	विपद पश्चात तत्काल
४.	हराएका र विछोडिएका परिवारको खोजी गरी पारिवारिक पुनर्मिलन गराउने ।	संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय युवा क्लव	विपद पश्चात तत्काल
५.	मानसिक रुपमा कमजोर देखिएका प्रभावितलाई मनोसामाजिक सहयोग दिने ।	संरक्षण क्षेत्र	मनोविमर्शकर्ता युवा क्लव	उद्धार कार्य सकिएपछि
६.	गर्भवती र सुत्केरी महिलाहरुका लागि सुरक्षित स्थानको प्रबन्ध तथा उनीहरुको स्याहार तथा सरसफाइ र पोषणको व्यवस्थापन	संरक्षण क्षेत्र	स्वास्थ्य क्षेत्र सुरक्षा निकाय युवा क्लव	उद्धार कार्य सकिएपछि

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
७.	<ul style="list-style-type: none"> घाइते बालबालिका तथा विशेष आवश्यकता भएका समूहका लागि स्वास्थ्य सहयोग गर्नका लागि स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने, उपचार शिबिर स्थापनाको लागि समन्वय गर्ने, ३ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि सुरक्षित स्थान तयार गर्ने, 	संरक्षण क्षेत्र	स्वास्थ्य क्षेत्र सुरक्षा निकाय युवा क्लव	उद्धार कार्य सकिएपछि
८.	<ul style="list-style-type: none"> भेदभाव, दुर्व्यवहार, हिंसा र शोषणका घटना अनुगमन पहिचान, अभिलेखीकरण गरी निगरानी समूह गठन गर्ने, समस्यामा परेकालाई कानुनी सहयोग वा परामर्श सेवा दिने, प्रभावित व्यक्तिहरूलाई अधिकार र कर्तव्यबारे सचेतना दिने, सहयोगी निकाय तथा सुरक्षाकर्मीलाई आचार संहिताबारे सचेतना गराउने, गर्भवती र सुत्केरीको लागि विशेष कपडा वितरण गर्ने, 	संरक्षण क्षेत्र	जिविव्यस सुरक्षा निकाय युवा क्लव रेडक्रस	उद्धार कार्य सकिएपछि
९.	मानवीय सेवाको आवश्यकता देखिएको प्रभावित समुदायमा सेवा उपलब्धताको लागि पैरवी गर्ने ।	संरक्षण क्षेत्र	जिविव्यस सुरक्षा निकाय रेडक्रस	उद्धारको समयमा
१०.	विपद्को अवस्थामा गर्भवती/ सुत्केरी महिला, बालबालिकाको सम्भावित जोखिमको बारेमा योजना बनाउने ।	संरक्षण क्षेत्र	जिविव्यस सुरक्षा निकाय रेडक्रस	उद्धारको समयमा
११.	तत्काल उपलब्ध गरिएको मानवीय सेवाहरूमा महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहुँच भए नभएको सुनिश्चितता गर्ने	संरक्षण क्षेत्र	जिविव्यस सुरक्षा निकाय रेडक्रस गैससहरु	उद्धारको समयमा

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१२.	<ul style="list-style-type: none"> अपाङ्गता तथा जेष्ठ नागरिकलाई आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू वितरण गर्ने जस्तै हवील चेर, वैशाखी, सेतो छडी, चस्मा, इयर फोन, लौरो छाता, डिग्नीटी किट, ट्राइसाइकल, वाकर, प्रयोसिस, अथोसिस, एल्वो आदि वितरण गर्ने जोखिममा रहेका महिला बालबाबालबालिका, अपांग र जेष्ठ नागरिकलाई सेफ हाउसमा राख्ने घाइतेहरूको उपचारको लागि समन्वय गर्ने । 	संरक्षण क्षेत्र	जिविव्यस सुरक्षा निकाय युवा क्लव रेडक्रस गैससहरु अपाङ्गताका क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था	आवश्यकता अनुसार
१३.	औषधी उपचार रोगको संक्रमण फैलिन नदिन स्वास्थ्य कार्यालय संग सहकार्य गर्ने	संरक्षण क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्था रेडक्रस	विपद्को समयमा
१४.	प्रभावित क्षेत्रको सुरक्षाका लागि वडासंग समन्वय गरी सुरक्षा समिति गठन गर्ने र परिचालन गर्ने ।	संरक्षण क्षेत्र	जिविव्यस वडा समिति	आवश्यकता अनुसार
१५.	प्रभावित क्षेत्रमा हिंसा लुटपाटका घटना हुन नदिन आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने ।	संरक्षण क्षेत्र	जिविव्यस सुरक्षा निकाय वडा समिति	आवश्यकता अनुसार
१६.	प्रतिवेदन तयार गरी अन्य क्षेत्रसंग सिकाइ आदानप्रदान गर्ने ।	संरक्षण क्षेत्र	जिविव्यस सुरक्षा निकाय रेडक्रस	नियमित रूपमा

- विद्यालय क्षतिग्रस्त हुनाले विद्यार्थी नियमित शिक्षा अर्जन गर्ने अवसरबाट बञ्चित हुने सम्भावना सँगै उनीहरूमा असुरक्षाको भावना जाग्नेछ । साथै शैक्षिक सामग्रीहरू समेत नष्ट हुनेछन् ।
- विपदमा परी मानिस घाइते हुने र मृत्यु हुने हुँदा उनीहरूमा मानसिक पीडा बढ्नेछ ।
- बालबालिका, बृद्धवृद्धा, रोगी, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, सुत्केरी, गर्भवती महिला र बालबालिका आपसमा भेट नहुँदा असुरक्षाको भावना जाग्नेछ ।
- किशोरीहरू, महिला तथा बालिकाहरूमा यौनजन्य दुर्व्यवहार र हिंसाका घटनाहरू बढ्ने सम्भावना हुनेछ ।

- विद्यालय छाड्ने बालबालिकाको संख्या बढ्ने र बालमजदुरी वृद्धि हुने सम्भावन बढ्छ ।
- चोरी, हिंसाजन्य गतिविधिका साथै मानव बेचबिखनजस्ता घटना बढ्न सक्छन् ।
- जोखिमपूर्ण अवस्थाको सामना गरिरहेका महिला, बालबालिका, अपाङ्गता, जेठ नागरिकको सङ्ख्या धेरै हुनेछ ।
- संरक्षण गर्नुपर्ने जनसङ्ख्याको ३५% घाइते हुन सक्ने, विस्थापित, हराउन, अलपत्र र भेदभावमा पर्न सक्नेछन्।
- सञ्चार सम्पर्क विच्छेद भएका हुनेछन् ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका सहायक सामग्रीहरू समेत नष्ट भएका हुनेछन् ।

५.७.२ क्षेत्रगत उद्देश्य

महिला तथा बालबालिकालगायत जोखिममा परेका समूहलाई हिंसा, मानसिक तनाव, शोषण, दुर्व्यवहार, भेदभावबाट मुक्त राखी सुरक्षाको प्रत्याभूति दिनु यस क्षेत्रको उद्देश्य रहेको छ ।

५.७.३ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद्को समयमा प्रभावितहरूको संरक्षणका लागि यस क्षेत्रले अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी देहायअनुसार कार्य गर्नेछ ।

५.७.४ प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी

यस क्षेत्रले आपतकालीन मानवीय सहयोगका सन्दर्भमा उपलब्ध गराउने संरक्षणसम्बन्धी कार्यका लागि देहायको तयारी गर्नेछ

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	समन्वय बैठक गरी सदस्यहरूको विवरण अध्यावधिक गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	जेष्ठ महिनामा
२.	लेखाजोखा तथा जिम्मेवारी बाँडफाँड र संरक्षणसम्बन्धी आधारेखा तयार गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस सुरक्षा निकाय	जेष्ठ महिनामा
३.	मनोसामाजिक कार्यकर्ताहरूको रेकर्ड तथा सूचनाहरू अद्यावधिक गर्ने र मनोसामाजिक सेवाको लागि कार्यदल तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस गैससहरू	जेष्ठ महिनामा

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
४.	गर्भवती तथा सुत्केरी आमा र बालबालिकाको लागि सुरक्षित स्थानको व्यवस्थापन गर्नका लागि स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	गैससहरु स्वयंसेविका	जेष्ठ महिनामा
५.	सञ्चालित कार्यक्रममा बाल संरक्षणको विषय समावेश गर्न समन्वय गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	बालक्लव सञ्जाल	जेष्ठ महिनामा
६.	स्थानीय भाषामा आचारसंहिता मुद्रण गर्ने र क्षेत्रका सदस्यलाई जानकारी दिने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस गैससहरु	जेष्ठ महिनामा
७.	सरोकारवाला एवं सुरक्षाकर्मीहरूलाई आचार संहितासहित संरक्षण सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस गैससहरु सुरक्षा निकाय	जेष्ठ महिनामा
८.	मनोसामाजिक सेवा संयन्त्र स्थापनामा समन्वय, पुनःस्थापना केन्द्र, कानुनी उपचार सेवा, स्वास्थ्य उपचार सेवाबारे आवश्यक पूर्वतयारी गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस गैससहरु सुरक्षा निकाय	वैशाख महिनामा
९.	प्रतिकार्यमा संलग्न हुने जन प्रतिनिधि, स्वयंसेवक तथा कर्मचारीलाई विपद् र आपतकालीन मानवीय सहयोगबारे पूर्व जानकारी दिने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस गैससहरु सुरक्षा निकाय	वैशाख महिनामा

५.८ आपतकालिन शिक्षा (Education in Emergency)

बिषयगत क्षेत्र : आपतकालीन शिक्षा
मुख्य विपद्को किसिम : बाढी, महामारी, सवारी दुर्घटना, आगलागी, वन्यजन्तु आक्रमण, पहिरो, चट्याङ, भूकम्प, खडेरी, शितलहर

क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead) : शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ
शिक्षा मानिसको मौलिक अधिकार हो । द्वन्द्व र विपद्बाट प्रभावित बालबालिका तथा युवाहरूका लागि त शिक्षा अभूत विशेष महत्वपूर्ण छ । आपतकालीन अवस्थामा समग्र शिक्षाका गतिविधि खलबलिन गई शिक्षाले गर्ने रूपान्तरणमा बाधा उत्पन्न हुन्छ । आपतकालमा उपलब्ध गराइने शिक्षामा सबै उमेरका मानिसहरूका लागि सिकाइ अवसरहरू समेटिएको हुन्छ । यसको क्षेत्रभित्र प्रारम्भिक बाल विकास, प्राथमिक, माध्यमिक अनौपचारिक, प्राविधिक, व्यावसायिक, उच्च र प्रौढ शिक्षा आदि पर्छन् । आपतकालीन

अवस्थामा दिइने गुणस्तरीय शिक्षाले शारीरिक, मनोवैज्ञानिक र बौद्धिक संरक्षण प्रदान गर्दछ ।

बिशेषगरी विपदको समयमा शिक्षा क्षेत्रको आवश्यकता पहिचान र सम्बन्धित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन लगायत तयारी अवस्था, जोखिम न्यूनीकरण र प्रतिकार्य योजना निर्माण र कार्यान्वयनमा सुधार गर्न यो क्षेत्रले निम्न गतिविधिहरू संचालन गर्ने छ ।

५.८.१ विपदपछिको परिदृश्य (Post Disaster Scenerio)

- धेरै विद्यार्थी विस्थापित तथा प्रभावित हुने छन्,
- प्रभावित तथा विस्थापित विद्यार्थीहरूमा मानसिक तनाव हुने, मनोसामाजिक समस्या हुनसक्ने देखिन्छ,
- विद्यार्थी विद्यालय शिक्षाको अवसरबाट बञ्चित हुने, पाठ्यपुस्तक र स्टेशनरी आदि नष्ट हुने भएकाले शिक्षा आर्जनको माध्यम अबरूद्ध हुनेछ,
- विद्यालय नष्ट हुने र शिक्षक र विद्यार्थीको मृत्यु हुन सक्ने सम्भावना रहनेछ ।

५.८.२ आपतकालीन शिक्षाको क्षेत्रगत उद्देश्य

विपद् प्रभावित तथा विस्थापित विद्यार्थी र अस्थायी आवासको रूपमा उपयोग भएका विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको नियमित अध्ययन वा पठनपाठन गर्न पाउने अधिकारको प्रत्याभूति गर्दै आपतकालीन समयको लागि शिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउनु तथा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउनु यस क्षेत्रको उद्देश्य हुनेछ ।

५.८.३ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद्को समयमा आपतकालीन शिक्षा क्षेत्रले देहायअनुसार आपतकालीन कार्य गर्ने निर्धारण गरिएको छ:

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	विषयगत क्षेत्रको बैठक गरी प्रभावित स्थानीय तहका शैक्षिक क्षेत्रको लेखाजोखा र जिम्मेवारी पुनरावलोकन गर्ने।	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह	विपद् पछि तत्कालै
२.	शिक्षासम्बन्धी द्रुत लेखा जोखा (Initial Rapid Assessment) गर्ने	शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह	विपद् पछि तत्कालै
३.	तथ्याङ्क सङ्कलन, समायोजन विश्लेषण र प्रतिवेदन तयारी र आदान-प्रदान गर्ने	शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह	विपद् पछि तत्कालै

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
४.	शिक्षा क्षेत्रको बैठकबाट क्रियाकलाप नं. ३ को प्रतिवेदनमाथि छलफल गर्ने र निष्कर्ष निकाल्ने	शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह	तीनदिन भित्र
५.	शैक्षिक गतिविधि सञ्चालन गर्न सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने	शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह	तीनदिन पछि
६.	मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह मनोविमर्शकर्ता	आवश्यकता अनुसार
७.	आवश्यकता अनुसार अस्थायी विद्यालय (Temporary Learning Center) निर्माण गर्ने।	शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह विद्यालयहरू	बाढी रोकिएको तीनदिन पछि
८.	बाढी प्रभावित विद्यालयहरूलाई विद्यालय कीटको (school kit) व्यवस्थापन गर्ने	शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह विद्यालयहरू गैससहरू युनिसेफ	विद्यालय खुलेपछि
९.	<ul style="list-style-type: none"> ● शिक्षक तालिम ● विद्यार्थीहरूलाई पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउने ● शैक्षिक सामग्री र विद्यालय पोषाक वितरण गर्ने ● फर्निचरको प्रबन्ध गर्ने ● विद्यालय शैक्षिक सामग्री व्यवस्था गर्ने ● खेलकुद सामग्रीको व्यवस्था गर्ने ● खानेपानी र लैङ्गिक तथा अपाङ्गता मैत्री शौचालयको व्यवस्था 	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह विद्यालयहरू प्रदेश सरकार संघीय सरकार शिक्षा तालिम केन्द्र	विपद् पश्चात आवश्यकता अनुसार

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१०.	<ul style="list-style-type: none"> प्रभावित भएका विद्यार्थीको तथ्याङ्क सङ्कलन आश्रित विद्यालयलाई सहयोग गर्ने विद्यार्थीलाई स्टेशनरी र पोषाकको वितरण गर्ने पाठ्यपुस्तक वितरण गर्ने सबै विद्यार्थीको लागि विशेष कक्षाको व्यवस्था विद्यालयलाई फर्निचर को व्यवस्थापन र थप आवश्यक शिक्षकको परिचालन 	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह विद्यालयहरु शिविसइ	विपद् पश्चात आवश्यकता अनुसार

५.८.४ प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी

आपतकालीन शिक्षा क्षेत्रले आपतकालीन प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरी देहायअनुसार पूर्वतयारी गर्नेछः

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षा क्षेत्रको बैठक गरी शैक्षिक क्षेत्रको विश्लेषण गर्ने । आपतकालीन शैक्षिक कार्यदल गठन गर्ने । 	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह विद्यालयहरु	वैशाख महिनामा
२.	जोखिमपूर्ण क्षेत्रका विद्यालय, मदरसा, इसिडी तथा विद्यार्थी र शिक्षकको तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषण गर्ने ।	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह विद्यालयहरु	जेष्ठ महिनामा
३.	अस्थायी विद्यालयको लागि त्रिपालको र कक्षा सञ्चालको लागि आवश्यक पर्ने चकटीको प्राप्तस्थानको सूचीकरण गर्ने	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	जिविव्यस उवासंघ	जेष्ठ महिनामा
४.	प्रभावित विद्यार्थीको लागि आवश्यक पर्ने शैक्षिक सामग्रीको पूर्वतयारी गर्ने ।	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह विद्यालयहरु	जेष्ठ महिनामा
५.	आपतकालीन समयमा शिक्षाका विषयमा शिक्षकहरुलाई तालिम दिने,	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह शिविसइ	वैशाख महिनामा

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
६.	अस्थायी प्रशिक्षण केन्द्र (Temporary Learning Center) बनाउन आवश्यक सामग्रीहरूको पूर्वतयारी गर्ने ।	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह विद्यालयहरू	जेष्ठ महिनामा
७.	समयसमयमा विद्यालय तथा शिक्षण संस्थाहरूमा कृत्रिम घटना अभ्यास (Mock Drill Simulation) सञ्चालन गर्ने ।	सुरक्षा निकाय	स्थानीय तह विद्यालयहरू	वर्षमा कम्तिमा ३ पटक
८.	विद्यालय र इसीडीको अवस्थाको अनुगमन गरी आपतकालीन अवस्थामा गर्ने कार्य निर्धारण गर्ने ।	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह विद्यालयहरू	जेष्ठ महिनामा
९.	पूर्वतयारी सम्बन्धमा विद्यालय स्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम गरी विद्यालयका विद्यार्थी, शिक्षक, विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई सचेत गराइ तयारी अवस्थामा राख्ने ।	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह विद्यालयहरू शिविसइ	जेष्ठ महिनामा
१०.	सबै विद्यालय तथा शिक्षण संस्थाहरूमा बृहत विद्यालय सुरक्षा कार्ययोजना निर्माण गर्न निर्देशन गर्ने ।	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह विद्यालयहरू शिविसइ	नियमित रूपमा
११.	संघीय र प्रदेश सरकारको निर्देशन अनुसार पूर्वतयारीका कार्यहरू गर्ने ।	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	स्थानीय तह शिविसइ	नियमित रूपमा

५.५ बन्दोबस्ती क्षेत्र (Logistic Management)

बिषयगत क्षेत्र : बन्दोबस्ती क्षेत्र

मुख्य विपद्को किसिम : बाढी, महामारी, सवारी दुर्घटना, आगलागी, वन्यजन्तु आक्रमण, पहिरो, चट्ट्याड, भूकम्प, खडेरी, शितलहर

क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead) : जिल्ला प्रशासन कार्यालय

विपद्को अवस्थामा जन जीवन अस्त व्यस्त भएको हुन्छ साथै व्यक्तिगत, सामुदायिक तथा सार्वजनिक संरचनाहरू बिग्रने, भत्कने, टुट्ने जस्ता कार्यहरू हुन्छन् र बन्दोबस्तीका सामग्रीहरू अपुग भै प्रभावित समुदायमा तत्काल खोज तथा उद्धार र राहत कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि समेत विभिन्न खालका अवरोधहरू सिर्जना हुनसक्ने भएकोले तत्काल त्यस्ता

कार्यहरूमा नियमितता प्रदान गर्नको लागि यो विषयगत क्षेत्रको आवश्यकता पर्दछ । विपद्को समयमा प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र तथा वर्गहरूलाई सुविधा दिनको लागि गरिने सम्पूर्ण कार्य नै आपतकालीन बन्दोबस्ती हो ।

५.५.१ विपद्पछिको सम्भावित परिदृश्य

- जिल्लाका स्थानीय तहका धेरै घरहरू क्षतिग्रस्त भई मानिस प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित हुनेछन् ।
- धेरै मानिस घाइते भएका हुनेछन् । बालबालिका, महिला अपाङ्गता भएका मानिस र वृद्धवृद्धा बढी प्रताडित हुने सम्भावना रहनेछ ।
- सडक, पुल, विजुली आपूर्ति, दूरसञ्चार, विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था क्षतिग्रस्त भएर सेवा प्रवाहमा कठिनाई उत्पन्न हुनेछ ।
- अन्य विषयगत क्षेत्रले सामग्री प्रबन्ध, ढुवानी र राहत वितरणमा कठिनाई भोग्नु पर्नेछ ।

५.५.२ क्षेत्रगत योजनाको उद्देश्य

विपद्बाट प्रभावित र विस्थापित भएका मानिसलाई आवश्यक मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन सबै विषयगत क्षेत्रलाई आवश्यक पर्ने वस्तु समयमा आपूर्ति गर्ने, भण्डारण गर्ने र सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रलाई आपूर्ति गर्ने व्यवस्था मिलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु यस क्षेत्रको उद्देश्य हुनेछ ।

५.५.३ आपतकालीन समयमा गरिने प्रतिकार्यसम्बन्धी क्रियाकलाप

आपतकालीन बन्दोबस्ती क्षेत्रले आपतकालीन समयमा निम्नअनुसार कार्य गर्नेछ

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	आपतकालीन बैठक बस्ने	क्षेत्र प्रमुख	सबै सदस्यहरू	विपद् पछि तत्कालै
२.	नियमित रूपमा समीक्षा बैठकहरू गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	सबै सदस्यहरू	सात दिनसम्म हरेक दिन त्यसपछि १ दिन बिराएर

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
३.	सबै विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने ।	प्रजिअ	विषयगत क्षेत्रहरु	आवश्यकता अनुसार
४.	जनशक्ति परिचालन गर्ने (गोदाम व्यवस्थापन, ढुवानी र अन्य आवश्यक विषय अनुसार) ।	क्षेत्र प्रमुख	तोकिएको सदस्य	२ घण्टाभित्र र नियमित
५.	विषयगत क्षेत्रको माग अनुसार सामग्री आपूर्तिमा प्राविधिक सहयोग गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	विषयगत क्षेत्रहरु	नियमित रूपमा माग अनुसार
६.	सामग्री आपूर्तिकर्ताको अवस्था लेखाजोखा गरी अन्य विषयगत क्षेत्रको सम्पर्क गराउने ।		तोकिएको अधिकारी	आवश्यकता अनुसार
७.	सामग्रीको ढुवानी तथा यातायातको साधनको बन्दोबस्तको लागि निजी तथा सार्वजनिक क्षेत्रसँग समन्वय र सम्पर्क गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	सरोकारवालाहरु	१ दिनभित्र र नियमित
८.	विपदबाट क्षतिग्रस्त संरचना हटाउने व्यवस्थाका लागि सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	सदस्यहरु	आवश्यकता अनुसार
९.	सामान आएको र गएको रेकर्ड राख्ने	क्षेत्र प्रमुख	विषयगत क्षेत्र	नियमित रूपमा
१०.	यातायातका साधनहरुको परिचालन गर्न वैकल्पिक मार्गको पहिचानको लागि स्थानीय तह र सडक डिभिजन कार्यालयसँग समन्वय गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	सडक डिभिजन कार्यालय सुरक्षा निकायहरु नेरेसो	१ दिन भित्रर आवश्यकता अनुसार

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
११.	नियमित प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउने । अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	सरोकारवाला सबै	नियमित रूपमा

५.१.४ प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी

आपतकालीन बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रले प्रतिकार्यका लागि निम्नअनुसार पूर्वतयारी गर्नु पर्नेछ

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	क्षेत्रको बैठक आयोजना गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	सबै सदस्य र विषयगत क्षेत्र	वर्षमा ३ पटक
२.	कलेजका विद्यार्थी, स्थानीय युवा क्लबका सदस्य, ढुवानी र यातायात व्यवसायीका प्रतिनिधि सम्मिलित स्वयंसेवक समूह गठन गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह क्षेत्रका सदस्य रेडक्रस	नियमित
३.	स्वयंसेवकलाई बन्दोबस्तीका लागि ३ दिनकोक्षमता अभिवृद्धि प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह विश्व खाद्य कार्यक्रम	वर्षमा १ पटक
४.	आवश्यक पूर्वतयारीको लागि विषयगत क्षेत्र सँग समन्वयसामान आपूर्तिकर्ताको सूची तयार तथा सम्भौताको नमूना तयारी गर्ने।	क्षेत्र प्रमुख	सबै सदस्य र विषयगत क्षेत्र	वर्षमा ३ पटक
५.	सामग्रीको मुल्य सूची लिने र अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	सबै सदस्य र विषयगत क्षेत्र	हरेक वर्ष वैशाख र कार्तिक

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
६.	आपूर्तिकताहरूको सूची तयार गरी आपतकालीन समयमा सामग्री आपूर्तिकता लागि सम्झौता गर्ने । (सम्झौतापूर्व न्यूनतम परिमाणमा सामान उपलब्ध हुने सुनिश्चितताका लागि भण्डार निरीक्षण गर्ने)	क्षेत्र प्रमुख	सबै सदस्य र विषयगत क्षेत्र	हरेक वर्ष ।वर्ष र कार्तिक
७.	भाण्डारण गरेका सामग्रीहरूको अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	सबै सदस्य र विषयगत क्षेत्र	वर्षमा २ पटक
८.	सबै स्थानीय तहमा भण्डारण व्यवस्था/गोदाम निर्माण गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	सबै सदस्य र विषयगत क्षेत्र	२०८० भित्र

५.१० भौतिक पूर्वाधार क्षेत्र (Physical Infrastructure)

विषयगत क्षेत्र : भौतिक पूर्वाधार क्षेत्र

मुख्य विपद्को किसिम : बाढी, महामारी, सवारी दुर्घटना, आगलागी, वन्यजन्तु आक्रमण, पहिरो, चट्याङ, भूकम्प, खडेरी, शितलहर

क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead) : सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग /स्थानीय तह

विपद्को अवस्थामा जन, धनको क्षतिका अलावा व्यक्तिगत वा सामुदायिक तथा सार्वजनिक संरचनाहरू बिग्रने, भत्कने, टुट्ने साथै वन्दोवस्तीका सामग्रीहरू अपुग भै प्रभावित समुदायमा तत्काल खोज तथा उद्धार र राहत कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि समेत विभिन्न खालका अवरोधहरू सिर्जना हुनसक्ने भएकोले तत्काल त्यस्ता कार्यहरूमा नियमितता प्रदान गर्नको लागि यो विषयगत क्षेत्रले कार्य गर्दछ ।

५.१०.१ आपतकालीन समयमा गरिने प्रतिकार्यसम्बन्धी क्रियाकलाप

भौतिक पूर्वाधार क्षेत्रले आपतकालीन समयमा निम्नअनुसार कार्य गर्नेछ :

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	घटनाको विस्तृत विवरणको जानकारी लिने दिने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	विपद् पछि तत्कालै
२.	सम्पर्क व्यक्तिहरुलाई सूचना सङ्कलनका लागि निर्देशन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	विपद् पछि तत्कालै
३.	जिविव्यस को बैठकमा सहभागी भई आवश्यक सूचनाहरुको आदान प्रदान गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	विपद् पछि तत्कालै
४.	तत्काल अत्यावश्यक सेवाहरु अवरूढ भए सुचारु गर्न सम्बन्धित आफु मातहतका निकायहरुलाई परिचालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सम्बन्धित कार्यालय	विपद् पछि तत्कालै
५.	प्राविधिक टोलीलाई स्थलगत अध्ययनका लागि प्रभावित स्थानमा परिचालन ।	क्षेत्र प्रमुख	प्राविधिक विज्ञ	विपद् पछि दोस्रो दिन देखि
६.	स्रोत साधनको आंकलन गर्ने (आवश्यकता, लेखाजोखा र खाडल पहिचान गर्ने) र समन्वय, स्रोत पहिचान र शिघ्र पुनर्लाभको कार्य योजना बनाउने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	विपद् पछि दोस्रो दिन देखि
७.	सहज पहुँचका लागि अस्थायी रूपमा पुल, सडक तथा वाटो निर्माण गर्ने, डेब्रिस सफा गर्ने । प्रकोपजन्य फोहोरको उचित प्रबन्ध मिलाउने वा नष्ट गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	विपद् पछि दोस्रो दिन देखि
८.	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रूपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालय जस्ता आधार भूत क्षेत्रमा विद्युतीय सेवा उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह स्वास्थ्य कार्यालय	विपद् पछि दोस्रो दिन देखि
९.	विस्तृत सर्वेक्षण पश्चात प्रभावितहरुको तथ्याङ्क विश्लेषण गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	पहिलो हप्ता

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१०.	बिषयगत बैठक र घटनाको विवरण संकलन गर्ने कार्य निरन्तर गर्ने (कार्य क्षेत्र पहिचान गरि कार्य गर्ने)	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	पहिलो हप्ता
११.	मौजुदा अवस्थामा अस्पताल, विद्यालय, स्वास्थ्यसेवा प्रदायकका साथै सडक, पुल र अन्य संरचनाको क्षतिको लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने । आवासको लागी सहुलियत वा निशुल्क काठहरु उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु स्वास्थ्य कार्यालय शिविसई	पहिलो हप्ता
१२.	सार्वजनिक सेवाहरु सुचारू गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	पहिलो हप्ता
१३.	अस्थायी शिविरको स्थापना गर्ने र विस्थापितलाई व्यवस्थित बनाउन सुरक्षित र खुला ठाउँमा लैजाने प्रबन्ध मिलाउने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	पहिलो हप्ता
१४.	क्षति भएका पूर्वाधारहरुको विस्तृत विवरण तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	पहिलो हप्ता
१५.	शिघ्र पुनर्लाभको लागि आवश्यक अध्ययन, लेखाजोखा तथा विश्लेषण गरी बसोबास र जीविकोपार्जन जस्ता प्रमुख क्षेत्रको विकासका कार्यलाई अघि बढाउने वातावरण तयार गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	पहिलो हप्ता
१६.	पूर्वाधारहरु शिघ्र पुनर्लाभ तथा पुनः निर्माण गर्न आवश्यक विस्तृत प्राविधिक इष्टिमेट गर्ने र सम्बन्धीत कार्यालयमा प्रतिवेदन पठाउने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	पहिलो महिना
१७.	उपलब्ध बजेटको आधारमा पूर्वाधारहरु निर्माण प्रक्रियालाई प्रारम्भ गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	दोस्रो महिना देखि
१८.	विपद् पश्चात भत्किएका अस्पताल, विद्यालय, सडक, खानेपानी, बिजुली, टेलिफोन लगायतका सार्वजनिक सेवा प्रदायक संस्था लगायतका अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु सरोकारवालाहरु	दोस्रो महिना देखि

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१९.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि बिषयगत आकस्मिक योजना समय सापेक्ष परिमार्जन गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	दोस्रो महिना देखि
२०.	विपद् जोखिम न्यूनीकरणको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आर्थिक स्रोत व्यवस्थापन गर्ने,	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	दोस्रो महिना देखि
२१.	दिगो विकासमा पुनःनिर्माणका क्रियाकलापहरूलाई लिंक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह	दोस्रो महिना देखि
२२.	सबै प्रमुख परियोजनाहरूमा वातावरणीय प्रभाव लेखाजोखा (Initial Environmental and Impact Assessment) तथा विपद्प्रभावको लेखाजोखा (Disaster Impact Assessment) गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	दोस्रो महिना देखि

५.१०.२ प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी

भौतिक पूर्वाधार बिषयगत क्षेत्रले प्रतिकार्यका लागि निम्नअनुसार पूर्वतयारी गर्नु पर्नेछः

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	विपद्का विभिन्न सवालहरूमा साभेदार संस्था तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित
२.	क्षतिको तथ्याङ्क तथा लेखाजोखा गर्नका लागि तथ्यांक संकलन, सूचना व्यवस्थापनका लागि क्लष्टरका सदस्यलाई तालिम दिने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित
३.	संकटासन्न भौतिक संरचनाको पहिचान र यसका लागि आवश्यक स्रोत साधनको नक्सांकन गरी पूर्वतयारी गर्ने।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरु	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
४.	स्थानीय तहका स्रोत साधनको पहुँच तथा स्थानीय तहमा गठन भएका विपद् व्यवस्थापनका समितिहरू तथा कार्य दलहरूको परिचालन र उनीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित रूपमा
५.	सार्वजनिक सेवा प्रदायक संस्था तथा स्थानहरूमा पर्न सक्ने प्रभावहरूको अनुमान गरि समयमै सुचारू गर्नका लागि रणनीतिक पूर्वतयारी गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस सबै सदस्यहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित रूपमा
६.	प्रत्येक वडा, गाउँपालिका र नपाहरूमा विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोष खडा गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित
७.	प्रत्येक वडा, गाउँपालिका र नपामा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तयार गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित
८.	विस्तृत सर्वेक्षणका लागि जिम्मेवारी सहित टोली गठन गरी उनिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने र संकलित तथ्यांकहरूको रिपोर्टिङ संयन्त्र विकास गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित रूपमा
९.	घर क्षति भएकाहरूको लागि उपलब्ध राहतको मापदण्डबारे स्पष्ट हुने र सबैलाई जानकारी गराउने र विपद् पुर्व नै सामुदायिक वनहरूसंग अग्रिम समझदारी गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित रूपमा
१०.	संभावित विपद्बाट विस्थापित हुन सक्ने परिवार आंकलन गरी अस्थाई आश्रयस्थलको पहिचान गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित
११.	पूर्वाधारको विस्तृत विवरण तयार गर्न जिल्ला प्राविधिक कार्यालयको सहयोगमा प्राविधिकहरूको सम्पर्क सूची तयार गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित रूपमा

क्रसं	पूर्वतयारी कार्य	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१२.	विस्तृत प्राविधिक इस्टिमेटका लागि विज्ञटोली गठन र जिम्मेवारी दिने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित
१३.	भवन आचार संहिताको प्रभावकारी कार्यान्वयन र उत्थानशीलता (Resilience) को मापदण्डको निर्धारण निर्माण गरी सबै सरोकारवालालाई लागू गर्नका लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालय र जिससले आवश्यक कार्य गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरू जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिसस	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित रूपमा
१४.	EIA/DIA कार्य समावेश गर्न आवश्यक संस्थागत संयन्त्रको विकास गर्ने र वातावरणीय तथा प्राकृतिक स्रोतको व्यवस्थापनमा विपद् सम्बन्धी विषयमाथि पनि अनिवार्य रूपमा ध्यान दिने कुरा समावेश गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित रूपमा
१५.	आवश्यक नीति, मापदण्ड तथा निर्देशिकाहरूको विकास गरिएको गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह सबै सदस्यहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित
१६.	आर्थिक साधनहरू (साना लगानी, लघु ऋण, बीमा आदि) को प्रयोग गर्नका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा निजी क्षेत्रको संलग्नतालाई अभिवृद्धि गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह बित्तीय संस्थाहरू	जेष्ठ महिनाभित्र र नियमित रूपमा

५.११ शव व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र (Death & Debris Management)

- विषयगत क्षेत्र : शव व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
- मुख्य विपद्को किसिम : बाढी, महामारी, सवारी दुर्घटना, आगलागी, वन्यजन्तु आक्रमण, पहिरो, चट्याड, भूकम्प, खडेरी, शितलहर
- क्षेत्रगत अगुवा (Cluster Lead) : जिल्ला प्रहरी कार्यालय

विपद्को अवस्थामा जन, पशुपक्षि लगायत घरपालुवा जनावरको मृतु घाइते जनावर लाइ व्यवस्थापन गरिनु पर्ने भएकोले तत्काल त्यस्ता कार्यहरूमा नियमितता प्रदान गर्नको लागि यो विषयगत क्षेत्रले कार्य गर्दछ ।

पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना

विपद्को अनुमानित अवस्था :

- विपद् समयमा मृतक, घाईते र हराईएका मानीसहरू हुनेछन् ।
- यत्रतत्र शव तथा डेभिज हारु रहन सक्ने ।
- पहिचान हुन नसकेका शवहरू रहन सक्ने ।
- शवलाई पहिचान गरेपछि उद्धार गर्नका लागि श्रोत साधनहरूको उपलब्धतामा कामि ।
- उद्धार कर्मिहरूलाई सक्रमण हुन सक्ने ।

विषयगत उद्देश्य

- खोज तथा उद्धार कार्य सञ्चालन गरि भेटाएका शवहरूको उचित व्यवस्थापन गर्ने ।
- शवहरूवाट हुन सक्ने संक्रमणलाई न्यूनिकरण गर्ने ।

४.८.३ कार्यान्वयन योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य:

घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था संवोधन गर्न गरीने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य संवोधनगर्न रिक्तताको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय
पहिलो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ● शववहान का लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने । ● जनशक्ति परिचालन ● खोज तथा उद्धार कार्य ● भण्डारको स्थानको पहिचान ● संचार माध्यमवाट सूचना प्रवाह गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● शव व्यवस्थापन कार्यदल गठन भएको । ● श्रोत साधन तथा जनशक्तिहरू तयारी अवस्थामा रहको । ● संचार माध्यम र संचार कर्मिहरूको सम्पर्क सुचि तयारी अवस्थामा । ● आवश्यकता नुसार को तालीम को व्यवस्था । 	<ul style="list-style-type: none"> ● श्रोत साधनको कामि ● समन्वयमा कामि 	जिल्ला प्रहरी कार्यालय

घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालीन अवस्था संवोधन गर्न गरीने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य संवोधनगर्न रिक्तताको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय
दोस्रो दिन	<ul style="list-style-type: none"> पहिचान भएका शवहरुलाई कानुन वमोजिम आफन्तलाई जिम्मा दिई धार्मिक परम्परा अनुसार दाहसंस्कारका लागि आवश्यक सहयोग गरिदिने । 	<ul style="list-style-type: none"> तालीम प्राप्त व्याक्तिहरु कानुनि प्रक्रिया कार्यको कार्य विभाजन सहित जिम्मा दिई तयारी अवस्थामा राखिने । 		

पूर्वतयारीका लागि विद्यमान समस्याहरू:

- Disaster Responder Unit हरूसँग विपद् व्यवस्थापनको लागि पर्याप्त मात्रामा रिहर्सल हुन नसकेको ।
- खोज तथा उद्धारका लागि प्रयाप्त श्रोत साधनको उपलब्धता हुन नसक्नु ।
- थप समन्वय हुनु पर्ने ।
- सूचना सयन्त्रमा समस्या ।
- नियमित छलफल तथा अन्तरक्रियाको कमि

खण्ड-६
आवश्यकताको लेखाजोखा

६.१. विषयगत स्रोत साधनको आँकलन

यस खण्डमा विपद प्रतिकार्यका समयमा आवश्यक स्रोत साधनको उपलब्धताको विवरण उल्लेख गरिएको छ ।

६.१.१ समन्वय तथा सूचना क्षेत्रसँग रहेको विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको विवरण

क्र सं	कार्यालय/ संस्था	मानवीय स्रोत	हालको मौज्जात रकम	हाल उपलब्ध सामग्रीहरू
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय/ जि.आ.का.स.के	१ जना		सञ्चार सेट १
२.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	१ जना		सञ्चार सेट १
३.	सशस्त्र प्रहरी बल	१ जना		सञ्चार सेट १
४.	नेपाली सेना	१ जना		सञ्चार सेट १
५.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	१ जना		सञ्चार सेट १

६.१.२ खोज तथा उद्धार क्षेत्रसँग रहेको विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको विवरण

क्रसं	कार्यालय/ संस्था	मानवीय स्रोत	उपलब्ध सामग्री
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	२ जना	अनुसूचीमा उल्लेख छ
२.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	तालिम प्राप्त ३५ जना	अनुसूचीमा उल्लेख छ
३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	विपद् व्यवस्थापन तालिम प्राप्त ८६ जना	अनुसूचीमा उल्लेख छ
४.	नेपाली सेना	(क) नयाँ सबुज गण, १ X कम्पनी (ख) खड्गदल गण, १ X से.मु. (गण हे.क्वा) (ग) सिंहनाथ गण, कमाण्डो १ X सेक्सन DART टिम, १ X QRT से.मु., १ X स्ट्याण्डवाई कम्पनी (घ) नं.२ विपद् व्यवस्थापन गण, १/३४ को नफ्रि	अनुसूचीमा उल्लेख छ

६.१.३ खाद्य क्षेत्रसँग रहेको विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको सूची

क्रसं	कार्यालय / संस्था	खाद्य सामग्रीको उपलब्धता	आकस्मिक कोष	बन्दोवस्ती	मानवीय स्रोत
१	उद्योग बाणिज्य संघ	चामल २५० बोरा आलु १५० बोरा तेल ६०० प्याकेट दाल ८० बोरा नुन ८०० प्याकेट			

६.२ जिल्लाका स्थानीय तहमा विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षमता सम्बन्धी विवरण:

क्रसं	स्थानीय तहहरू	विपद् व्यवस्थापन ऐन	LDCRP	DPRP	नीति तथा रणनीति	कोष सञ्चालन कार्यविधि	खुल्ला स्थानहरूको निर्धारण	आगामी आर्थिक वर्षको प्रस्तावित बजेट रू	यस वर्षको विब्यसको बैठक	सुचनाको आधार
१.	भरतपुर म.न.पा.	छ	छ	छ	छ	छ	छ	३ करोड	७	स्थानीय तहहरूबाट प्राप्त लिखित जानकारी
२.	माडी न.पा.	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	१ करोड	२	
३.	राप्ती न.पा.							१ करोड	७	
४.	खैरहनी न.पा.	छ	छैन	छैन	छ	छ	छ	१ करोड ५० लाख	१३	
५.	कालिका न.पा.	छ	छ	छ		छ	छ	१ करोड		
६.	रत्ननगर न.पा.	छ	छैन	छैन	छ	छैन	छैन	१ करोड	११	
७.	इच्छाकामना गा.पा.	छ	छ	छ	छ	छ	छ	७५ लाख	६	
	जम्मा							१२५०००००		

स्रोत: सम्बन्धित स्थानीय तहबाट प्राप्त विवरण

६.३ आर्थिक स्रोत र उपलब्ध हुने विधि र संयन्त्र

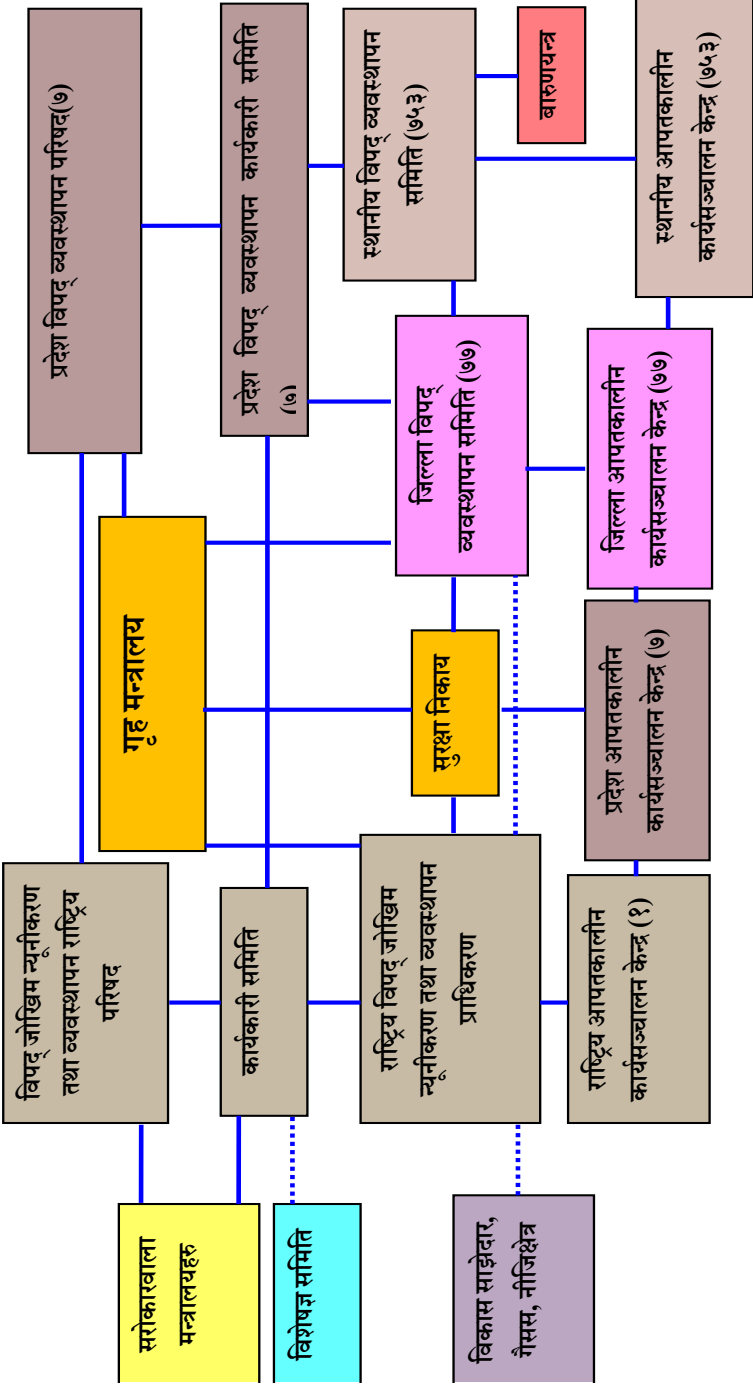
विपदको समयमा विपद व्यवस्थापन समितिको बैठकको निर्णयानुसार आकस्मिक उद्धार, राहत तथा प्रतिकार्य सञ्चालन हुनेछ। सम्बन्धित क्षेत्रका सदस्यहरूले यस योजना उल्लेख भए बमोजिमका कार्यहरू स्वचालित रूपले सम्पादन गर्नेछन्। आवश्यक परे थप स्रोत साधनको व्यवस्थाका लागि प्रदेश सरकार तथा सम्बन्धित निकायमा समन्वय गरिनेछ।

६.४ अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५) ले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि एक विशिष्टीकृत निकायको

रुपमा “राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण” को व्यवस्था गर्नुका साथै संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य एवं जिम्मेवारीलाई स्पष्ट गरेको छ । उक्त ऐनले व्यवस्था गरे बमोजिम विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समिति, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद्, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरूसंग आवश्यकतानुसार समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । यसका साथै उक्त ऐनले राष्ट्रिय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र र स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको समेत व्यवस्था गरेको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५) बमोजिम विपद् व्यवस्थापनको संस्थागत संरचना तल चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ । यसका आधारमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको संस्थागत समन्वय र सहकार्य ढाँचा निम्न बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संसोधन, २०७५) बमोजिमको संस्थागत संरचना

खण्ड-७

अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना

७.१. लक्ष्य र सूचकहरू

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका कार्यहरूको कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न लक्ष्य र सूचकहरू परिभाषित गरी अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना तयार गर्नुपर्दछ। प्रकोप आउनु पूर्व र विपद् पश्चात् (जस्तै: मनसुन पूर्व र मनसुन पश्चात्) गोष्ठीहरूको आयोजना गरी विपद् पूर्वतयारी तथा आपतकालीन प्रतिकार्यको प्रभावकारिता मूल्याङ्कन गर्न सकिनेछ।

यस बाहेक, प्रत्येक विषयगत क्षेत्रले पूर्वतयारी अवस्था र प्रतिकार्यको मूल्यांकनको लागि आ-आफ्नो योजना बनाउनु पर्छ। प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (INITIAL RAPID ASSESSMENT), बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MULTI-SECTOR INITIAL RAPID ASSESSMENT), विषयगतक्षेत्र विशिष्टकृत लेखाजोखा (CLUSTER SPECIFIC ASSESSMENT), क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषण जस्ता साभा मूल्याङ्कनका विधिमा समेत सहमति निर्माण गर्नुपर्दछ। स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले उपलब्ध तथ्याङ्क विवरणका आधारमा वा प्राथमिक तथ्याङ्क विश्लेषणका विधिद्वारा विषयगत कार्यालयहरूसंग समन्वय गरी लक्ष्य र सूचक निर्धारण गर्न सक्ने छ।

जिल्ला तहमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणको वर्तमान अवस्था र आधार रेखाको विश्लेषण

सिनं	सूचक	सूचना प्रदायक	आब २०७५	आब २०७६	आब २०७७	आधार रेखा ७५+७६+७७ = जम्मा / ३	लक्ष्य २०७८	लक्ष्य २०७९	लक्ष्य २०८०
१	प्रदेश/जिल्ला/गा.पा./न.पा. स्तरमा विपद्बाट हुने मृत्यु दर उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने								
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	१५	१५	२९		२०		वर्षेनी १०% कम गर्ने
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय	२९५	२६१	३९७	३१८	बर्षेनी १० प्रतिशत कम गर्ने		
२	जिल्ला स्तरमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने								
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत संख्या	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	५	९१	१९०	९५	बर्षेनी १० प्रतिशत कम गर्ने		
३	स्थानीय तहहरू र सरोकारवालाहरू बीच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साभेदारी अभिवृद्धि गर्न संयन्त्र विकास गर्ने								
४	बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना तथा आकलनको उपलब्धता र पहुँचमा उल्लेख्य बृद्धि गर्ने								
५	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वसूचनामा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागु भएका स्थानीय तहहरूको संख्या	स्थानीय तह	सबै स्थानीय तहमा लागु भएको छ ।						
६	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिमसम्बन्धी सूचना तथा जानकारी एवं आकलन जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने स्थानीय तहहरूको संख्या	स्थानीय तह (सञ्चार मोवाइल सूचना संयन्त्रको कभरेज)	७	७	७	७			

नोट : सम्बन्धित विषयगत कार्यालयको बैठक तथा अभिमुखीकरण आयोजना गरी हालको आधाररेखाको तुलनामा आगामी आर्थिक वर्षहरूका लागि न्यूनीकरण लक्ष्य निर्धारण गर्न सकिने छ ।

७.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई

यस खण्डमा समयमा जिल्लामा आईपरेका विपद् तथा प्रकोप प्रभावहरूमा प्रतिकार्य संचालन गर्ने क्रममा आवद्ध बिषयगत संघ संस्था वा समिति सदस्यहरूले हासिल गरेको सिकाई, पृष्ठ पोषण लाई निम्न ढाचामा राख्न सकिन्छ । प्रत्येक वर्षको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना छलफल चरणमा अधिल्लो वर्ष वा हालसालैको अनुभवबाट सिकेको विषयहरूलाई यहाँ उल्लेख गरिन्छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको समग्र प्रभावकारिता र कमजोरी पहिचान तथा सिकेका कुराहरू मूल्याङ्कन गर्न एक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति समेत गठन गर्न सकिनेछ । यस समितिले सम्बन्धित तहको विपद् व्यवस्थापन समितिसँग प्रत्यक्ष समन्वय गर्नेछ र उक्त समितिलाई प्रतिवेदन तयार गर्नेछ । आवश्यकता अनुसार, गाउँपालिका तथा नगरपालिका र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिका प्रतिनिधिहरू, स्थानीय समुदायका सदस्यहरू पनि अनुगमन र मूल्याङ्कन समितिमा समावेश गरिनेछन् ।

अनुगमन र मूल्याङ्कन समितिका सदस्यहरूले विपद्को अवधि र विपद् पश्चात् धेरै पटक फिल्ड भ्रमण गर्नेछन् । आपतकालीन प्रतिकार्य र विपद् प्रभावितहरूलाई राहत वितरण, प्रभावकारी तयारी तथा प्रतिकार्यका लागि कमजोरी र सुधार पहिचान गर्नेछन् । अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाईको नमूना फाराम यसप्रकार रहेको छ ।

अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई नमूना फाराम

सिनं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयनको अवस्था	कमी कमजोरी	सुझाव

साथै यस चरणमा प्रकोपको प्रभाव देखिनु अघि नै लक्षित क्षेत्रहरूमा सम्बन्धित सरोकारवालाहरू पुगेर कृत्रिम घटना अभ्यास गरी राय सल्लाह र अनुभव आदान प्रदान गर्दै पूर्वतयारीलाई थप सघन र बलियो बनाउन सकिन्छ ।

अनुसूची : १ चितवन जिल्ला स्थित कार्यालय प्रमुखहरूको विवरण

सि.नं.	कार्यालयको नाम	पद	प्रमुखको नाम, थर	मोवाइल
१	श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, चितवन	प्र.जि.अ.	श्री सुरेन्द्र पौडेल	९८५५०१७७७७
२	श्री चितवन जिल्ला अदालत	रजिष्टार	श्री ईश्वर आचार्य	
३	नयाँ सबुज गण, भरतपुर	प्रमुख सेनानी	श्री रूपक थापा	९८५५०७२१७४
४	श्री खडग दल गण, कसरा	प्रमुख सेनानी	श्री विकास अधिकारी	९८५५०८१५५५
५	श्री जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्रहरी उपरीक्षक	श्री रामेश्वर कार्की	९८५५०१५५५५
६	श्री ३ नं. प्रदेश ट्राफिक प्रहरी कार्यालय रामनगर	प्रहरी उपरीक्षक	श्री रवि पौडेल	९८५५०९००१७
७	श्री सशस्त्र प्रहरी बल हेडक्वार्टर १७ नं गण	स.प्रहरी उपरीक्षक	श्री शशी पाण्डे	९८५९२७२९९३
८	श्री जुनियर प्रहरी अधिकृत शिक्षालय	प्र.व.उ.	श्री दुर्गा सिंह	९८५९२८०३९३
९	श्री राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	उप-अनु. निर्देशक	श्री कमल प्रसाद भट्टराई	९८५५०९९२९९
१०	श्री सिंहनाथ गण, शक्तिखोर	प्र. सेनानी	श्री निश्चल पाठक	९८६०३५६५०९
११	श्री नं. २ विपद व्यवस्थापन गण, रसौली	प्र. सेनानी	श्री कुलचन्द्र श्रेष्ठ	९८५५०५४५०३
१२	श्री सशस्त्र प्रहरी बल, विपद व्यवस्थापन तालिम केन्द्र, कुरीनटार	स.ब.प्र.उ.	श्री मनिष थापा	९८५९२५८२०२
१३	श्री जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	जि.स.अ	श्री चुडामणी शर्मा गौतम	९८५५०७७२२२
१४	श्री कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय	प्र.को.नियन्त्रक	श्री मणिभद्र न्यौपाने	९८५५०८२७२९
१५	श्री जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	जि.न्या.व.	श्री योगनाथ ढकाल	९८५५०६३३२२
१६	श्री मालपोत कार्यालय भरतपुर	प्र.मा.पो.अ.	श्री शेर बहादुर भण्डारी	९८५५०६४९९९

सि.नं.	कार्यालयको नाम	पद	प्रमुखको नाम, थर	मोवाइल
१७	श्री आन्तरिक राजश्व कार्यालय	प्र.कर अधिकृत	श्री निरन भट्टराई	९८५५०५३५५५
१८	श्री शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	इकाई प्रमुख	श्री भुमिलाल सुवेदी	९८५५०६३३६३
१९	श्री डिभिजन वन कार्यालय	डि.व.अ.	श्री लोकराज बराल	९८५५०५७२१५
२०	श्री सडक डिभिजन कार्यालय, भरतपुर	डि.प्रमुख	श्री रमेश प्रसाद पौडेल	९८५५०११९२६
२१	श्री जल स्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय भरतपुर	डिभिजन प्रमुख	श्री घनश्याम कार्की	९८५५०८१३२४
२२	श्री नारायणी नदी व्यवस्थापन आयोजना	आयोजना प्रमुख	श्री गणेश मरासिनी	९८५५०९२०७७
२३	श्री संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना	आयोजना प्रमुख	श्री सुन्दर सुवेदी	९८५५०३२२०४
२४	श्री राष्ट्रिय पंक्षिरोग अन्वेषण प्रयोगशाला	ब.पशु चिकित्सक	डा. चेत नारायण खरेल	९८४५०९९३३५
२५	श्री भेटनरी अस्पताल तथा पशुरोग विज्ञ केन्द्र	व.पशु चिकित्सक	श्री सुशील के.सी.	९८५५०६३७८५
२६	श्री मत्स्य विकास केन्द्र भण्डारा	कार्यालय प्रमुख	श्री माधव दाहाल	९८५५०६२०८५
२७	श्री राष्ट्रिय मकैवाली अनुसन्धान, रामपुर	कार्यालय प्रमुख	श्री	९८५११४०६१६
२८	श्री राष्ट्रिय गाई अनुसन्धान कार्यक्रम, रामपुर	कार्यालय प्रमुख	डा. सागर पौडेल	९८४१७२७९०५
२९	श्री सघन शहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	आयोजना प्रमुख	श्री भूपट बहादुर थापा	९८५५०६३१४९
३०	श्री चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय. कसरा	प्र.सं.अधिकृत	श्री मिन बहादुर पुन	९८५५०५४२३४
३१	श्री जिल्ला हुलाक कार्यालय	जि.हु.अ.	श्री प्रकाश कुमार पोखरेल	९८५५०८१२६१
३२	श्री सहकारी शिक्षालय भरतपुर	नि.प्राचार्य	श्री विष्णु अधिकारी	९८५५०६३२८२

सि.नं.	कार्यालयको नाम	पद	प्रमुखको नाम, थर	मोवाइल
३३	श्री पुर्वाधार विकास कार्यालय	नि.सि.डि.ई	श्री वीरेन्द्र कुमार चौधरी	९८५५०८३८२०
३४	श्री भरतपुर महानगरपालिका	प्र.प्र.अ.(स.स.)	श्री नरेन्द्र राना	९८५५०५८०६६
३५	श्री रत्ननगर नगरपालिका कार्यालय	प्र.प्र.अ.(उ.स.)	श्री छविलाल सुवेदी	९८५५०९४९९९
३६	श्री खैरहनी नगरपालिका कार्यालय	प्र.प्र.अ.(उ.स.)	श्री पुरूषोत्तम शर्मा	९८५५०९५९९९
३७	श्री कालिका नगरपालिका कार्यालय	प्र.प्र.अ.(उ.स.)	श्री केशव प्रसाद उपाध्याय	९८५५०९९९९९
३८	श्री राप्ती नगरपालिका कार्यालय	प्र.प्र.अ.(शा.अ.)	श्री निल कुमार न्यौपाने	९८५९२०४६९४
३९	श्री माडी नगरपालिका कार्यालय	प्र.प्र.अ.(उ.स.)	श्री शेषकान्त पौडेल	९८५५०५०३०६
४०	श्री स्वास्थ्य कार्यालय प्रदेश नं. ३	ब.जन. स्वा.प्रशासक	श्री दुर्गादत्त चापागाईं	९८५५०३०६६४
४१	श्री कृषि ज्ञान केन्द्र, चितवन	व.कृ.वि.अ.	श्री मिनबहादुर पुन	९८५५०५९५७०
४२	श्री सशस्त्र वन रक्षक तालीम केन्द्र टिकौली	सहायक वन अधिकृत	श्री विष्णु न्यौपाने	९८४५९९५९२५
४३	श्री घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय	ब. उद्योग अधिकृत	श्री यादवनाथ आचार्य	९८५९९५९३२५
४४	श्री नापी कार्यालय भरतपुर	प्रमुख नापी अधिकृत	श्री गिरीश कुमार लालकर्ण	९८५५०४६९८९
४५	श्री तथ्यांक कार्यालय	तथ्यांक अधिकृत	श्री यज्ञमूर्ति भण्डारी	९८५७०४५९००
४६	श्री जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	जि.नि.अ.	श्री भिमसेन कार्की	९८४९३९०९०६
४७	श्री वि.पी. को मे.क्या.अस्पताल	का.निर्देशक	डा. देजकुमार गौतम	९८५५०८९४०९
४८	श्री कारागार शाखा, भरतपुर	जेलर	श्री कमल प्रसाद आचार्य	९८५५०९२७७७
४९	श्री भरतपुर आंखा अस्पताल	कार्यालय प्रमुख	डा. रघुनन्दन वेन्जु	९८४९२३५५८५

सि.नं.	कार्यालयको नाम	पद	प्रमुखको नाम, थर	मोवाइल
५०	श्री भरतपुर अस्पताल	मे.सु.	डा. कृष्ण प्रसाद पौडेल	९८५५०८१४११
५१	श्री भरतपुर नागरिक उड्डयन कार्यालय	विमानस्थल प्रमुख	श्री परवेज सिद्धकी	९८५११८१८३४
५२	नारायणघाट - मुग्लीड सडक आयोजना	आयोजना निर्देशक	श्री अमृत मणी रिमाल	९८५५०३९१०६
५३	श्री किम्बु नर्सरी व्यवस्थापन केन्द्र, भण्डारा	कार्यालय प्रमुख	श्री पूर्णिमा क्षेत्री	९८५५०५६००२
५४	श्री जिल्ला ट्राफिक कार्यालय	प्र.नि.	श्री भगवान राज थापा	९८५५०१७०९९
५५	श्री सैनिक ईक्वाइन वृडिंग सेन्टर	मेजर	डा. मुसहर प्रसाद शाह	९८५५०६४१९६
५६	श्री जिल्ला आयुर्वेद कार्यालय, रत्ननगर	कार्यालय प्रमुख	डा. कोपिला अधिकारी	९८४१३९६५६९
५७	श्री यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय, चितवन	कार्यालय प्रमुख	श्री विनोद पौडेल	९८५५०३४३१०
५८	श्री राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष	कार्यालय प्रमुख	डा. वावुराम लामिछाने	९८५५०८००६२
५९	स्कूल अफ हेल्थ साइन्स	प्रमुख	श्री रजनी मल्ल	९८५५१४६७९४
६०	मौरी पालन विकास कार्यक्रम, भण्डारा	प्रमुख	श्री गोविन्द प्रसाद पोखरेल	९८५५०६६६५३
६१	श्री रत्ननगर अस्पताल	प्रमुख	डा. विश्व बन्धु वगाले	९८५१०९३६४८
६२	श्री नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भरतपुर शाखा	प्रमुख	श्री रमेश कान्त पौडेल	९८५५०८१०८८
६३	श्री नारायणी लिफ्ट, खगेरी सिंचाई व्यवस्थापन कार्यालय	सि.डि.ई	श्री घनश्याम कार्की	९८५५०८१३२४
६४	श्री इलाका प्रशासन कार्यालय, माडी	नि.शा.अ.	श्री टिकाराम वाग्ले	९८५५०८१९४४

सि.नं.	कार्यालयको नाम	पद	प्रमुखको नाम, थर	मोवाइल
६५	श्री प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, परियोजना कार्यान्वयन इकाई, भरतपुर	वरिष्ठ कृषि अधिकृत	श्री धन बहादुर थापा मगर	९८५५०७७९७०
६६	श्री भूमिगत जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन पर्सा	नि. डिभिजन प्रमुख	श्री राजेन्द्र कुमार दर्राई	९८५५०६३५६८
६७	खैरहनी मालपोत कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	श्री केशवराज सुवेदी	९८५५०८४४९५
६८	खैरहनी नापी कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	श्री प्रभु प्र. कोइरी	९८५५०८६४५५
६९	चनौली मालपोत कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	श्री नरहरी सापकोटा	९८५५०८३९९९
७०	चनौली नापी कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	श्री कपिल अर्याल	८८८८८८८८८८८८
७१	माडी मालपोत कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	श्री बाबुराम जैसी	९८४५९४६५९९
७२	माडी नापी कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	श्री लाल ब गुरूड	९८५५०९९०३६
७३	इच्छाकामना गाउँपालिका कार्यलय	प्रमुख प्र. अधिकृत	श्री जगत प्रसाद भुसाल	९८५५०५०९९९
७४	श्री जिल्ला खेलकुद विकास समिति	अध्यक्ष	श्री गंगा लामा	९८५५०६०९९०
७५	श्री जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाई (अनुदान व्यवस्थापन तथा स्थानीय पूर्वाधार)	आयोजना व्यवस्थापक	श्री भिष्म राज अर्याल	९८५५०४२६३७
७६	श्री सैनिक आवासीय मा.वि. चैनपुर	सेनानी	श्री विशेष पौडेल	९८५५०८९८०३
७७	श्री खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	श्री घननाथ अधिकारी	९८५५०३४९४५
७८	श्री शहरी विकास तथा भवन कार्यालय मकवानपुर	नि. कार्यालय प्रमुख	श्री संजय पाण्डे	९८५५०९५२७५

सि.नं.	कार्यालयको नाम	पद	प्रमुखको नाम, थर	मोवाइल
७९	श्री सडक विभाग हेभी इक्युपमेन्ट विभाग हेटौडा	नि. कार्यालय प्रमुख	श्री जयमंगल राय	९८५५०७७७९४
८०	माडी अस्पताल	मे.सु.	डा. रन्जु सिंह	९८४३०३५९४५
८१	श्री पशु क्वारेन्टाइन चेक पोष्ट रामनगर	कार्यालय प्रमुख	श्री मुरारीराज गौतम	९८४९९७२३९४
८२	श्री नारायणी बेसिन फिल्ड कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	श्री राम विकेश राय	९८५४०५५८३२
८३	श्री राष्ट्रपति चुरे-तराई मधेश संरक्षण विकास समिति कार्यक्रम कार्यान्वयन इकाई	कार्यालय प्रमुख	श्री राम हरि पन्थ	९८६३०४८३३३
८४	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं. १ मकवानपुर साइट कार्यालय चितवन	कार्यालय प्रमुख	श्री हरेराम पौडेल	९८५५०६९४५०
८५	जलस्रोत तथा सिंचाई विभाग चितवन भूमिगत संयोजनात्मक जल सिंचाई आयोजना	आयोजना संयोजक	श्री देव कुमार स्याडबो	९८५९९६७६५८
८६	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, भण्डारा	नि. कार्यालय प्रमुख	श्री होमराज विष्ट	
८७	स्वास्थ्य बिमा बोर्ड सम्पन्न शाखा कार्यालय चितवन	कार्यालय प्रमुख	श्री तोयानाथ दुवाडी	९८५५०५३८४४
८८	श्री कृषि विकास बैंक मध्यमाञ्चल तालीमकेन्द्र वीरेन्द्रनगर	तालीम प्रमुख	श्री संजीव पौडेल	९८५५०६४९९७
८९	श्री रा.बा. बैंक, भरतपुर	प्रबन्धक	श्री मनोज पन्त	९८५५०६९२०७
८९	श्री नेपाल बैंक लिमिटेड, नारायणगढ शाखा	प्रबन्धक	श्री रमेश न्यौपाने	९८५५०४६९९९
९०	श्री नेपाल बैंक लिमिटेड, टाडी शाखा	प्रबन्धक	श्री अमृत राज बिडारी	९८५५०५७५५५
९१	श्री नेपाल बैंक लिमिटेड, पर्सा शाखा	शाखा प्रबन्धक	श्री उषा अधिकारी पौडेल	९८५५०५९०४४

सि.नं.	कार्यालयको नाम	पद	प्रमुखको नाम, थर	मोवाइल
९२	श्री नेपाल बैंक लिमिटेड, रामपुर शाखा	प्रबन्धक	श्री सन्तराम गुरुङ्ग	९८५५०६५५९२
९३	श्री नेपाल बैंक लिमिटेड, गीतानगर शाखा	प्रबन्धक	श्री	
९४	श्री विद्युत प्राधिकरण, भरतपुर	कार्यालय प्रमुख	श्री राजिव कुमार सिंह	९८५५०८२३८०
९५	श्री रत्ननगर टांडी वितरण केन्द्र, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, टाडी	कार्यालय प्रमुख	श्री राम श्रेष्ठ	९८५५०८३६५५
९६	श्री विद्युत प्राधिकरण सव स्टेशन भरतपुर	स.इञ्जिनियर	श्री राजेश प्रताप शाह	९८४५०२०२७७
९७	श्री दूर संचार कार्यालय, भरतपुर	कार्यालय प्रमुख	श्री नविन मिश्र	९८५१२४८५५५
९८	श्री दूर संचार कार्यालय, टांडी	कार्यालय प्रमुख	श्री हरिशचन्द्र खनाल	९८५१००३७७७
९९	श्री जनक शिक्षा सामाग्री केन्द्र	क्षेत्रीय प्रमुख	श्री हरि प्रसाद माभी क्षेत्री	९८५१०९७०७१
१००	श्री साभ्ना प्रकाशन क्षेत्रीय कार्यालय	प्रमुख(सहायक प्रथम)	श्री अमृत कान्त पौडेल	९८४५०५५७२९
१०१	श्री साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन	प्रबन्धक	श्री बुद्धि विनोद दाहाल	९८५५०५६८७१
१०२	श्री कृषि सामाग्री कम्पनी लि.	का.मु.शाखा प्रबन्धक	श्री राजेन्द्र वगाले	९८४१०५४५७०
१०३	श्री नेपाल वन निगम लि., हेटौडा	कार्यालय प्रमुख	श्री प्रदिप कुमार निरौला	९८५१०७६६६७
१०४	श्री भरतपुर खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड	कार्यकारी निर्देशक	श्री प्रजापति दाहाल	९८४५०५५३७९
१०५	श्री कृषि विकास बैंक लि. भरतपुर शाखा	का.प्र.	श्री भिम प्रसाद भटराई	९८४१४१९१७२
१०६	श्री मिलेनियम च्यालेञ्ज नेपालको कार्यालय	का.प्र.	श्री जगन्नाथ पौडयाल	९८५५०५८०४०

सि.नं.	कार्यालयको नाम	पद	प्रमुखको नाम, थर	मोवाइल
१०७	श्री राष्ट्रिय बीमा संस्थान	शाखा प्रबन्धक	श्री उषा सापकोटा	९८५५०७५६५५
१०८	श्री कृषि विकास बैंक लि. नारायण गढ शाखा			
१०९	श्री कृषि विकास बैंक लि. गुन्जनगर शाखा			
११०	श्री कृषि विकास बैंक लि. टाडी शाखा			
१११	श्री कृषि विकास बैंक लि. पर्सा शाखा			
११२	श्री कृषि विकास बैंक लि. सौराह उपशाखा			
११३	श्री कृषि विकास बैंक लि. माडी उपशाखा			
११४	श्री दिवाकर स्मृति प्राविधिक शिक्षालय, माडी	शिक्षा प्रमुख	श्री उपेन्द्र पोखरेल	९८५५०३९१२३
११५	कलेज अफ मेडिकल साइन्स		डा राजेश यादव	९८५५०६०९०२
११६	चितवन मेडिकल कलेज		डा दया लाल लम्साल	९८०२९५५१८५
११७	नेपाल विद्युत प्राधिकरण चनौली शाखा		श्री हिमन्सु कुमार यादव	९८५५०१९३१२

अनुसूची : २ जिल्ला समन्वय समितिका पदाधिकारीहरूको सम्पर्क नम्बरहरू

क्रसं	नामथर	पद	स्थानीय तह	मोवाइल नम्बर
१.	नारयण प्रसाद अधिकारी	प्रमुख	जिल्ला समन्वय समिति	९८५५०५९८७७
२.	कल्पना काफ्ले सापकोटा	उप प्रमुख	जिल्ला समन्वय समिति	९८४५१४४७६६
३.	कृष्णा भक्त भट्टराई	सदस्य	जिल्ला समन्वय समिति	९८४५०८२४०३
४.	पुजन गुरूड	सदस्य	जिल्ला समन्वय समिति	९८४५१९५३९०
५.	सविता चोधरी	सदस्य	जिल्ला समन्वय समिति	९८४५०९१७४०
६.	अनिता नेपाल	सदस्य	जिल्ला समन्वय समिति	९८६५३८१६५८
७.	संजिव पसाद पौडेल	सदस्य	जिल्ला समन्वय समिति	९८४५०४३९५४
८.	वावुराम सुवेदी	सदस्य	जिल्ला समन्वय समिति	९८४५६९७९५०
९.	गुन बिक	सदस्य	जिल्ला समन्वय समिति	९८४५२२१५५८

अनुसूची: ३ चितवन जिल्लाका निर्वाचित स्थानीय पदाधिकारीहरूको सम्पर्क नम्बरहरू

सि.नं.	स्थानिय तहको नाम	वडा	पद	विजय जन प्रतिनिधीको नामथर	ठेगाना	मोबाईल नं.
१	भरतपुर महानपा		मेयर	रेणु दाहाल	भ.म.न.पा.१०	९८५५०११३११
२	भरतपुर महानपा		उप मेयर	चित्र सेन अधिकारी	भ.म.न.पा. २१	९८५५०६०६३१
३	भरतपुर महानपा	१	वडाअध्यक्ष	केशव महर्जन	भ.म.न.पा.१	९८५१०४५६६५
४	भरतपुर महानपा	२	वडाअध्यक्ष	मनोज रानाभाट	भ.म.न.पा.२	९८५५०५८०५३
५	भरतपुर महानपा	३	वडाअध्यक्ष	विकाश थापा	भ.म.न.पा.३	९८५५०६०८८०
६	भरतपुर महानपा	४	वडाअध्यक्ष	अर्पण पोखरेल	भ.म.न.पा.४	९८५५०५३१२५
७	भरतपुर महानपा	५	वडाअध्यक्ष	यूद् प्रसाद श्रेष्ठ	भ.म.न.पा.५	९८४५०८१२५४
८	भरतपुर महानपा	६	वडाअध्यक्ष	कृष्णलाल श्रेष्ठ	भ.म.न.पा.६	९८५५०३८८८९
९	भरतपुर महानपा	७	वडाअध्यक्ष	राजेन्द्रमणी काफ्ले	भ.म.न.पा.७	९८५५०४५३०९
१०	भरतपुर महानपा	८	वडाअध्यक्ष	जिवनाथ कंडेल	भ.म.न.पा.८	९८४५०५५५८८
११	भरतपुर महानपा	९	वडाअध्यक्ष	यमलाल कंडेल	भ.म.न.पा.९	९८४५०४८२७४
१२	भरतपुर महानपा	१०	वडाअध्यक्ष	परमेश्वर खनाल	भ.म.न.पा.१०	९८५५०५४७४५
१३	भरतपुर महानपा	११	वडाअध्यक्ष	कमल बहादुर मल्ल	भ.म.न.पा.११	९८५५०५४१९५
१४	भरतपुर महानपा	१२	वडाअध्यक्ष	लेखराज पन्त	भ.म.न.पा.१२	९८५५०५६४३८
१५	भरतपुर महानपा	१३	वडाअध्यक्ष	प्रकाश दवाडी	भ.म.न.पा.१३	९८५५०१३१५३
१६	भरतपुर महानपा	१४	वडाअध्यक्ष	राजेन्द्र साँखी	भ.म.न.पा.१४	९८५५०५७०७२
१७	भरतपुर महानपा	१५	वडाअध्यक्ष	श्रीकृष्ण देवकोटा	भ.म.न.पा.१५	९८४५०५३९५३
१८	भरतपुर महानपा	१६	वडाअध्यक्ष	अमृतराज हमाल	भ.म.न.पा.१६	९८५५०५५०००

सि.नं.	स्थानिय तहको नाम	वडा	पद	विजय जन प्रतिनिधीको नामथर	ठेगाना	मोबाईल नं.
१९	भरतपुर महानपा	१७	वडाअध्यक्ष	ललितमान तमाङ	भ.म.न.पा.१७	९८४५३६७६६५
२०	भरतपुर महानपा	१८	वडाअध्यक्ष	बाबु राम राना मगर	भ.म.न.पा.१८	९८७५१७८३८१
२१	भरतपुर महानपा	१९	वडाअध्यक्ष	प्रकाश तमाङ	भ.म.न.पा.१९	९८५५०३९३२४
२२	भरतपुर महानपा	२०	वडाअध्यक्ष	मुक्ति प्रसाद घले	भ.म.न.पा.२०	९८४१८०६७०१
२३	भरतपुर महानपा	२१	वडाअध्यक्ष	कृष्ण कुमार गुरूड	भ.म.न.पा.२१	९८४५८८३१८२
२४	भरतपुर महानपा	२२	वडाअध्यक्ष	विष्णु राज महतो	भ.म.न.पा.२२	९८५१०११४६४
२५	भरतपुर महानपा	२३	वडाअध्यक्ष	दिपक दवाडी	भ.म.न.पा.२३	९८५५०६३६६७
२६	भरतपुर महानपा	२४	वडाअध्यक्ष	राम बहादुर गोदार	भ.म.न.पा.२४	९८५५०६३८०४
२७	भरतपुर महानपा	२५	वडाअध्यक्ष	छविलाल सापकोटा	भ.म.न.पा.२५	९८५५०५८५८५
२८	भरतपुर महानपा	२६	वडाअध्यक्ष	ज्ञान प्रसाद खनाल	भ.म.न.पा.२६	९८५५०१३१६६
२९	भरतपुर महानपा	२७	वडाअध्यक्ष	राम बहादुर भण्डारी	भ.म.न.पा.२७	९८४५९४८८०५
३०	भरतपुर महानपा	२८	वडाअध्यक्ष	डण्ड पानी रिजाल	भ.म.न.पा.२८	९८५५०१०२३७
३१	भरतपुर महानपा	२९	वडाअध्यक्ष	सुर्य बहादुर गुरूड	भ.म.न.पा.२९	९८६२५५६६३०
३२	कालिका न पा		मेयर	बिनोद रेग्मी	कालिका न.पा. ६	९८५५०५८९१४
३३	कालिका न पा		उप-मेयर	बिमला तमाङ	कालिका न.पा. ८	९८५५०६२८१५
३४	कालिका न पा	१	वडाअध्यक्ष	सन्तबिर स्याङ्तान	कालिका न.पा १	९८४५०५६२८१
३५	कालिका न पा	२	वडाअध्यक्ष	लक्ष्मण पौडेल	कालिका न.पा २	९८५५०८२६६०
३६	कालिका न पा	३	वडाअध्यक्ष	बिरेन्द्र तमाङ	कालिका न.पा ३	९८४७७७७०४०
३७	कालिका न पा	४	वडाअध्यक्ष	मकरमान श्रेष्ठ	कालिका न.पा ४	९८४५१०९४८८
३८	कालिका न पा	५	वडाअध्यक्ष	दिपक बहादुर भट्टराई	कालिका न.पा ५	९८५५०५२१७३
३९	कालिका न पा	६	वडाअध्यक्ष	टिकाराम रेग्मी	कालिका न.पा ६	९८५५०६२५५३
४०	कालिका न पा	७	वडाअध्यक्ष	कमलराज मुक्तान	कालिका न.पा ७	९८६५२०८८४८
४१	कालिका न पा	८	वडाअध्यक्ष	चित्र बहादुर मगर	कालिका न.पा ८	९८४५१६०३०६
४२	कालिका न पा	९	वडाअध्यक्ष	निलकण्ठ मगर	कालिका न.पा ९	९८६५३४७९०२
४३	कालिका न पा	१०	वडाअध्यक्ष	नर जंग प्रजा	कालिका न.पा १०	९८५५०५१७५२
४४	कालिका न पा	११	वडाअध्यक्ष	कृष्ण बहादुर प्रजा	कालिका न.पा ११	९८५५१०३५६
४५	खैरहनी न पा		मेयर	शशि कु.खनिया	खैरहनी न.पा. २	९८५११६५४०१
४६	खैरहनी न पा		उप-मेयर	कविता उप्रेती	खैरहनी न.पा. ३	९८५५०६२२१८
४७	खैरहनी न पा	१	वडाअध्यक्ष	नवराज भुषल	खैरहनी न.पा. १	९८५५०६२२७५
४८	खैरहनी न पा	२	वडाअध्यक्ष	रोहेणी प्रसाद उप्रेती	खैरहनी न.पा. २	९८४५३१४८७८
४९	खैरहनी न पा	३	वडाअध्यक्ष	पुर्ण बहादुर गुरूड	खैरहनी न.पा. ३	९८५५०१५५४१

सि.नं.	स्थानिय तहको नाम	वडा	पद	विजय जन प्रतिनिधीको नामथर	ठेगाना	मोबाईल नं.
५०	खैरहनि न पा	४	वडाअध्यक्ष	वेद बहादुर अधिकारी	खैरहनी न.पा. ४	९८४५०५१५९५
५१	खैरहनि न पा	५	वडाअध्यक्ष	क्षत्रनाथ सुबेदी	खैरहनी न.पा. ५	९८४५०६७९८२
५२	खैरहनि न पा	६	वडाअध्यक्ष	कमल प्रसाद न्यौपाने	खैरहनी न.पा. ६	९८४५०८९२०८
५३	खैरहनि न पा	७	वडाअध्यक्ष	मेनेजर महतो	खैरहनी न.पा. ७	९८५५०५०३१७
५४	खैरहनि न पा	८	वडाअध्यक्ष	शंखर कडेल	खैरहनी न.पा. ८	९८४५१३८६२३
५५	खैरहनि न पा	९	वडाअध्यक्ष	बन्धुराम महतो	खैरहनी न.पा. ९	९८५५०५१३४९
५६	खैरहनि न पा	१०	वडाअध्यक्ष	चन्द्र बिक्रम चौधरी	खैरहनी न.पा. १०	९८५५०६५३४२
५७	खैरहनि न पा	११	वडाअध्यक्ष	दिपेन्द्र कुमार दराई	खैरहनी न.पा. ११	९८४५१४२५५८
५८	खैरहनि न पा	१२	वडाअध्यक्ष	केदारनाथ पन्त	खैरहनी न.पा. १२	९८५५०६६७८३
५९	खैरहनि न पा	१३	वडाअध्यक्ष	कुल प्रसाद भुषाल	खैरहनी न.पा. १३	९८५५०५८५९४
६०	रत्ननगर न पा		मेयर	प्रलाद सापकोटा	रत्ननगर न.पा. २	९८५५०६२९५३
६१	रत्ननगर न पा		उप-मेयर	यादव प्रसाद पाठक	रत्ननगर न.पा. १०	९८५५०६६४१७
६२	रत्ननगर न पा	१	वडाअध्यक्ष	कुलप्रसाद सापकोटा	रत्ननगर न.पा. १	९८४५१६०२८३
६३	रत्ननगर न पा	२	वडाअध्यक्ष	राजेन्द्र प्रसाद घिमिरे	रत्ननगर न.पा. २	९८४५०५६७९०
६४	रत्ननगर न पा	३	वडाअध्यक्ष	महेन्द्र राज खरेल	रत्ननगर न.पा. ३	९८४५१०९२२२
६५	रत्ननगर न पा	४	वडाअध्यक्ष	राम कुमार चौधरी	रत्ननगर न.पा. ४	९८४५०४३१८९
६६	रत्ननगर न पा	५	वडाअध्यक्ष	बालकृष्ण चापागाई	रत्ननगर न.पा. ५	९८५५०६२६७३
६७	रत्ननगर न पा	६	वडाअध्यक्ष	किरण महतो	रत्ननगर न.पा. ६	९८४५०४४२१४
६८	रत्ननगर न पा	७	वडाअध्यक्ष	सजना महतो	रत्ननगर न.पा. ७	९८४५०७५०९६
६९	रत्ननगर न पा	८	वडाअध्यक्ष	कृष्ण चौधरी	रत्ननगर न.पा. ८	९८४५०४४४८३
७०	रत्ननगर न पा	९	वडाअध्यक्ष	अनन्त अधिकारी	रत्ननगर न.पा. ९	९८४५०२६४५१
७१	रत्ननगर न पा	१०	वडाअध्यक्ष	कलाधर पौडेल	रत्ननगर न.पा. १०	९८५५०६१८७८
७२	रत्ननगर न पा	११	वडाअध्यक्ष	श्याम कुमार श्रेष्ठ	रत्ननगर न.पा. ११	९८५५०८२०६६
७३	रत्ननगर न पा	१२	वडाअध्यक्ष	सुन्दरमणी सुबेदी	रत्ननगर न.पा. १२	९८५५०१८७६७
७४	रत्ननगर न पा	१३	वडाअध्यक्ष	पोट बहादुर घिमिरे	रत्ननगर न.पा. १३	९८५५०६६६८०
७५	रत्ननगर न पा	१४	वडाअध्यक्ष	होमनाथ रानाभाट	रत्ननगर न.पा. १४	९८५५०६१८५१
७६	रत्ननगर न पा	१५	वडाअध्यक्ष	आषिक तामाङ	रत्ननगर न.पा. १५	९८५५०६६५६२
७७	रत्ननगर न पा	१६	वडाअध्यक्ष	हेमराज थापा	रत्ननगर न.पा. १६	९८५५०८०३७३
७८	माडी न पा		मेयर	ताराकुमारी काजि महतो	माडी न.पा. ३	९८४५३९७२८१
७९	माडी न पा		उप-मेयर	खेम प्रसाद महतो	माडी न.पा. १	९८५५०६५०७७
८०	माडी न पा	१	वडाअध्यक्ष	अमित कुमार लामा	माडी न.पा. १	९८४५२४६१६८

सि.नं.	स्थानिय तहको नाम	वडा	पद	विजय जन प्रतिनिधीको नामथर	ठेगाना	मोबाईल नं.
८१	माडी न पा	२	वडाअध्यक्ष	डण्ड पानी पौडेल	माडी न.पा. २	९८४५३६२४८५
८२	माडी न पा	३	वडाअध्यक्ष	पुरन महतो	माडी न.पा. ३	९८६५०२६५४६
८३	माडी न पा	४	वडाअध्यक्ष	माधव प्रसाद चापागाई	माडी न.पा. ४	९८४५३७७०२४
८४	माडी न पा	५	वडाअध्यक्ष	गणेश प्रसाद विश्वकर्मा	माडी न.पा. ५	९८१४२२७६९८
८५	माडी न पा	६	वडाअध्यक्ष	दिपेन्द्र राज पौडेल	माडी न.पा. ६	९८६५०३६०६६
८६	माडी न पा	७	वडाअध्यक्ष	चन्द्र कुमारी बानिया	माडी न.पा. ७	९८४५१४०४०३
८७	माडी न पा	८	वडाअध्यक्ष	बिरेन्द्र बहादुर भण्डारी	माडी न.पा. ८	९८५५०८१४८८
८८	माडी न पा	९	वडाअध्यक्ष	धनश्याम दवाडी	माडी न.पा. ९	९८४५५०७६२१
८९	राप्ती न पा		मेयर	शमशेर लामा	राप्ती न.पा. ५	९८५५०६२२३२
९०	राप्ती न पा		उप-मेयर	देवेन्द्र लामा	राप्ती न.पा. ९	९८५५०५०६१०
९१	राप्ती न पा	१	वडाअध्यक्ष	सिद्धिलाल स्याङ्तान	राप्ती न.पा. १	९८५५०७१३५७
९२	राप्ती न पा	२	वडाअध्यक्ष	श्याम सुन्दर उप्रेती	राप्ती न.पा. २	९८५५०६२२४०
९३	राप्ती न पा	३	वडाअध्यक्ष	शिवकान्त ओली	राप्ती न.पा. ३	९८५५०५०२७७
९४	राप्ती न पा	४	वडाअध्यक्ष	केदार प्रसाद आचार्य	राप्ती न.पा. ४	९८५५०६२६३७
९५	राप्ती न पा	५	वडाअध्यक्ष	सिताराम तामाङ	राप्ती न.पा. ५	९८४५०६५३४४
९६	राप्ती न पा	६	वडाअध्यक्ष	जल्लु महतो थारु	राप्ती न.पा. ६	९८४४८२५९२
९७	राप्ती न पा	७	वडाअध्यक्ष	सुमिता डल्लाकोटी	राप्ती न.पा. ७	९८४५०८२७७०
९८	राप्ती न पा	८	वडाअध्यक्ष	पुर्ण प्रसाद आचार्य	राप्ती न.पा. ८	९८५५०५२२१०
९९	राप्ती न पा	९	वडाअध्यक्ष	खड्क बहादुर तामाङ	राप्ती न.पा. ९	९८०९१४९६४
१००	राप्ती न पा	१०	वडाअध्यक्ष	तेज बहादुर तामाङ	राप्ती न.पा. १०	९८५५०५४५२६
१०१	राप्ती न पा	११	वडाअध्यक्ष	बुद्धि बहादुर तामाङ	राप्ती न.पा. ११	९८२७२७९७३६
१०२	राप्ती न पा	१२	वडाअध्यक्ष	अर्जुन प्रजा	राप्ती न.पा. १२	९८५५०५०९०२
१०३	राप्ती न पा	१३	वडाअध्यक्ष	अशोक कुमार प्रजा	राप्ती न.पा. १३	९८६१०२३६८६
१०४	ईच्छाकामना गा.पा.		अध्यक्ष	दान बहादुर गुरूङ	ईच्छाकामना-६	९८५५०२६९६४
१०५	ईच्छाकामना गा.पा.		उपाध्यक्ष	माया सिलवाल	ईच्छाकामना-५	९८४५६२०२२०
१०६	ईच्छाकामना गा.पा.	१	वडाअध्यक्ष	सन्त बहादुर मगर	ईच्छाकामना-१	९८४५७७३१७८
१०७	ईच्छाकामना गा.पा.	२	वडाअध्यक्ष	पन्च ब.प्रजा	ईच्छाकामना-२	९८६५०७७०९५
१०८	ईच्छाकामना गा.पा.	३	वडाअध्यक्ष	नर बहादुर नेपाल	ईच्छाकामना-३	९८५५०५८६०४
१०९	ईच्छाकामना गा.पा.	४	वडाअध्यक्ष	रूद्ध प्रसाद उप्रेती	ईच्छाकामना-४	९८४५२४३२४५
११०	ईच्छाकामना गा.पा.	५	वडाअध्यक्ष	तेज बहादुर शेर्चन	ईच्छाकामना-५	९८५५०५०९१३
१११	ईच्छाकामना गा.पा.	६	वडाअध्यक्ष	लक्ष्मण प्रजा	ईच्छाकामना-६	९८५५०४६८६९
११२	ईच्छाकामना गा.पा.	७	वडाअध्यक्ष	बम बहादुर थापा मगर	ईच्छाकामना-७	९८०७२७४५२९

अनुसूची: ४ विपद् उद्धार टोली रहने स्थान र खटिने जनशक्ति

सि.नं.	खटिने कार्यालय	खटिने जनशक्ति	सि.नं.	खटिने कार्यालय	खटिने जनशक्ति
१	जि.प्र.का.चितवन	प्र.नि.को कमाण्डमा २५ जना	२७	प्र.चौ. चैनपुर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना
२	ई.प्र.का. टाँडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	२८	प्र.चौ. सिताराम चोक	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना
३	व.प्र.का. नारायणगढ	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	२९	प्र.चौ. पार्वीतपुर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना
४	ई.प्र.का. फुलबारी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३०	प्र.बिट भोजाड	२ जना प्र.क.
५	ई.प्र.का. माडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३१	प्र.बिट कृष्णपुर	२ जना प्र.क.
६	ई.प्र.का. मुग्लिङ	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३२	अ.प्र.पोष्ट गणेशथान	२ जना प्र.क.
७	ई.प्र.का. खैरहनी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३३	अ.प्र. पोष्ट मैनाहा	२ जना प्र.क.
८	ई.प्र.का. भण्डारा	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३४	प्र.बिट पदमपुर	२ जना प्र.क.
९	ई.प्र.का. गितानगर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३५	प्र.बिट जिरौना	२ जना प्र.क.
१०	ई.प्र.का. दिव्यनगर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३६	प्र.बिट शान्तिचोक	२ जना प्र.क.
११	ई.प्र.का. चनौली	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३७	प्र.बिट कृष्णमन्दिर	२ जना प्र.क.
१२	ई.प्र.का. रामनगर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३८	प्र.बिट टाडी	२ जना प्र.क.
१३	प्र.चौ. नारायणगढ	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	३९	प्रहरी विट कल्याणपुर	२ जना प्र.क.
१४	प्र.चौ. गोन्द्राङ	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४०	अ.प्र.पोष्ट शरणपुर	२ जना प्र.क.
१५	प्र.चौ.रामपुर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४१	प्रहरी बिट देवघाट	२ जना प्र.क.
१६	प्र.चौ. जुटपानी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४२	प्र.वि.रंगशाला रामपुर	२ जना प्र.क.
१७	प्र.चौ. खोलेसिमल	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४३	अ.प्र.पोष्ट फिस्लिङ	२ जना प्र.क.
१८	प्र.चौ. पन्चकन्या	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४४	प्र.बिट चौबिसकोठी पर्सा	२ जना प्र.क.
१९	प्र.चौ. बछौली	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४५	अ.प्र. पोष्ट लोथर	२ जना प्र.क.
२०	प्र.चौ. कल्याणपुर माडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४६	प्र. वि.अमृतपानी	२ जना प्र.क.
२१	प्र.चौ. बरूवा माडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४७	अ.प्र.चौकी शिवनगर	२ जना प्र.क.
२२	प्र.चौ. सुमेश्वर माडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४८	अ.प्र.पोष्ट कृष्णचोक	२ जना प्र.क.
२३	प्र.चौ. त्रिबेणी	२ जना प्र.क.	४९	अ.प्र.पोष्ट ज्योतीनगर	२ जना प्र.क.
२४	प्र.चौ. जुगेडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	५०	अ.प्र.पोष्ट अमृतचोक	२ जना प्र.क.
२५	प्र.चौ.ईच्छाकामना	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	५१	अ.प्र.पोष्ट शारदानगर	२ जना प्र.क.
२६	प्र.चौ. सम्भौट पिपरिया	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना			

जिल्ला प्रहरी कार्यालय

अनुसूची : ५ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी अन्तरगत रहेका साधन स्रोतहरूको विवरण

क्रसं	संस्थागत क्षमता		मानवीय स्रोत साधन				भौतिक स्रोत साधन					
	कार्य समिति	उपशाखा संख्या	जु रे स/शु रे स संख्या	NDRT स्वयंसेवक	DDRT स्वयंसेवक	प्राथमिक उपचार प्रशिक्षक	आपतकालीन कार्यदल	त्रिपाल	कम्बल	भांडावर्तन सेट	कपडा	बाल्टिन
१	१९ सदस्यीय	४१ वटा	३ जना	५४ जना	२२ जना	१५ जना	११३ थान	४७६ थान	३२सेट	६०८ मिटर	३३२ गोटा	
२	तार पोलियन	कम्बल	भाडा वर्तन	सादा कपडा	प्लाष्टिक वाल्टी							
	२३६ वटा	१५० वटा	२६ सेट	३३८ मिटर	२०७ थान							

अनुसूची : ६ चितवन जिल्ला स्थित नेपाली सेनाको विभिन्न स्थानमा रहेका युनिटका प्रमुखहरूको विवरण

क्रसं.	युनिटको नाम	प्रमुखको नामथर	सम्पर्क नम्बर	कार्यालयको नम्बर
१.	नयाँ सबुज गण, भारतपुर	प्र.से. रूपक थापा (गणपति)	९८५५०७२१७४	०५६५२०७८३
२.	खड्गदल गण, कसरा	प्रमुख सेनानी शशी कुमार कार्की (गणपति)	९८४७८८७३१४	०५६४११०२१
३.	सिंहनाथ गण (कमाण्डो), शक्तिखोर	प्र.से. निरुचल पाठक (गणपति)	९८५१०५५१४४	९८६०३५६५०१
४.	नं. २ विपद् व्यवस्थापन गण, रसौली	प्र.से. कुलचन्द्र श्रेष्ठ (गणपति)	९८५५०५४५०३	९८५५०९०८०९

अनुसूची : ७ निजी अस्पतालहरूको नाम र सम्पर्क नम्बर

क्रसं	संस्था	ठेगाना	प्रमुखको नाम	फोन नम्बर	जम्मा स्टाफ	बेड संख्या	कोभिड बेड
१	भरतपुर अस्पताल	भरतपुर	डा. कृष्णप्रसाद पौडेल	९८५५०८१४११	६५०	५००	१९०
२	चितवन मेडिकल कलेज	भरतपुर	हरिश चन्द्र न्यौपाने	०५६५३२९३३	१३४६	६५१	२६०
३	मेडिकल साइन्स कलेज	भरतपुर		०५६५२४२०३	१३५०	३०२	२००
४	नारायणी सामुदायिक अस्पताल	भरतपुर	बिष्णु कुँवर	०५६५२५५१७	१७७	१००	२०
५	मनकामना अस्पताल	भरतपुर	अमृत कुँवर दवाडी	९८४९१९५३३७	२०	१००	
६	श्री पुष्पाञ्जली अस्पताल	भरतपुर	सुजनराज अधिकारी	०५६५२६४४०	८१	५५	२८
७	जय बुद्ध अस्पताल	भरतपुर	सिक्कि पुन	०५६५२१३७१	१६	१५	
८	शान्ति अस्पताल	भरतपुर	काविर तिवारी	०५६५२५५७८	१९	५०	
९	आशा अस्पताल	भरतपुर	नारायण सिंह कुँवर	०५६५२५३५५	३२	७५	
१०	ओमो हस्पिटल	भरतपुर	ओमो प्रकाश दवाडी	०५६५२१०६६	२१	२४	
११	चितवन एभरेष्ट हस्पिटल	भरतपुर	भरतराज रेग्मी	९८५५०६३०६५	२४	२५	
१२	भरतपुर सामुदायिक अस्पताल	भरतपुर	जगन्नाथ सापकोटा	०५६५२३३२०	८०	५५	
१३	चितवन अस्पिटल	भरतपुर	भिष्मराज पौडेल	०५६५२७१०१	३१	५५	
१४	देवः हस्पिटल	भरतपुर	देव रानाभाट	०५६५२०२६६	२४	१५	
१५	सेण्ट्रल हस्पिटल	भरतपुर	शोभाकर घिमिरे	९८५५०५४७००	५८	५५	५
१६	रक्षा हस्पिटल	भरतपुर	कृष्ण भट्टराई	०५६५२५०००	२०	१५	
१७	निको बाल अस्पताल	भरतपुर	गोविन्द पौडेल	०५६५२८०५३	६६	२४	

क्रसं	संस्था	ठेगाना	प्रमुखको नाम	फोन नम्बर	जम्मा स्टाफ	बेड संख्या	कोभिड बेड
१८	चितवन मोडेल हस्पिटल	भरतपुर	शम्भु सुवेदी	०५६५९४४६०	३२	५१	
१९	नेशनल सिटी हस्पिटल लि	भरतपुर	बिक्रम अधिकारी	९८५५०५३१२२	५०	५५	५
२०	अलाइभ हस्पिटल प्रा लि	भरतपुर	प्रमोद लामिछाने	०५६५२५४२८	३२	५०	
२१	सप्त गण्डकी हस्पिटल	भरतपुर	मोहन बहादुर कुँवर	०५६५२८०३७	३०	२५	
२२	भरतपुर आँखा हस्पिटल	भरतपुर			७०		
२३	चितवन मुटु हस्पिटल	भरतपुर	प्रभा शर्मा	०५६५२०२६६	१७	२५	
२४	मौलाकालिका हस्पिटल	भरतपुर	केशवराज भुर्तेल	०५६५२६७३८	४५	५१	
२५	बकुलार हस्पिटल	रत्ननगर	विश्वबन्धु वाग्ले	०५६५६०५००	९५	३५	८
२६	बगौडा हस्पिटल	माडी	रञ्जु सिंह	०५६५०१०९५	५३	२५	१०
२७	कालिका नगर हस्पिटल	कालिका	स्वप्निल शर्मा	०५६४१३१७३	१२	२५	२०
	भण्डारा हस्पिटल	रान्ती	बुद्ध बहादुर वि क	९८४५०९०६९७	२५	२५	२०
	वि पि को मेक्यान्सर हस्पिटल	भरतपुर			८००		१४०

सर्पदश उपचार सेवा प्रवाह गर्ने अस्पतालहरू: भरतपुर अस्पताल र बगौडा अस्पताल

अस्पतालमा रहेका वर्न बेडको संख्या: भरतपुर अस्पतालमा ७ बेड

अनुसूची : ८ जिल्लामा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका सरकारी र गैरसरकारी संस्थाहरू

क्रसं	संस्थाको नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ती	मोवाईल नं.
१.	युएनडिपी	भरतपुर मनपा वडा नं २	अञ्जना शर्मा	९८५१२४५६७६
२.	फरवार्ड नेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं २	नेत्र प्रताप सेन	९८४५०५७२६३
३.	प्रिपेप्याड नेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं २	निर प्रसाद लामिछाने	९८५५०५६५१५
४.	दियालो परिवार	भरतपुर मनपा वडा नं १	भिमनारायण श्रेष्ठ	९८४५०४७५२४
५.	युथक्लवनारायणगढ	भरतपुर मनपा वडा नं १	भगवानकुमार जोशी	९८४५०४८६५१
६.	नेपाल क्षयरोग निवारण संस्था	भरतपुर मनपा वडा नं १	दामोदर न्यौपाने	९८४५०६९१०१
७.	लोककल्याण सेवा प्रतिष्ठान श्रीराम जानकी बालिका आश्रम	भरतपुर मनपा वडा नं १	सावित्रीटण्डन	९८५५०५१२९०
८.	सुनोलीभविष्य नेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं १	फणिन्द्रसापकोटा	९८५१०००५३१
९.	अभय उपचारकेन्द्र	भरतपुर मनपा वडा नं १	मीनाश्रेष्ठ	९८४५२२०२२९
१०.	अटिजमकेयर चितवन सोसाइटी	भरतपुर मनपा वडा नं २	निर्मलाडल्लकोटी	९८४५५९५९८३
११.	नेपालपर्माकल्चर समुह	भरतपुर मनपा वडा नं २	प्रेमबहादुर थापा	९८५१०३८५७१
१२.	माइतीनेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं २	ईश्वरगिरी	९८०११५१५७७
१३.	रामेश्वर पुस्तकालय	भरतपुर मनपा वडा नं २	शशीश्रेष्ठ	०५६५५६७७५
१४.	प्रभातमनोरञ्जन समिति	भरतपुर मनपा वडा नं २	केशरीरमण वाग्ले	९८५५०६३३९५
१५.	चितवनसाहित्य परिषद्	भरतपुर मनपा वडा नं ३	सुरेन्द्रअस्तफल	९८५५०६१६६१
१६.	सेभ दमाइण्ड नेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं ४	प्रमिलाभूषाल	९८५५०१७२१७
१७.	चेली नेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं ५	रतिनाश्रेष्ठ	९८०८३६३८२७
१८.	आफन्तनेपाल(KIN)	भरतपुर मनपा वडा नं ७	केमिकाधिमिरे	९८५५०६६९१६
१९.	शहिदअ स्मृती प्रतिष्ठान नेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं ७	संगिता भट्टराई रेग्मी	९८४५०७४५६४
२०.	मञ्जुश्रीअसहाय संरक्षण केन्द्र	भरतपुर मनपा वडा नं ७	मञ्जु खाँड	९८५५०५३७८८
२१.	शारदास्मृति प्रतिष्ठान	भरतपुर मनपा वडा नं ७	श्याम शुन्दर पन्थ	९८४५१५३६४०
२२.	महिला समुहसमन्वय समिति	भरतपुर मनपा वडा नं ८	सीता पौडेल	९८५५०५७८७७
२३.	भ्रष्टाचार विरुद्ध अभियान चितवन	भरतपुर मनपा वडा नं ११	भीमबहादुर श्रेष्ठ	९८४५३७७४६५
२४.	परिचय	भरतपुर मनपा वडा नं १०	बन्दना कुमारी खाँड	९८५५०५४९२५

क्रसं	संस्थाको नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ती	मोवाईल नं.
२५.	हेमोफिलिया सोसाइटी नेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं १०	दिपकन्यौपाने	९८५५०१४४२२
२६.	मानव सेवा आश्रम	भरतपुर मनपा वडा नं १०	शुशिलाके.सी.	९८५५०७६००१
२७.	एड्स हेल्थकेयर फाउण्डेशन	भरतपुर मनपा वडा नं ११	दिपकदुंगेल	९८५१०७५३२२
२८.	चितवन सक्रिया महिला प्रतिष्ठान	भरतपुर मनपा वडा नं १२	दिक्षारिमाल	९८५५०४६०५५
२९.	नेपाल महिला एकता समाज	भरतपुर मनपा वडा नं १२	जानुकाठकुरी	९८४५४२०४१७
३०.	प्रेरणानेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं १२	हेमापौडेल	९८५५०४६४१२
३१.	महिला शसक्तिकरण तथा परिवर्तनशिल संस्था नेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं १२	संगिताभट्टराई रेग्मी	९८५५०५६३२४
३२.	सचेत महिला समाज नेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं १२	निशान्यौपाने	९८४५०५८२७८
३३.	मार्था नवजीवन समाज	भरतपुर मनपा वडा नं १२	जानकीश्रेष्ठ	९८४५२४८२८३
३४.	सामाजिक तथा वातावरणीय अनुसन्धान संस्था नेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं १५	प्रा डा फूलवारी	९८५५०५८६९१
३५.	शिवराम स्मृति प्रतिष्ठान	भरतपुर मनपा वडा नं १५	अ न ज न कु मा र तिमल्सेना	९८५५०५४५८१
३६.	एभेष्ट लर्निङ्ग एकेडमी	भरतपुर मनपा वडा नं २१	आनान्दपाण्डे	९८५११७०८७४
३७.	क्लिनिक नेपाल	भरतपुर मनपा वडा नं २७	हरिभण्डारी क्षेत्री	९८४१२७४६७६
३८.	सामरी उत्थान सेवा	भरतपुर मनपा वडा नं २९	मनिषामल्ल	९८५४९५६९७०
३९.	कर्तव्यनिष्ठ महिला समाज	इच्छाकामना गाउँपालिका	श्रृजना वसैला देवकोटा	९८४५२२०१८१
४०.	खानेपानी उपभोक्ता महासंघ	काठमाण्डौ	श्रृजना वसैला देवकोटा	९८४५२२०१८१

क्रसं	संस्थाको नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ती	मोवाईल नं.
४१.	कारितास नेपाल	गैडाकोट रनवलपरासी	शं कर कु मारी पौड्याल	९८०१३१७४९९
४२.	पौरखी नेपाल	चुनदेवी काठमाण्डौ	मन्जुगुरुङ्ग	९८४१७९३५६७
४३.	फर द वन	नखु काठमाण्डौ	अमृताप्रधान	९८४५०२६६८७
४४.	नेपाल दलित महिला उत्थान संघ	बालुवाटार काठमाण्डौ	पम्फापरियार गुरुङ्ग	९८४१५९६३६७
४५.	पिडित सेवा संघ	लाजिम्पाट, काठमाण्डौ	सुर सिं मोक्तान	९८४१३३०६४१
४६.	फ्रियान नेपाल	नयाँबानेश्वर १०	अशोकबहादुर सिंह	९८४५४४४४६८
४७.	ग्रीन तारा नेपाल	बालुवाटार, काठमाण्डौ	श्यामवसकुला	
४८.	लुमन्ती	खैरहनी	सिंहबहादुर लामा	९८४५०४७४३५
४९.	रत्ननगर उद्योग वाणिज्य संघ	रत्ननगर	अनिलकृष्ण श्रेष्ठ	९८५५०५५०२१
५०.	ग्रामिण पुनर्निर्माण संस्था	माडी नगरपालिका	रविन्द्र सिंह ठकुरी	९८५५०५२३२६
५१.	आफन्त नेपाल	माडी नगरपालिका	उषा गुरुङ	९८५७०७४०८१
५२.	चितवन सक्रिय महिला प्रतिष्ठान	माडी नगरपालिका	दिक्षा रिमाल	९८५५०४६०५५
५३.	ने रे सो का उपशाखाहरु	सबै पालिकाहरुमा		
५४.	RNN	ईच्छाकामना गाउपालिका	रामप्रसाद ढुङ्गाना	९८४५०६२५२३
५५.	WHH	ईच्छाकामना गाउपालिका	गिरी खत्री	९८४१८७९१४४
५६.	मेडनेपाल	ईच्छाकामना गाउपालिका	सूर्य पौडेल	९८५५०४६६६९
५७.	दियालो परिवार	ईच्छाकामना गाउपालिका	गोविन्द सिल्पाकर	९८४५८५६५३६
५८.	दसेवा नेपाल	ईच्छाकामना गाउपालिका	सुरेन्द्र प्रकाश पोखरेल	९८५५०७५४३०
५९.	सपना भिलेज	ईच्छाकामना गाउपालिका	ध्रुव गिरी	९८४५०६२५२३
६०.	वाइनटु वाटर	ईच्छाकामना गाउपालिका	रोशनी	९८४१८७९१४४

अनुसूची : ५ जिल्लाका स्थानीय तहमा कार्यरत प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरूको नाम सम्पर्क विवरण

क्रसं	स्थानीय तह	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सम्पर्क नम्बर
१.	भरतपुर महानगरपालिका	नरेन्द्र राना	९८५५०५८०६६
२.	माडी नगरपालिका	शेषकान्त पौडेल	९८५५०५०३०६
३.	रत्ननगर नगरपालिका	छविलाल सुवेदी	९८५५०१४१११
४.	खैरहनी नगरपालिका	पुरुषोत्तम शर्मा	९८५५०१५१११
५.	राप्ती नगरपालिका	निल कुमार न्यौपाने	९८५५०४१११
६.	कालिका नगरपालिका	केशव प्रसाद उपाध्याय	९८५५०१९१११
७.	इच्छाकामना गाउँपालिका	जगत प्रसाद भुसाल	९८५५०५०९९९

अनुसूची: १० स्थानीय तहहरूका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख र महिला विकास शाखा प्रमुखहरूको सम्पर्क नम्बर

स्थानीय तहको नाम	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	सम्पर्क नम्बर	महिला तथा बालबालिका शाखा प्रमुख	सम्पर्क नम्बर
भरतपुर मनपा	दिपद सुवेदी	९८५७६२२११९	शान्ताकुमारी पौडेल	९८४००५८८८३
माडी नपा	भोजराज खनाल	९८५५०६६६१९	उषा आचार्य	९८४९६७९६४२
रत्ननगर नपा	माधव प्रसाद पौडेल	९८५५०५२५५१	दिपा घिमिरे	९८५५०८५३८०
खैरहनी नपा	अनुप अधिकारी	९८५५०६३६७७	कृष्णाकुमारी गुरुङ	९८४५०५३१०३
राप्ती नपा	सुरेश न्यौपाने	९८४६४३५०००	देवी अधिकारी	९८४९०८९८३२
कालिका नपा	दिपक भण्डारी	९८५५०५३४७८	सम्भना ढकाल	९८४५०७३३५०
इच्छाकामना गापा	वासुदेव सापकोटा	९८५५०४६३२७	चन्द्राभेदी अधिकारी	९८५१२४९०९४

अनुसूची : ११ स्थानीय तहका कार्यालयमा रहेका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरूको नामावली

सिनं	कार्यालय	नाम	सम्पर्क नं.	ईमेल
१	भरतपुर मनपा	बालकृष्ण थपलिया	९८४५०५१२७	Jiblalgunwar2011@gmail.com
२	माडी नपा	सन्तोष सुवेदी	९८५५०४६३३४	subedi.s1987@gmail.com
३	रत्ननगर नपा	विश्वास श्रेष्ठ	९८५५०१११२४	bshrestha69@gmail.com
४	खैरहनी नपा	भुमि प्रसाद कंडेल	९८४५०४३५२७	
५	राप्ती नपा	मुक्ति पौडेल	९८५७६२८२३१	
६	कालिका नपा	प्रकाश पौडेल	९८४१६४५६५५	
७	इच्छाकामना गापा	रमेश मगर	९८४५१७५४१३	rameshmagarchitwan@gmail.com

अनुसूची : १२ जिल्ला स्थित विभिन्न कार्यालयहरूका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरूको विवरण

क्रसं	कार्यालय	सम्पर्क व्यक्ति	पद	मोवाइल	ईमेल
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	आनन्द वंश न्यौपाने	प्रशासकीय अधिकृत	९८५५०९२२००	daoचितwan1@gmail.com
२.	स्वास्थ्य कार्यालय, चितवन	अमृत महर्जन	खोप अधिकृत	९८४९५४८४९५	amritmaharjan24818@gmail.com
३.	संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना	योगेन्द्र नारायण देव	केमिष्ट	९८४५६०३५६०	deoyogendranarayan@gmail.com
४.	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं.१ मकवानपुर साइट कार्यालय				
५.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय				
६.	डिभिजन वन कार्यालय	बालकृष्ण खनाल	सहायक वन अधिकृत	९८५५०९२२२२	khanalbalkrishna@gmail.com
७.	नारायणी नदी व्यवस्थापन आयोजना	कालीबहादुर शाही	सि.डि.ई.	९८५९९९९०९	

क्रसं	कार्यालय	सम्पर्क व्यक्ति	पद	मोवाइल	ईमेल
८.	पूर्वाधार विकास कार्यालय	बालाकृष्ण आचार्य	अधिकृत छैठौं	९८४५६९४३९७	balaknpl@gmail.com
९.	सघन शहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	आशिष श्रेष्ठ	इन्जिनियर	९८४५१०३१०७	visitashish@hotmail.com

अनुसूची : १३ जिल्लामा सक्रिय सञ्चारकर्मीहरूको सम्पर्क नम्बर

क्रस	नाम	संस्था	फोन	ईमेल
१	नारायणप्रसाद अधिकारी	अध्यक्ष, नेपाल पत्रकार महासंघ, चितवन	९८५५०५७७००	npadhikari66@gmail.com
२	प्रकाशमणि ज्ञवाली	एभिन्यूज टिभी	९८५५०५४९८९	pgatvmani@gmail.com
३	प्रमिता ढकाल	कान्तिपुर दैनिक	९८४५०५५९८०	prameeta.dhakal@gmail.com
४	दीपेन्द्र अधिकारी	चितवन पोष्ट/नयाँ पत्रिका	९८५५०५३२५३	reporterdip@gmail.com
५	आनन्द पोखरेल	आभास टिभी/सञ्चारपत्र दैनिक	९८४६२६२८५६	aanandapokharel@gmail.com
६	उर्गेन तामाङ	अर्जेन्ट खबर	९८४२७४६९०९	urgennews@gmail.com
७	राजेन्द्र आचार्य	सौराहा अनलाइन डटकम	९८५५०८०५४४	rājyotirose2066@gmail.com
८	शोभा पुडासैनी	शासनखबर डटकम	९८४५०९१५६२	spchitwan.5@gmail.com
९	एलिना पोखरेल प्रिति	माडी एफ एम	९८४५९५२३३९	
१०	तुलमान गुरुङ	चितवन पोष्ट दैनिक	९८५६०४३३४९	tulmangurung1@gmail.com
११	सरिता महतो साह	स्वदेश एफ एम	९८५५०६५६९०	
१२	भूपराज पाठक	माडी एफ एम	९८४५७९२९६८	
१३	विप्लव काफ्ले	कारोबार दैनिक/ नेपाल प्रेस	९८५५०८५०४०	biphari99@gmail.com
१४	वसन्त शर्मा ढुङ्गाना	कालिका एफ एम	९८४५०८३९२२	basanta74dhungana@gmail.com
१५	अनिल भट्टराई	माडी एफ एम	९८४५६३०८२८	anilbhattarai2016@gmail.com
१६	सरिता पौडेल	खुला नेपाल डट कम	९८४५०७९२९४	saritajournalist@gmail.com
१७	बविलाल तामाङ	न्यूज प्रवाह डट कम	९८४५०६७४९४	newsprabah@gmail.com
१८	समिक्षा पुरी	कालिका एफ एम	९८४५५२९५५८	purisamikshya91@gmail.com
१९	ज्ञानेन्द्र तामाङ	बुलबुल खबर	९८५५०८८२३५	doshigt@gmail.com
२०	विवेक पोखरेल	सिनर्जी एफ एम	९८५५०८०९११	bibek.aadi8@gmail.com

क्रस	नाम	संस्था	फोन	इमेल
२१	राधेश्याम खतिवडा	उज्यालो नेटवर्क	९८४५०२३६१२	khatiwada.radhe@gmail.com
२२	हरिप्रसाद पोखरेल	चितवन पत्र	९८५५०६४२११	hpralesh@gmail.com
२३	तिलकराम रिमाल	कान्तिपुर हेल्थ	९८५५०८२५८५	tilakrimal@gmail.com
२४	ईश्वर जोशी	बिबिसि र एनटिभी	९८४५०२६४०४	ishworjoshi@gmail.com
२५	विचित्र पौडेल	हिमालय टेलीभिजन	९८५५०५१८९८	poudebichitra@gmail.com
२६	सुवास पण्डित	अनलाईन खबर	९८४५०४५२१०	panditsubas@gmail.com
२७	रमेश कुमार पौडेल	कान्तिपुर	९८४५०४८४५१	k6ramesh@gmail.com
२८	अनिल ढकाल	अन्नपूर्ण पोष्ट/एपीवान टिभी	९८५५०५१४१६	media.dhakalanil@gmail.com
२९	प्रदीप घिमिरे	ग्रेट एफ एम	९८४५२०९९३०	hamroghimire@gmail.com
३०	होमनाथ सापकोटा	चितवन पोष्ट	९८५५०८०२९१	journalisthom@gmail.com
३१	शान्ता अधिकारी 'ख'	अग्रता साप्ताहिक	९८५१२३५३११	akshanta@gmail.com
३२	राजु चौधरी	कान्तिपुर लिभिजन	९८५५०५११५१	rachaudharyaju@gmail.com
३३	रामकान्त पौडेल	सिनर्जी एफ.एम.	९८५५०३६०२२	kant818@gmail.com
३४	राजेश घिमिरे	सेतो पाटी डट कम	९८५५०५२०७६	rajeshat94@gmail.com
३५	सूर्यप्रकाश कँडेल	कायाकैरन दैनिक	९८४५०४८९६९	surya75@gmail.com
३६	शान्ता अधिकारी	गोरखापत्र	९८४५०४८३१२	shanta2047@gmail.com
३७	शिव गौतम	कायाकैरन दैनिक	९८४२५५७८०५	shivachitwan75@gmail.com
३८	अमिर रामदाम	स्वर्ण खबर साप्ताहिक	९८४५११००२७	ramdamamir@gmail.com
३९	प्रस्ताव सुवेदी	क्लिक खबर डटकम	९८५५०५४१३५	news.prastab@gmail.com
४०	बसन्त पराजुली	गोरखा पत्र दैनिक	९८५५०५३५७६	parajuli.basanta@gmail.com
४१	निशा श्रेष्ठ	शिलापत्र डट कम	९८६२०९९३८१	nishashrestha2897@gmail.com
४२	धुवराज खनाल	कायाकैरन	९८५५०८०३१५	dhurbanewsexpress@gmail.com
४३	शिशिर सिंखडा	कालिका दैनिक अनलाइन	९८५५०६३२७०	chitwanshishir@gmail.com
४४	प्रकाश सिग्देल	सफल खबर डट कम	९८५५०५२०६७	vjprakash027@gmail.com
४५	शालिग्राम नेपाल	गोरखापत्र दैनिक	९८५५०४११२६	shaligramnepal@gmail.com
४६	लक्ष्मण सापकोटा	रत्ननगर अनलाइन	९८४५०६८०३४	laxman68034@gmail.com
४७	सन्तकुमार चौधरी	जनता टिभी	९८५५०२८२८०	kumarsantaji@gmail.com
४८	शिव शर्मा	कालिका एफ एम	९८४५८५६९५५	shibasharma55@gmail.com
४९	सूर्यप्रसाद अधिकारी	अभियान दैनिक	९८५५०५०७२७	arthannews.surya@gmail.com
५०	कृष्ण आचार्य	नारायणी अनलाइन	९८४५१५६४१२	acharyak066@gmail.com
५१	चिन्तामणि पौडेल	शुभेच्छा सन्देश साप्ताहिक	९८४५०४८९५७	pauudelcmp@gmail.com

क्रस	नाम	संस्था	फोन	इमेल
५२	नेत्रप्रसाद आचार्य	रेडियो माडी	९८४५४३४८३९	netraacharya2047@gmail.com
५३	प्रतिमा कुमाल	कालिका एफ एम	९८४४४५५६२०	kumalpratima07@gmail.com
५४	कुल काफ्ले	न्यूज कारखाना	९८६०३८९७१७	amitkafle1234@gmail.com
५५	विकास पौडेल	समाबेसी खबर	९८५५०६२२९८	bikashpauadel71@gmail.com
५६	हिरालाल आचार्य	नारायणी अनलाइन	९८४६९२३४८९	hiralalacharya02@gmail.com
५७	सुशील पन्त क्षेत्री	ए टु जेड समाचार	९८४५६९०२७५	sushilpant60@gmail.com
५८	सुदीप निउरे	सिनर्जी एफ एम	९८५५०४६२११	sudeepseason@gmail.com
५९	सुरक्षा न्यौपाने	हल्कारोसमाचार डट कम	९८६५३५६२७८	surakshyanepune2027@gmail.com
६०	अस्मिता पराजुली	ए टु जेड समाचार	९८५५७३७९९७	asmitaparajuli6@gmail.com
६१	महेश पाण्डे	नेपालीका आवाज डटकम	९८५११६३४२५	pandeymahesh17@gmail.com
६२	सरोज खनाल	माडी एफ एम	९८४५६७२०५८	sarojkh91@gmail.com
६३	हीरालाल गुरूड	मनकामना एफ एम	९८४५९५०३०१	pallabihira@gmail.com
६४	सुरेन्द्रप्रसाद पौडेल सुरज	रेडियो भरतपुर	९८६७६४३७२६	surajpauadel721@gmail.com
६५	वीरेन्द्रमणि पौडेल	नारायणी टु डे	९८५५०५७५८०	birendramanipauadel@yahoo.com
६६	नवीनबाबु मरहठ्टा	चितवन ज्योति साप्ताहिक	९८५५०६०१७७	nabinmarahatta10@gmail.com
६७	हरिप्रसाद उप्रेती	जोश साप्ताहिक	९८४५७६०७४	josh.news66@gmail.com
६८	सञ्जय चौधरी	लगातार न्यूज डट कम	९८४५२४१०८६	sanjayac75@gmail.com
६९	रवीना पौडेल	प्राइम टाइम टिभी	९८६५०५१३८९	rawbeena84@gmail.com
७०	सुनीलकुमार श्रेष्ठ	एपी वान टिभी	९८६२४१८१४५	sunilkumarshrestha8@gmail.com
७१	प्रतिज्ञा सिलवाल	आइएनएस	९८५१२००४१०	silwal.pratigya@gmail.com
७२	मधुसुदन दवाडी	नारायणी अनलाईन	९८४९६३२५८०	

अनुसूची: १४ जिल्लामा रहेका एम्बुलेन्स सम्बन्धी विवरण

स्थानिय निकाय	क्र.स	एम्बुलेन्स सञ्चालनको विवरण ठेगाना	एम्बुलेन्स नम्बर	वर्ग	चालकको नाम फोन	सञ्चालकको नाम फोन	वार्ड नं.
भरतपुर	१	नेरेसो गीतानगर उपशाखा	बा २१ च १६२६	ग	विक्रम महतो ९८४५९२३४५९	रुद्र अधिकारी ९८५५०५१०४२	६
	२	नेरेसो चनौली उपशाखा	ना २ च २७३५	ग	भिमबहादर महतो ९८४५०५६९३९	ओमप्रसाद लामिछाने ९८५५०५६५१०	
	३	नेरेसो शुक्रनगर उपशाखा	ना २ च ५३४४	ग	जयराम सापकोटा ९८५५०६५९३६	छविलाल सापकोटा ९८५५०५८५८५	२५
	४	नेरेसो पटिहानी उपशाखा	ना २ च ९६७२	ग	हरि चौधरी ९८४५७९४४४४	श्री कृष्णहरी शर्मा ९८४५१४३३९४	२२
	५	नेरेसो जगतपुर उपशाखा	ना २ च ५६९०	ग	रामबहादुर गुरुङ्ग ९८४५५९५७४७	पदमपानी पौडेल ९८५५०६०२८५	२३
	६	नेरेसो महेन्द्रचोक उपशाखा	ना ४ च ४३१३	ग	अमृत खत्री ९८४५११२२८४	जीवन के.सी. ९८४५०४६४५९	१४
	७	नेरेसो लंकू उपशाखा	ना ३ च ७८४३	ग	विरबहादुर गुरुङ्ग ९८६५१८१९००	श्री सोमनाथ खरेल ९८६५०३६३१४	३
	८	नेरेसो पार्वतीपुर उपशाखा	ना ५ च १६७४	ख	वीरबहादुर गुरुङ्ग ९८४५०५०५४५	रामचन्द्र अधिकारी ९८४५०७७९०६	२१
	९	नेरेसो शारदानगर उपशाखा	प्र ३ क ००३-० ९९९	ख	९८४५०५६६३७	वसन्त कुमार पौडेल ९८४५०२६२०१	१९
	१०	नेरेसो दिव्यनगर उपशाखा	ना १ च ९१२४	ग	तारानाथ भट्ट ९८५५०५८४७४	जिवाखर ढकाल ९८४५०५४१६९	२६
	११	नेजुरेस लक्ष्मी मावि. लंकु	ना १ च ९५२०	ग	गणेश गुरुङ्ग ९८४५०८२२७७	लक्ष्मी मावि लंकू प्रधानाध्यापक	
कालिका	१२	नेरेसो जुटपानी उपशाखा	ना.२.च २३६१	ग	रविन्द्र श्रेष्ठ ९८४५४३२९३५	लिला ब गुरुङ्ग ९८५१००९४७४	
	१३	नेरेसो शक्तिखोर उपशाखा	ना ३ च ३०६२	ग	कृष्ण श्रेष्ठ ९८९७२९७८९४	दिपक कुमार खड्का ९८१६२३१७४७	

स्थानिय निकाय	क्र.स	एम्बुलेन्स सञ्चालनको विवरण ठेगाना	एम्बुलेन्स नम्बर	वर्ग	चालकको नाम फोन	सञ्चालकको नाम फोन	वार्ड नं.
खैरहनी	१४	नेरेसो चैनपुर उपशाखा	वा १४ च ६९०९	ग	रमेश तिवारी ९८५५०८२१००	तेजराज अधिकारी ९८४५१०८३६७	३
माडी	१५	नेरेसो अयोध्यापुरी उपशाखा	ना २ च ४०१२	ग	नारद प्रसाद मरहड्डा ९८४५५९३६९४	सूर्यनाथ अधिकारी ९८४५६५४६९६	९
	१६	नेरेसो कल्याणपुर उपशाखा	ना ३ च ५५४३	ग	तेजनारायण सुवेदी ९८६५००३९५५	रामकृष्ण अधिकारी ९८४५३९३७६५	६
	१७	नेरेसो गर्दि उपशाखा	ना ४ च ५७५०	ग	भोजराज भूषाल ९८४५३७०६८५	हिराबहादुर थापा ९८४५०७०३१०	
राप्ती	१८	नेरेसो पिप्ले उपशाखा	ना २ च ४४८८	ग	कृष्ण ब.सार्की ९८५५०६३५३२	रामबहादुर लामिछाने ९८५५०६६३७८	१
	१९	नेरेसो भण्डारा उपशाखा	ना ४ प ७७१४	ग	विष्णु चौधरी ९८४५०७०१३३	भाष्करराज ओली ९८५५०६२१८१	
	२०	नेरेसो वीरेन्द्रनगर उपशाखा	वा प्र. च १२११	ग	गणेशकान्तथपलिया ९८४५१३९०७८	श्री हरिशरण डल्लाकोटी ९८४५०२३२६९	
रत्ननगर	२१	नेरेसो वछ्यौली	प्र ३-०१-०२३ च ५६५४	ग	निरन्जन चौधरी ९८४४०३०२००	सुवास विडारी ९८४५२४२२४९	

अनुसूची : १५ जिल्लामा रहेका बारुणायन्त्र सम्बन्धी विवरण

सिनं	स्थान	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	भरतपुर महानगरपालिका	०५६५२१०८३	२ थान संचालनमा रहेको ।
२	नेपाली सेना बिपद् व्यवस्थापन गण रसौली आपटाडी	०५६४१४०४४	आपटाडीमा राख्ने गरिएको ।
३	भरतपुर बिमानस्थल चितवन		एयरपोर्टमा प्रयोग हुने गरि ।
४	खैरहनी नगरपालिका	९८५५०८२६५०	खेमनारायण श्रेष्ठ
५	खैरहनी नगरपालिका	९८६५३७७१०५	श्रीराम चौधरी
६	खैरहनी नगरपालिका	९८६३०४९९७०	राज कुमार चौधरी
७	खैरहनी नगरपालिका	९८६५३५०१४७	नवराज रिजाल

अनुसूची : १६ खोज तथा उद्धारको लागि हाल जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा रहेका स्रोतहरू:

(क) जिल्ला प्रहरी कार्यालय चितवनमा रहेको उद्धार सामग्रीहरू

सि.नं.	सामानको विवरण	संख्या	सि.नं.	सामानको विवरण	संख्या
१	लाईफ ज्याकेट	१०	६	स्ट्रेचर	८
२	सेफ्टी हेलमेट	१०	७	सावेल	१०
३	मेटल बकेट (बाल्टन)	१	८	पिक (गैँटी)	७
४	रबर टयुब	३	९	बन्चरो	५
५	सरफ रोप	२	१०	हाँसिया	२

(ख) मातहत कार्यालयमा रहेका उद्धारका सामग्रीहरू

सि.नं.	कार्यालय	उद्धार सामग्री	संख्या
१	व.प्र.का.नारायणगढ चितवन	सावेल	२
		नाइलन डोरी	२
		लाईफ ज्याकेट	१२
		काठको डुङ्गा	१
		रबर बोट	१
		थ्रो ब्याक (पानीमा उद्धार गर्न प्रयोग हुने डोरी)	२
		टयुब	२
		सेफ्टी हेलमेट	७
		पिक (गैँटी)	१
		स्ट्रेचर	१
२	ई.प्र.का.टांडी चितवन	ट्यूव	७
		डोरी	२
		पिक (गैँटी)	२
		साबेल	६
		बाल्टी	२
३	ई.प्र.का.माडी चितवन	सावेक	२
		लाईफ ज्याकेट	१५
		डोरी	१
		बाल्टी	२

सि.नं.	कार्यालय	उद्धार सामग्री	संख्या
		ट्रयुव	१२
४	ई.प्र.का.भण्डारा चितवन	पिक	१
		साबेल	४
		डोरी	२
		बालटिन	२
		ट्रयुव	१
		अग्नि नियन्त्रण सिलिण्डर	२
५	ई.प्र.का.खैरहनी चितवन	लाईफ ज्याकेट	४
		ट्रयुव	१
		डोरी	१
६	ई.प्र.का.मुग्लिङ चितवन	लाईफ ज्याकेट	१९
		साबेल	२
७	ई.प्र.का.गितानगर चितवन	स्टेचर	४
		साबेल	२
		गैची	१
		बाल्टी	२
		डोरी	१
		ट्रयुव	१
८	ई.प्र.का.फुलबारी चितवन	स्टेचर	१
		साबेल	२
		पिक	२
		बाल्टिन	२
		डोरी	१
		ट्रयुव	१

ग) विपद् उद्धार टोलीरहले स्थान र खटिने जनशक्ति

सि.नं.	खटिने कार्यालय	खटिने जनशक्ति	सि.नं.	खटिने कार्यालय	खटिने जनशक्ति
१	जि.प्र.का.चितवन	प्र.नि.को कमाण्डमा २५ जना	२७	प्र.चौ. चैनपुर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना
२	ई.प्र.का. टांडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	२८	प्र.चौ. सिताराम चोक	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना
३	व.प्र.का. नारायणगढ	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	२९	प्र.चौ. पार्वतीपुर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना
४	ई.प्र.का. फुलबारी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३०	प्र.बिट भोजाड	२ जना प्र.क.
५	ई.प्र.का. माडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३१	प्र.बिट कृष्णपुर	२ जना प्र.क.
६	ई.प्र.का. मुग्लिङ	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३२	अ.प्र.पोष्ट गणेशथान	२ जना प्र.क.
७	ई.प्र.का. खैरहनी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३३	अ.प्र. पोष्ट मैनाहा	२ जना प्र.क.
८	ई.प्र.का. भण्डारा	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३४	प्र.बिट पदमपुर	२ जना प्र.क.
९	ई.प्र.का. गितानगर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३५	प्र.बिट जिरौना	२ जना प्र.क.
१०	ई.प्र.का. दिव्यनगर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३६	प्र.बिट शान्तिचोक	२ जना प्र.क.
११	ई.प्र.का. चनौली	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३७	प्र.बिट कृष्णमन्दिर	२ जना प्र.क.
१२	ई.प्र.का. रामनगर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ५ जना	३८	प्र.बिट टाडी	२ जना प्र.क.
१३	प्र.चौ. नारायणगढ	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	३९	प्रहरी विट कल्याणपुर	२ जना प्र.क.
१४	प्र.चौ. गौन्द्राङ	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४०	अ.प्र.पोष्ट शरणपुर	२ जना प्र.क.
१५	प्र.चौ.रामपुर	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४१	प्रहरी विट देवघाट	२ जना प्र.क.
१६	प्र.चौ. जुटपानी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४२	प्र.वि.रांशाला रामपुर	२ जना प्र.क.
१७	प्र.चौ. खोलोसिमल	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४३	अ.प्र.पोष्ट फिस्टिङ	२ जना प्र.क.
१८	प्र.चौ. पन्चकन्या	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४४	प्र.बिट चौबिसकोठी पर्सौ	२ जना प्र.क.
१९	प्र.चौ. बछौली	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४५	अ.प्र. पोष्ट लोथर	२ जना प्र.क.
२०	प्र.चौ. कल्याणपुर माडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४६	प्र. वि.अमृतपानी	२ जना प्र.क.
२१	प्र.चौ. बरूवा माडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४७	अ.प्र.चौकी शिवनगर	२ जना प्र.क.
२२	प्र.चौ. सुमेश्वर माडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	४८	अ.प्र.पोष्ट कृष्णचोक	२ जना प्र.क.
२३	प्र.चौ. त्रिबेणी	२ जना प्र.क.	४९	अ.प्र.पोष्ट ज्योतीनगर	२ जना प्र.क.
२४	प्र.चौ. जुगेडी	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	५०	अ.प्र.पोष्ट अमृतचोक	२ जना प्र.क.
२५	प्र.चौ. ईच्छाकामना	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना	५१	अ.प्र.पोष्ट शारदानगर	२ जना प्र.क.
२६	प्र.चौ. सम्भ्रौट पिपरीया	जु.प्र.अ.को कमाण्डमा ३ जना			

अनुसूची : १७ उद्योग बाणिज्य संघका पदाधिकारीहरूको विवरण

क्रसं	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर
१	चुमनारायण श्रेष्ठ	अध्यक्ष	९८५५०५५३३१
२	राजु श्रेष्ठ	नि अध्यक्ष	९८५५०५५०७५
३	सुमनकुमार श्रेष्ठ	वरिष्ठ उपाध्यक्ष	९८५५०५५६९३
४	चिरञ्जिवी सुवेदी	प्रथम उपाध्यक्ष	९८५५०५६६६३
५	राजेन्द्र वलि	द्वितीय उपाध्यक्ष	९८५५०५६१८३
६	शिरिस पन्त	तृतीय उपाध्यक्ष	९८५१०८०८०३
७	राजकुमार कानु	विपद् संयोजक	९८५५०५५०४२
८	निलबहादुर केसी	का निर्देशक	९८५५०५४०६८

अनुसूची : १८ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा चितवनका पदाधिकारीहरू:

क्र.सं	नामावली	पद	सम्पर्क नम्बर
१	श्री हरिप्रसाद पौडेल	सभापति	९८५५०६९५८९
२	श्री ज्ञानशाली न्यौपाने	निवर्तमान सभापति	९८५५०५८३९९
३	श्री सिर्जना अधिकारी	महिला उपसभापति	९८४५१४१७९९
४	श्री रत्नप्रसाद सापकोटा	उपसभापति	९८५५०५३१७४
५	श्री राममणी खनाल	मन्त्री	९८५५०१७२७१
६	श्री विजयराज खनाल	कोषाध्यक्ष	९८५५०४६६२६
७	श्री महेश्वर थपलिया	उपमन्त्री	९८५५०६०१३३
८	श्री चिजकुमार आले	उपकोषाध्यक्ष	९८४५०६६३११
९	श्री अनु गौतम	महिला सदस्य	९८४५०४९४२९
१०	श्री शशी महतो	महिला सदस्य	९८५५०२८००७
११	श्री शारदा शर्मा पौडेल	महिला सदस्य	९८५५०६९५६०
१२	श्री दिपक कुमार खड्का	सदस्य	९८५५६६९३१७
१३	श्री हरिप्रसाद न्यौपाने	सदस्य	९८५५०५५९७७
१४	श्री रूद्र अधिकारी	सदस्य	९८५५०५१०४२
१५	श्री आश बहादुर गुरूल्ल (आशु)	सदस्य	९८५५०५५९२९
१६	श्री कुमार प्रसाद थपलिया	सदस्य	९८५५०६११४१
१७	श्री चन्द्रकान्त न्यौपाने	सदस्य	९८५५०८०९५०
१८	श्री विनय श्रेष्ठ	सदस्य	९८५५०५७६९२

अनुसूची : १५ नेपाली सेनाका विभिन्न युनिटमा रहेका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरूको विवरण

युनिटको नाम: नयाँ सबुज गण

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
१	नाईलनको डोरी	२		रबरबोट	१		ईमर्जेन्सी लाईट	२
२	टायरको ट्यूब	३		ऐ.को फूट पम्प	१		हेड लाईट	६
३	वायर कटर	२		ऐ.को प्याडल	२		श्रो व्याग	१
४	पिक	४		ओ.बि एम. मोटर	१		स्टेचर	२
५	साबेल	४		रेस्क्यू भेष्ट	५		मनी व्याग	३
६	फस्टएण्ड बक्स	१		सेफ्टी हेलिमेट	५		क्रो बार	४
७	लाईफ ज्याकेट	७२		आल्मूनियम बाल्टीन	४		पानी बूठ	३
८	अक्सिजन सिलिण्डर	२		ट्यूब	२		भयाङ्ग	१

युनिटको नाम: खड्गदल गण

१	रबरबोट	२	५	आरा	४	९	पिक	३०
२	प्लाष्टिक हेलिमेट	२९	६	बन्चरो	२	१०	इध्र: बोट	५
३	वाटरप्रूफ लाइफ ज्याकेट	१३६	७	घन	१	११	पटेला डुङ्गा	८
४	साबेल	३०	८	ईम्प्रोभाइज म्याट्रेस बोर्ड	२	१२	खोपुवा डुङ्गा	३

युनिटको नाम: सिंहनाथ गण (कमाण्डो)

१	५ केजिफायर एक्सटिङ्ग गूर्सुर	३	४६	१० केजिफायर एक्सटिङ्ग गूर्सुर	२	९१	५० केजिफायर एक्सटिङ्ग गूर्सुर	६
---	------------------------------	---	----	-------------------------------	---	----	-------------------------------	---

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
२	५ केजिफायर एक्सटिङ्क गुईसर	३	४७	Spray Paint Cans int L Fluorescent Diff Colors	५	९२	Portable Water Container Sprinkle	१
३	Latex Gloves	७	४८	Tarps 4*4 Meter	३	९३	Water Rescue Rope With Bag	२
४	Inflatable Rubber Boat	१	४९	Tarps 6*6 Meter	३	९४	Cervical Coll	१
५	स्टेचर	३	५०	Eye Protection	७	९५	Water Proof Suit	१
६	Reciprocating Replacement (wood) saw blades	१	५१	Medical Frist Responder Set in Bag pack	३	९६	Self-Breaking Descender	३
७	Life Buoy	९	५२	Knee Pad	७	९७	Rafting Boats	२
८	रबर ट्युब	१०	५३	Chest Harness	३	९८	Mistral Raft (Boat)	१
९	Petton Hammer	३	५४	Rock Piton	३	९९	Water Proof Life Jacket	११
१०	Rotary hammer Drill 10.3 kg	१	५५	Rotary hammer Drill 6 kg	१	१००	Breathing Apparateuses Set	३
११	Climbing Gloves	३	५६	GriGri	३	१०१	Dynamic Rope (200 M)	४५०
१२	Chain Saw	२	५७	Multy Utility Knife	३	१०२	Raping Rope	१००
१३	Replacement Chain 24 Inch	२	५८	Rescue Helmet (HABOV)	४	१०३	Foot Wear(Rock Shoes)	३
१४	Replacement Chain 16 Inch	३	५९	Bolt Cutter	६	१०४	Demolition Hammer (6 Kg)	२
१५	Circular Saw 15 Amps 26 CM (10 1/4 Inch) Blade	३	६०	Bolt Cutter 24/42 Inch	२	१०५	Rotary Hammer (10.3 kg)	१
१६	Circular Saw Blade	५	६१	Come Alone Rescue Diff Types	१	१०६	Rescue Pulley	७

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
१७	Reciprocating Saw	३	६२	Crowbar (60 CM)	७	१०७	Carabina	८
१८	Reciprocating Saw Blade Metals	३	६३	Level 60 CM	३	१०८	Heavy Rescue Ladder	१
१९	Reciprocating Saw Replacement Blade	३	६४	Hydraulic Jacks 5/10/12/20/30 Ton	३	१०९	Rescue Rope 12 mm 100 ,	२
२०	Drill Bit 40 MIM	३	६५	Farming Hammers 0.7 kg	३	११०	Jumar	१
२१	Drill bit 30 MIM	३	६६	Pinch Point Pray Bars (60) Inch	५	१११	Fan for Confined Spaces With Hose Electric	१
२२	Rotary Rescue Saw For Concrete Cutting	१	६७	Sledge Hammer 4,5,6 kg	३	११२	Portable Light Oxygen Set For Rescuer	१
२३	Rotary Rescue Saw Blades For Cutting Wood	३	६८	Carpenter Hand Saw (60 cm Blade)	५	११३	Light Portable Pump	१
२४	Rotary Rescue Saw For Metal Cutting Blade	१	६९	Shovel Rounded or Spade	६	११४	Frame Rescue HELIC	१
२५	Rotary Rescue Saw	१	७०	Tin Snips	२	११५	Rappelling Gloves	३३
२६	Rotary Rescue Saw 16æ	१	७१	Pliers	२	११६	Oxygen Cylinder complete Set	१
२७	Adjustable Ladder of Different size	१	७२	Crescent Wrench	३	११७	Fire swatter	५
२८	Gasoline Operated Portable Breather Compressor	२	७३	Screw Driver Set Slot & Philips Head (Various Size)	३	११८	Fire Rake with handle	३
२९	Entry Control Board	१	७४	Key Hole Saw 15 cm Blade Min	३	११९	Rak hoe	३

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
३०	Harness	४	७५	Measuring Tape (SM)	३	१२०	Helmet	१०
३१	Bull Dog Grip	४	७६	Carpenter Square 30 cm Min	३	१२१	Pump	१
३२	BackBoard With 2 Straps	३	७७	Galvanise Metal Tube 4ø 6 Ft Long	८	१२२	Shovel	५
३३	Seat Harness	५	७८	Chipping Hammer Drill Bits Flat	३	१२३	water bottle	४
३४	Throwbag	२	७९	Lighting Equipment (Halogen Spot Light) With Cord	४	१२४	Foruwa	१
३५	Hammer	१	८०	Chipping Hammer Drillbit Pointed	३	१२५	Gloves	२
३६	Snatch Block (single)	१	८१	Emergency Fire Skip Rope Ladder 100 Ft	१	१२६	Gaggles	३
३७	Prusikcord	१	८२	Fire Proximity Suit	६	१२७	First aid box	१
३८	FastropeGlovs	३	८३	Flash Hood	९	१२८	jump suit	३
३९	Heli Rescue stretcher	१	८४	Fire Man Axe	१	१२९	leather boot long	३
४०	Screw Carabina	१	८५	Luminous Jacket, Vest	१	१३०	Head light	२
४१	ATC	१	८६	Fire Fighting Helmet with Face Shield	९	१३१	X hoe	१
४२	Fire Beater	६	८७	Fire Fighters Working Gloves	९	१३२	Crosscut saw 4 inch	२

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
४३	Scene Tape Roll	९	८८	Fire Proof Boot	९	१३३	Bow saw set 36 inch and 24 inch	२
४४	Safety cones	१८	८९	Safety Helmet with Head Lamp	८			
४५	Extension Cord 30 Mtr	२	९०	Swr Bulldog Grips Winch Machine Block&Tackles	१			
युनिटको नाम: नं. २ विपद् व्यवस्थापन गण								
1	Frame Rescue Helic	3	125	Torch Light	8	249	Protective Eye Ware	2
2	Circular Saw Blade (CSSR)	16	126	Lighting equipment helogene light (1+24)	15	250	Fire Extinguisher 6 kg(co2)	1
3	Circular Saw	18	127	Snake Camera (3+4)	7	251	Fire Protective Boot	45
4	Winch 12V Truck (MYD)	2	128	wireless life detector	3	252	Fire Extinguisher 9 kg	1
5	Winch Machine 5 Ton	2	129	Rescue Rader	1	253	Fire Extinguisher 10 kg	49
6	Steel Wire Rope (SWR 1/2" 100m Long)	6	130	Wireless smoke life detector	2	254	Fire Fire Extinguisher 5-8 kg dry chemical type Bc	2
7	Steel Wire Rope (SWR 1/4" 100m Long)	8	131	Rescue Rader life sensor	1	255	Fire Extinguisher 5kg	3
8	SWR Clamp (SWR 1/2""")	1	132	Digital Camera	2	256	Fire Extinguisher 2kg	8
9	Sling 1/2" SWR (5 Mtr. Long)	11	133	Hand held gas detector (1+5)	6	257	Mobile Fire Extinguisher 50kg	7
10	Sling 1/2" SWR (10 Mtr. Lon)	11	134	Entry Control Board	3	258	Fire Extinguisher 9kg	1

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
11	Steel wire rope clamp 1/2 inch	4	135	DSLR Camera	3	259	Fire Extinguisher(CO2) 6kg	1
12	Bulldog grip 1/2" 50+12	38+12	136	Timber for shoring (Shalla)	24	260	Throwing type fire extinguisher	159
13	Bull dog Grip 1/4"	34	137	Galvanised Metal Tube Roller 4" 6 ft long	24	261	ELIDE Fire Ball	14
14	Block and Tackle (Jhumar)	2	138	Safy helmet with head lamp	14	262	Flexible Water Storage Bladder (5000 Ltr.Capacity)	3
15	Block and Tackle	12	139	P.P.E helmet	12	263	Cable Ladder	1
16	Block and Tackle	2	140	Safy helmet (working)	8	264	Aluminium Ladder (13+4s)	11
17	Snatch Block (SWR 1/2" Inch)	10	141	Rescue air bag 200 ton	1	265	Hook Ladder 25 ft (no Fold)	1
18	Hydraulic Jack (10 Tons)	3	142	Rescue Ram with pump	1	266	Hook ladder (Folding)	3
19	Hydraulic Jack (20 Tons)	8	143	Hydraulic Spreader with pump	1	267	Three Extension Ladder	2
20	Hydraulic Jack, 12 Ton	6	144	Hydraulic Cutter with pump	1	268	Aluminium Ladder (small)	3
21	Hydraulic Jack, 6 ton	3	145	Ear Protection	9	269	Folding Ladder (Indistial)	1
22	Gas Powered Rock Breaker	4	146	hydrolic crimping tool	4	270	Emergency fire scape ladder 12 Emergency fire skip rope ladder 3	9

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
23	Fuel Operated/Powered multi purpose rock breaker (Jack Hammer)	4	147	Out boat moter(40HP) P (2) E (3)+sail 2	6	271	Heavy rescue ladder	3
24	Gas powered(compressor gas operated) multi purpose rock breaker	2	148	Out boat moter(60HP) PT (1) Y (2)	3	272	Thermal Imaging Camera (1+2)	3
25	Portable Light Oxygen set for Rescuer (Composit Fiber)	3	149	Emergency rescue Boat Set (1) Out boat moter(30HP) 8 man capacity	1	273	Gasoline Operated Portable Breather Compressor	3
26	Rock Drill (Fuel Operated Portable)	2	150	Inflatable repair kit	2	274	Breathing apparatus set	9
27	Demolitionhammar(2+1+2)	5	151	Inflatable Tube repair kit	3	275	Concrete Cutter (Heavy D)	3
28	Demolitionhammar drill bit, flat	4	152	Ic Valve Spring (10pk) (Watermanship)	2	276	Waterpump set (5 HP diesel)	2
29	Demolitionhammar drill bit, pointed	4	153	Valve Gasket (Watermanship)	2	277	Waterpump set (kerosine)	2
30	Gas Operated Chain Saw (Portable)	25	154	Valve Diapharam(30pk) (Watermanship)	2	278	Waterpump set (Light portable pump kerosine)	3
31	Chain Saw, Electric	6	155	Valve Grease (10pk) (Watermanship)	1	279	Fire man axe	3
32	Chain Saw Replacement (CSSR)	29	156	IC calibration Tool	1	280	Rescue Stretcher	4

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
33	Come along rescue type (1400 K.G.8) (3400 LB.3)	4	157	IC valve base spanner	1	281	Rescue Stretcher (8+4)	11
34	Come along rescue Diff types	7	158	Pressure Guage 1000mb (Watermanship)	1	282	Basket Stretcher	2
35	Hand Drill	1	159	Valve Base spanner	1	283	Wheeled Stretcher	4
36	Carpenter (Hand) Saw	15	160	Clamps (For The Inflation Tube) (Watermanship)	2	284	B.P. Instrument	1
37	Rotary hammar drill (2+1+3+511) 10Kg 18	21	161	Upper Engine Cover (Watermanship)	1	285	O2 cylinder small(D&E)	3
38	Rotary hammar drill bit 6+45(40 mm 18æ)(30mm 27) (5 cm 5)	51	162	Loyal Engine Cover (port)	1	286	Adult CPR mannequines	1
39	Chipping Hammar BOSCH	3	163	Loyal Engine Cover (STD)	1	287	INFANT CPR mannequines	1
40	Chipping (Demolition) hammar 10 kg	19	164	Throttle Position Sensor (Watermanship)	2	288	Adult bag valve masks	1
41	Chipping hammar 6 kg	9	165	Ignition Coil	1	289	Disposeleone way valve masks	1
42	Chipping hammar drill bit, pointed	37	166	Fuel Filter (Watermanship)	5	290	Air way kit	1
43	Chipping hammar drill bit, pointed 30-45 cm long	7	167	Oil Cap Assembly (Watermanship)	2	291	3 inch ko sling	2
44	Chipping hammar drill bit, flat	44	168	Spark Plug (Watermanship)	7	292	6 inch ko sling	2

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
45	Drill, Electric, Reversible w/1/2-inch (1+3)	3	169	Clip & Lanyard Assembly (Watermanship)	2	293	Bite sticks	2
46	Drill bit electric for metal	8	170	waterpump Repair kit	2	294	Oxygen regulator	1
47	Reciprocating saw	12	171	Xd 100 Oil (Watermanship)	7	295	Oxygen turbing	1
48	Reciprocating saw blade for metal	13	172	Gearcase Speash Gurd (Watermanship)	1	296	Immobilization black board	2
49	Reciprocating saw blade for wood	24	173	Exhaust Husing(Watermanship)	1	297	Ked or short back board	1
50	Rotary Rescue saw (1+3+21)	19	174	Strainer full flow oil(RBESP)	2	298	Stethoscope	1
51	Rotary Rescue saw (300mm 12æ)	3	175	Strainer by pass oil filter(RBESP)	2	299	Paraguard Stretcher	3
52	Rotary Rescue saw(350mm14æ)	10	176	Oil 15 W 40 (GALLON)	2	300	First Aid Box(MFR) (2+3+4)	6
53	Rotary Rescue saw (400mm 16æ)	7	177	Grease, marine(RBSP)	2	301	Medical First Responder set in back pack	1
54	Rotary Rescue saw, blade concrete	66	178	Grease Gun(RBSP)	1	302	Trauma Kit (MFR)	2
55	Rotary Rescue saw, blade metal	42	179	Wrenches strap 2 pcs	2	303	Blankets	116

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
56	Rotary Rescue saw, blade wood	10	180	Inflatable Rubber Boat 12 man capacity 3+J1 (Paddle-10, foot pump-4, repair kits-4)	4	304	Back Board With 2 Strap (MFR)	8
57	Inflatable Rubber Boat 2 Man capacity(Paddl-4, foot pump-2, repair kits-2)	2	181	Inflatable Boat (Rafting boat)(2(B)+4(R)+1(B)) (Paddle-2/428, foot pump-4, repair kits-4)	5	305	Inflatable Rubber Boat 8 Man capacity (2+2) (Paddle-2/412, foot pump-4, repair kits-4)	1
58	Extention cord	16	182	Latex Gloves (MFR)	6	306	Cervical collar	6
59	Inflatable Rubber Boat 10 man capacity(Paddl-2, foot pump-1, repair kits-1)	1	183	Spray Paint Can, Int"l Fluorescent Orange	17	307	Oxygen Cylinder Complete Set	6
60	Traps, 4x4 meters (minimum)	10	184	Bucket (steel) (2+5)	7	308	Mask	12
61	Traps, 6x6 meters (minimum)	12	185	PADDLE	10	309	Dust Mask	10
62	Tin snips (1+3+12+4)	14	186	ORAS	3	310	Dust Mask Old	6
63	Safety Helmet 39+20	43	187	Life Jacket	129	311	CPR Maniquim training face shield	2
64	Elbow Pad	8	188	helmet (yellowcolour) NRS	26	312	snow Boot	6
65	Kneepad	18	189	water helmet (Red colour) 12+41+14	54	313	carmapoms	6

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
66	Bulb 60 Watt	80	190	Carabiner	126	314	Avalanches cord	6
67	Working gloves	165	191	Figure Eight Carabiner (16+6)	15	315	Hiking Stick	4
68	leather Gloves	16	192	GirGri(15s+6b)	12	316	ATC (Air Traffic control)	6
69	Eye protection	21	193	Grapnell	1	317	koflch boot	6
70	Building Marking Kit (CSSR)	3	194	Multi utility knife (16+4)	20	318	snow Gaitl RJ	4
71	Camming Device	3	195	Rock Petten(16+12)	28	319	Helmet Mount Lite	8
72	Friction Device (CSSR)	3	196	PittenHammar	15	320	Caheamecal light stick	8
73	Steel Picket	120	197	Climbing Gloves	16	321	snow goggles	2
74	Rolls Duct Tape (CSSR)	3	198	water rescue gloves	41	322	bear paw	1
75	Measuring Tape(10M 2) ,(8M 3), (5M 11)	11	199	RAPPLING GLOVES(41+5)	38	323	Fire Extinguisher 2/10 kg --u) Fsfj)	2/4
76	Flat head axe	3	200	Self BreakingDecender	9	324	fire Truck bdsn	1
77	Axe picket head	3	201	Jhumar(14+4)	17	325	Chipping Hammar, bit BOCSH	10
78	Carpenter Belt (CSSR)	3	202	24æ ring buoy	15	326	Rescue van	1
79	Tent 20 Man Capacity	2	203	Multi Loop Straps	4	327	Smoke Machine (Blower)	1
80	180 Pound Tent (Double)	2	204	Rubber Tube(32r+2b)	8	328	Air Rescue (Tent Bag)	1
81	Electric 5 K.V. A. Generator	3	205	Boat Anchoit Kit (1+1+2+1)(6 Big)	7	329	More Guns (Gun)	2
82	Electric 2. 5 K.V.A. Generator 2+3	3	206	Foot Pump (In Tube)	3	330	Survey Stand	2

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
83	3 k.v.a.Generator 5 Kw	1	207	Foot Pump 2+3	5	331	Mobil Bottle	1
84	12 V. 35 A.M.P Generator Battery	1	208	ELECTRIC BOARD PUMP	1	332	Cable Winch 50 Mtrs(Drum Cab)	2
85	Crescent Wrench		209	Hand Pump	1	333	White Basket	1
86	Adjustable Wrench (5) Crescent Wrench(19)	17	210	DIVE TANK	2	334	Luminous Jacket	4
87	Crow Bar(23) Claw Wrecking Bar (3)	14	211	DIVE HOOD	2	335	Blue Basket	1
88	Pry Bar, 6ft.	20	212	WATER PROOF SUIT	2	336	Hellozen Lamp 500 WQVF 135	2
89	Sledge Hammer (3.5 K.G 3), (1.4 K.G 3),(4.5 – 6 K.G. 26)	25	213	MULTY UTILITY KNIFE	2	337	Rubber Gloves Electric 12 Kva	6
90	Hammer (Small)	4	214	BUOYANCY COMPENSATOR	2	338	Leather Gloves (Neofit)	3
91	Hammer Standard Carpenter	6	215	DIVE BOOT	2	339	Work shop Glove	5
92	Framing Hammer	1	216	DIVE FIN	2	340	Helmet	6
93	Bolt Cutter (24३-13) (24३-13) (12३-2)(30३-5) (14३-4)	27	217	DIVE COMPUTER	2	341	Axe	4
94	Fan for Confined Space with Hose, Electric (1+3+8)	6	218	DIVE GOGGLES & SNORKEL	2	342	Shavel	1

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
95	Hacksaw Frame (CSSR)	5	219	FULL FACE DIVE MASK	2	343	Fire Tricks(jacket Clothing)	1
96	Hacksaw Replacement Blade	28	220	DIVE WEIGHT BELT	2	344	Oil Barre	1
97	Levels 60 Cm	5	221	DIVE GLOVES	2	345	Paper Cutter	1
98	Pliers	11	222	DEVE REGULATOR	2	346	Plugging Tool	1
99	Screw Driver Set, Slot (9 pcs)	1	223	St.Rope Quick 1(Quick Strpa 6)	7	347	Cotton Packet	1
100	Tool Kit (Container only- for item 16,17,19 and other small item (38 pcs)	1	224	Herness	18	348	White Adhesive Pkt	1
101	Tool Kit Container including diff terms	2	225	Rescue pulley(24 R4 æ) 50mm	11	349	Black Adhesive Pkt	1
102	Screw Driver Set, Slot (3 set) 119 pcs	41	226	Rescue Rapling rope	2	350	White Powder	1
103	Screw Driver Set, Slot	4	227	Dynamic rope 200mtr	1	351	Clamp Lock	10
104	Electric Tool Set (10 pcs)	1	228	static rope 100mtr	5	352	Steel Tape Roof	1
105	Key Hole saw (13+3)	10	229	Kernmantle Rope	2	353	Steel Patta	2
106	Shovel Rounded or spade shape (13) Shovel Long Handle	41	230	Life line rope 100 mtr	1	354	Red Box	1
107	Safy Vest	1	231	climbing Rope	1	355	Clamp and Rope Drum Set	1
108	Illuminated Jacket (55) Luminious Jacket (2)	25	232	Water Rescue Rope with bag (throw bag)	6	356	P Clamp	3

क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्र.सं	सामानको नाम	परिमाण
109	Safety Vest (48) luminious Jacket (10)	52	233	Rescue Rapling rope 12mm	5	357	Stretcher	1
110	Air Compressor	1	234	Rope Ronger Rafiling (7/13" dia& 150 feet long)	1	358	Rope Rescue Safety Rool	2
111	Chisel, Diamond-Point	1	235	Water Proof suit	6	359	Chisel	2
112	Chisel, Flat	4	236	Water proof suit	9	360	Lever	4
113	Carpenter square	16	237	Foot wear(Rock Shoes)	16	361	WATER RESCUE WHISTLE	1
114	Scene tape (1+4+10)	10	238	Water Goggles (Seafy)	9	362	Power Source Cable	1
115	Barricade Tape	5	239	ROPE GUN	1	363	3 Phase Cable	1
116	Thermos (for drinking water, minimum 10 ltr.)	1	240	Generator HONDA GX 630 10 kva, 220 volt 46 Amp 52 Hz	16	364	Rechargeable Search Light / Penther Heavy Duty Search Light (20+8)	27
117	Safety cone (3+92)	34	241	ANCHOR PLATE	3	365	3 Phase Mail Connector	1
118	Fuel Container (Gallon)	1	242	Kayak	2	366	Remote Control	1
119	Cribing and wedges kit	3	243	Fire Protective Jacket (2+8+2)	3	367	Control Board	1
120	Mega Phone	12	244	Fire Protective Gloves (10+22)	7	368	Jack	1
121	Head Lamp (5+12+49)	30	245	Fire proximity suit		369	Wheel Broush	1
122	Flash light	16	246	Fire entry suit	3	370	Liver	1
123	Tri Ring Cable	1	247	Flash hood	11	371	Fire Extinguisher 1 kg	
124	Rechargeable Search light (O G colour)	7	248	Fire Protective helmet (10+2+25)	12	372	Rechargeable Search Light / Flash Light	8

विपद् प्रतिकार्यको लागि वन डिभिजन कार्यालय, चितवनबाट प्रदान भएका थप खोज तथा उद्धार सामग्रीहरूको विवरण

क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण
काली बहादुर गण			सिंहनाथ गण (कमाण्डो)			२ नं विपद् व्यवस्थापन गण		
१.	Fire Swatter With Handle	२	१.	Fire Swatter	५	१.	Fire Swatter	
२.	Axe Hoe	२	२.	Fire Rake With Handle	३	२.	Fire Rake With Handle	
३.	Halmet Plastic	१	३.	Rak Hoe	३	३.	Rak Hoe (Shocks)	
४.	Lather Boot Long	१	४.	Helmet	१०	४.	Helmet	
५.	Fire Swit	१	५.	Pump	१	५.	Pump (Water Pump)	
६.	Tumlet	१	६.	Shovel	५	६.	Shavel	
७.	Fire Swatter	५	७.	Water Bottle	४	७.	Water Bottle	
८.	Fire Rake And Rake Hoe With Handle	७	८.	Foruwa	१	८.	Foruwa	
९.	Helmet	५	९.	Gloves	२	९.	Gloves	
१०.	Pump	१	१०.	Gaggles	३	१०.	Goggles (Black)	
११.	Shovel	६	११.	First Aid Box	१	१२.	Jump Suit	
१३.	Water Bottle	४	१२.	Jump Suit	३	१४.	First Aid Box	
१२.	Jump Suit	३	१३.	X Hoe	३	१५.	X-Hoe (Axe)	
११.	Gaggles	४	१४.	Head Light	२	१६.	Head Light	
१२.	Jump Suit	३	१५.	X Hoe	१	१७.	X-Hoe (Axe)	
१३.	Leather Boot Long	३	१६.	Crosscut Saw 4 Inch	२	१८.	Cross Cut Saw 4 Inch	
१४.	Head Light	२	१७.	Bow Saw Set 36 Inch And 24 Inch	२			

जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट प्रदान भएका सामग्रीहरू			जिसस चितवनबाट प्रदान भएका सामग्रीहरू		
क्रसं	सामानको नाम	परिमाण	क्रसं	सामानको नाम	परिमाण
काली बहादुर गण			नं.२ विपद् व्यवस्थापन गण		
१.	बन्चरो	५	१.	Safety Helmet	६
२.	हसिया	४	२.	life jacket	२
३.	पिक	४	३.	Rubber Tube	४
४.	प्लाष्टिक हेलमेट	५	४.	Fire Extinguisher	१
५.	लाईफ ज्याकेट	५	५.	Bolt Cutter	१
६.	थ्रोव्याग	१	६.	Iron Picket	१
७.	रबरट्यूब	३	७.	Rescue Hammer	१
८.	लाईफ बरिङ्ग	३	८.	Foot Pump	१
९.	सावेल	४	९.	Throw Bag	१
१०.	सेतोरुप (पर्शनल)	४	१०.	Stretcher	२
			११.	Rubber Gumboot	१

थप आवश्यक सामग्रीहरू:

(क) नयाँ सबुज गण, भरतपुरको लागि

चेनसोब गोटा-२, रबर बोट र OBM २/२, लाईफ ज्याकेट-३०, फुट पम्प-१, रोप २००० मिटर, थ्रो-ब्याग ५०, लाईफ वोररिङ्ग ५०, फिगर एट क्याराबिना १०, ह्याम्मर १०, ट्राफ ८, SWR १/२“ २०० मिटर, हेलमेट ३०, ग्लोप्स ३०, Rafting boat २, Rubber tube १०,

(ख) खड्गदल गण, कसराको लागि

लाईफ लाईन रोप गोटा-१, फिगर ८ क्याराबिनो-२, रबर ट्यूब-६, स्विपट वाटर उद्धार हेलमेट-१२, रिसक्वु ट्रो व्याग-६, डार्इनमिक रोप-२०० मिटर, क्याराबिना मेनुअल-१२, रूफ ल्याटर/रूट ल्याटर-१, चेनसोव-१ (रूख काट्ने) ।

(ग) नं. २ विपद् व्यवस्थापन गण, रसौलीको लागि

इन्फी टेवल रबर बोट (पावरबोट) २, OBM ४, फुट पम्प १, ह्याण्ड पम्प ६, रोप १६०० मिटर, लाईफ ज्याकेट ४२, थ्रो-ब्याग ११०, लाईफ वोररिङ्ग ९५, फिगर एट क्याराबिना १०, ह्याम्मर १६, ट्राफ ८, उईन्च मेसिन (१० टन) ८, SWR १/२“ २०० मिटर, बुलडग ग्रिप ७९, स्न्याच ब्लक ९४, हेली बास्केट ५, पुल्ली ५०, हेलमेट ९४, मल्टि लुप स्ट्राप ४१, ग्लोप्स ३४, Rafting boat 6, Harness 15, Rappeling glover 46, Rubber tube 50, kayak boat 6, winch machine 5 ton 8

अनुसूची : २० सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय, कुरिनटारमा रहेका सामग्रीहरू:

क्रसं	सामग्रीहरूको विवरण	परिमाण	क्र सं	थप आवश्यक सामग्री
१.	OBM	१ सेट	१.	OBM १ सेट
२.	CSSR Set	५ सेट	२.	एम्बुलेन्स १
३.	Helmet	५० पिस	३.	अक्सिजन सिलिण्डर १
४.	Rafting boats	५ सेट	४.	लाइफ ज्याकेट ५० पिस
५.	Fire suit	१५ सेट	५.	हेल्मेट ५० पिस
६.	Life jacket	५० सेट	६.	फायर सुट ५० सेट
			७.	दमकल १ थान

सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. १७ गण हेडक्वार्टर

क्रसं	सामग्रीहरूको विवरण	परिमाण	क्रसं	सामग्रीहरूको विवरण	परिमाण	थप आवश्यक सामग्री
१.	Life jacket	६	९.	Search Light	१ pc	लाइफ ज्याकेट, डुङ्गा, प्याडल, अन्य विपद् प्रतिकार्य सामग्रीहरू
२.	Safety Helmet	६ pcs	१०.	साबेल	५ pcs	
३.	harness	५ pcs	११.	Climbing Rope	५०m-१pc	
४.	Hand Gloves	३ pcs	१२.	Fire Bitter	२ pcs	
५.	Carabiner	६ pcs	१३.	Fire rack	१ pc	
६.	Robber Tube	१	१४.	Back pack Pump (Fire)	१ उअ	
७.	Plastic Bucket	Big- 3 pcs	१५.	Axe	२ pcs	
८.	Buoy Tube	3 pcs	१६.			

सशस्त्र प्रहरी बल न १७ गण थप आवश्यक सामग्री :-

क्रस	कार्यालयको नाम	जग्गा	भवन	सवारी साधन
१	श प्र वल नेपाल न १७ गण	४.५६ हेक्टर	१८	४
२	श प्र वल नेपाल वि अ पि वादरभुला	२ बिगहा	३	१
३	श प्र वल नेपाल वि अ पि छरछरे	६ गड्डा	७	१
४	श प्र वल नेपाल वि अ पि कल्याणपुर	१ बिगहा		२
५	श प्र वल नेपाल वि अ पि कान्छी वगही	१२ गड्डा		२
६	श प्र वल नेपाल वि अ पि गर्दि भगता	१५ गड्डा		२
७	श प्र वल नेपाल वि अ पि वाल्मिकि आश्रम			२
८	श प्र वल नेपाल सुरक्षा वेश भुतिया			२

अनुसूची : २१ विपदबाट भएको क्षतिको विवरण:-

आ.व. २०७७/०७८

विवरण	मानिस		पन्छी मृत्यु	चौपाया		घर	गोठ	सवारी साधन	पुल (पक्की तथा लुङ्गेपुल समेत)		पीडित परिवार संख्या	उद्धारकार्यको विवरण		खटिएको प्रहरी संख्या
	मृत्यु	घाइते		मृत्यु	घाइते				मानिसमृत्यु	मानिसघाइते		मानिसमृत्यु	मानिसघाइते	
आगो लागी	१	४		२३		२१	३				४८	१	२३	
बाढी	१	४		११		९			५		११३	४	११	
पहिरो	२	१	३	५३		५	१	२			६४	१	५३	
हावाहुरी														
चट्याङ	१										१	१		
जनवार														
आक्रमण	१	१८									२७	१	१८	
डुवी, बगाइ						१६६					१६६			
जम्मा	३२	२५	३	१६७		२०१	४	२	५		४३१	३२	१६७	

आ.व. २०७८/०७९

विवरण	मानिस		पन्छी मृत्यु	चौपाया		घर	गोठ	सवारी साधन	उद्योग	पुल (पक्की तथा भालुङ्गेपुल समेत)	पीडित परिवार संख्या	उद्धारकार्यको विवरण		खटिएको प्रहरी संख्या
	मृत्यु	घाइते		मानिसमृत्यु	मानिसघाइते							मानिसमृत्यु	मानिसघाइते	
आगोलागी	४	१			१८	४	३	१	८					२०५
बाढी														
पहिरो		३						६			१	३		
हावाहुरी	४	१२									१६	४	१२	८७
चट्याङ														
जनवार	१										१	१		
आक्रमण														
डुवी, बगाइ	१	१६			१८	४	३	७	८		२६	५	१५	२१२
जम्मा														

जिल्ला प्रहरी कार्यालय

□

अनुसूची : २२ स्थानीय तहगत भौतिक स्रोत साधनको अवस्था

क) भरतपुर महानगरपालिकामा युएनडिपीबाट प्राप्त भएका सामग्रीहरू:

क्रसं	सामग्रीहरूको विवरण	परिमाण			क्रसं	सामग्रीहरूको विवरण	परिमाण		
		महानगरपालिका	वडा नं २	वडा नं १०			महानगरपालिका	वडा नं २	वडा नं १०
१	Pick Axe with Bit,	३	२	२	२१	Spanner set	२	१	१
२	Shovel with Bit,	३	२	२	२२	Tape Measuring	२	१	१
३	Spade with Bit	३	२	२	२३	Tape Measuring	२	१	१
४	Sledge Hammer	३	२	२	२४	Ladder	३	१	१
५	Sledge Hammer	३	२	२	२५	Stretcher	७	३	४
६	Crow Bar	३	२	२	२६	Back Board	३	२	२
७	Crow Bar	३	२	२	२७	Safety Helmet	४	४	४
८	Crow Bar	३	२	२	२८	Safety vest		१६	१६
९	Saw frame	३	२	२	२९	Ear Plug	१६	८	८
१०	Hand Shaw Frame	३	२	२	३०	Gloves	१६	८	८
११	Hand Shaw Blade	३	२	२	३१	Knee Pads	१६	८	८
१२	Carpenter Hammer	३	२	२	३२	Scene Tape	३	२	३
१३	Carpenter Hammer	५	१	१	३३	Safety Belt	३	०	०
१४	Chipping Hammer	३	२	२	३४	Jack Screw	१	०	०
१५	Chipping Hammer	३	२	२	३५	Jack Screw	२	१	१
१६	Chipping Bits	३	१	१	३६	Nylon Rope (Roll)	३	०	०

अनुसूची : २३ जिल्लामा रहेका हेभी इक्वीपमेण्टहरूको विवरणः

सिनं	हेभी इक्वीपमेण्टहरू	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	व्याक हो लोडर	राप्ति नगरपालिका, भण्डारा	नगेन्द्र थापा	९८४५२१८२०७
२	रोड रोलेर VMT-860	राप्ति नगरपालिका, भण्डारा	नगेन्द्र थापा	९८४५२१८२०७
३	जे. सि. वि व्याक हो लोडर	कालिका नगरपालिका	घर्म सापकोटा	९८५५०६००३२
४	ग्रेडर	कालिका नगरपालिका	घर्म सापकोटा	९८५५०६००३२
५	मिनी ट्रिपर	कालिका नगरपालिका	घर्म सापकोटा	९८५५०६००३२
६	व्याक हो लोडर	खैरहनी नगरपालिका	प्रकाश बहादुर श्रेष्ठ	९८०६८२००४०
७	व्याक हो लोडर	भरतपुर महानगरपालिका	ई. विराट घिमिरे	९८५५०५६०३५
८	व्याक हो लोडर	भरतपुर महानगरपालिका	ई. विराट घिमिरे	९८५५०५६०३५
९	ग्रेडर	भरतपुर महानगरपालिका	ई. विराट घिमिरे	९८५५०५६०३५

अनुसूची : २४ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी चितवन जिल्ला शाखाअन्तर्गत गठित
उपशाखाहरूको सम्पर्क विवरण

क) जिल्ला कार्यसमितिको नामावली तथा सम्पर्क नम्बर

क्र.सं	नामावली	पद	सम्पर्क नम्बर
१	श्री हरिप्रसाद पौडेल	सभापति	९८५५०६९५८९
२	श्री ज्ञानशाली न्यौपाने	निवर्तमान सभापति	९८५५०५८३९९
३	श्री सिर्जना अधिकारी	महिला उपसभापति	९८४५१४१७९९
४	श्री रत्नप्रसाद सापकोटा	उपसभापति	९८५५०५३१७४
५	श्री राममणी खनाल	मन्त्री	९८५५०१७२७१
६	श्री विजयराज खनाल	कोषाध्यक्ष	९८५५०४६६२६
७	श्री महेश्वर थपलिया	उपमन्त्री	९८५५०६०१३३
८	श्री चिजकुमार आले	उपकोषाध्यक्ष	९८४५०६६३११
९	श्री अनु गौतम	महिला सदस्य	९८४५०४९४२९
१०	श्री शशी महतो	महिला सदस्य	९८५५०२८००७
११	श्री शारदा शर्मा पौडेल	महिला सदस्य	९८५५०६९५६०
१२	श्री दिपक कुमार खड्का	सदस्य	९८४५६६९३१७
१३	श्री हरिप्रसाद न्यौपाने	सदस्य	९८५५०५५९७७
१४	श्री रूद्र अधिकारी	सदस्य	९८५५०५१०४२
१५	श्री आश बहादुर गुरूल्ल (आशु)	सदस्य	९८५५०५५९२९
१६	श्री कुमार प्रसाद थपलिया	सदस्य	९८५५०६११४१
१७	श्री चन्द्रकान्त न्यौपाने	सदस्य	९८५५०८०९५०
१८	श्री विनय श्रेष्ठ	सदस्य	९८५५०५७६९२

ख) उपशाखाहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.स	उपशाखाको नाम	सभापतिको नाम	सम्पर्क नं.	सचिवको नाम	सम्पर्क नं.
१	नेरसो भण्डारा उपशाखा	श्री भाष्करराज ओली	९८५५०६२१८१	श्री चुडामणी खरेल	९८४५१७२१२२
२	नेरसो जुटपानी उपशाखा	श्री लिलाबहादुर गुरूङ्ग	९८५१००९४७४	श्री भीमप्रसाद खनाल	९८५५०६२१४४
३	नेरसो भरतपुर उपशाखा	श्री बालकृष्ण सुवेदी	९८४५०८७६९४	श्रीमती विद्या कोइराला	९८४५०८७४५८
४	नेरसो मुगलिङ्ग उपशाखा	श्री काजि लामा	९८४५०८४२५२	श्री शंकरप्रसाद सिलवाल	९८४५०५३१५१
५	नेरसो खैरहनी उपशाखा	श्री सानुकाजी पाण्डे	९८४५०२६९२६	श्री शरदकुमार बर्तौला	९८५५०६०३४५
६	नेरसो रत्ननगर उपशाखा	श्री गोविन्द श्रेष्ठ	९८४५०६५२५२	श्री रामचन्द्र पौडेल	९८५५०८५६९५
७	नेरसो नारायणगढ उपशाखा	श्री राजकुमार गुप्ता	९८४५०२६१३५	श्री नारदप्रसाद परिहस्त	९८४५०५५९५७
८	नेरसो लंकू उपशाखा	श्री सोमनाथ खरेल	९८६५०३६३१४	श्री देवेन्द्र पौडेल	९८४५२०५१०५
९	नेरसो नारायणपुर उपशाखा	श्री शिवप्रसाद सापकोटा	९८४५१५३९८६	श्री नेत्रनारायण आचार्य	
१०	नेरसो गीतानगर उपशाखा	श्री रुद्र अधिकारी	९८४५१४४०४२	श्री कृष्णचन्द्र पण्डित	९८५५०५७३००
११	नेरसो महेन्द्रचोक उपशाखा	श्री जीवन के.सी.	९८४५०४६४५९	श्री ज्ञानेन्द्र पोखरेल	
१२	नेरसो मंगलपुर उपशाखा	श्री इन्द्रबहादुर वस्नेत	९८४५०५३७३६	श्री धर्मदत्त दवाडी	९८४५११३८०१
१३	नेरसो शारदानगर उपशाखा	श्री वसन्तकुमार पौडेल	९८४५०२६२८१	श्री चिजकुमार आले	९८४५०६६३११
१४	नेरसो चनौली उपशाखा	श्री ओमप्रसाद लामिछाने	९८५५०५६५१०	श्री चुडामणी पौडेल	
१५	नेरसो दिव्यनगर उपशाखा	श्री जिवाखार ढकाल	९८४५०५४७६९		
१६	नेरसो मैचौली उपशाखा	श्री चन्द्रदत्त उपाध्याय सुवेदी	९८४५०२६५१६	श्री रतनकुमार वागदास	९८४५१३९८६६
१७	नेरसो माडी गर्दी उपशाखा	श्री हिराबहादुर थापा	९८४५०७०३१०	श्री विन्दुकुमारी महतो	९८४५१४५२३२
१८	नेरसो माडी अयोध्यापुरी	श्री सूर्यनाथ अधिकारी	९८४५६५४६९६	श्री हर्कबहादुर हमाल	९८४१०३०७८९
१९	नेरसो कविलास उपशाखा	श्री श्रीप्रसाद गुरूङ्ग	९८४५०६३३२२	श्री टेकबहादुर गुरूङ्ग	९८४५०६३४४१
२०	नेरसो शाक्तिखोर उपशाखा	श्री दीपक कुमार खड्का	९८१६२३१७४७	श्री भोजबहादुर मगर	९८२१२२७३२१

क्र.स	उपशाखाको नाम	सभापतिको नाम	सम्पर्क नं.	सचिवको नाम	सम्पर्क नं.
२१	नेरसो कृष्णपुर उपशाखा	श्री कृष्णप्रसाद ढकाल	९८५५०६४७९३	श्री राजुबहादुर खनाल	९८४५०६७७०१
२२	नेरसो वीरेन्द्रनगर उपशाखा	श्री हरिशरण डल्लाकोटी	९८४५०२२३२६९	श्री ओमप्रकाश सेढाई	९८५५०६६९९१
२३	नेरसो माडी कल्याणपुर उपशाखा	श्री रामकृष्ण अधिकारी	९८४५३९३७६५	श्री गणेशकुमार मकाजु	९८११२४८५९०
२४	नेरसो जगतपुर उपशाखा	श्री पद्मपानी पौडेल	९८५५०६०२८५	श्री दिनेश लामिछाने	९८४५५२९२८९
२५	नेरसो बछ्यौली उपशाखा	श्री सुवास विडारी	९८४५२४२२४९	श्री मनोज चौधरी	९८४५०४४२१५
२६	नेरसो माडी वधौडा उपशाखा	श्री भागीरथ बस्याल	९८५५०५४०७८	श्री नरपति सुवेदी	९८४५२२२११३६
२७	नेरसो उपशाखा पार्वतीपुर	श्री राचन्द्र अधिकारी	९८४५०७७९०६	श्री कृष्णप्रसाद गौतम	९८५५०५०५२९
२८	नेरसो उपशाखा पटिहानी	श्री कृष्णहरी शर्मा	९८४५१४३३९४	श्री छविराम पौडेल	
२९	नेरसो उपशाखा शुक्रनगर	श्री छविलाल सापकोटा	९८५५०५८५८५	श्री सुवर्ण न्यौपाने	९८४५०२४१३३
३०	नेरसो उपशाखा चैनपुर	श्री तेजराज अधिकारी	९८४५१०८३६७	श्री रामहरी खकुराल	९८५५०५९८२२
३१	नेरसो उपशाखा शिवनगर	श्री भिमबहादुर थापा	९८४५०५२७४०	श्री शिवराम डुङ्गना	
३२	नेरसो उपशाखा पिप्ले	श्री रामबहादुर लामिछाने	९८४५०२८१७८	श्री ओमप्रसाद डल्लाकोटी	९८४५६६९१००
३३	नेरसो उपशाखा पञ्चकन्या	श्री अर्जुनप्रसाद पौडेल	९८५५०६२६४०	श्री विनोद अधिकारी	
३४	नेरसो उपशाखा पदमपुर	श्री कमलप्रसाद आचार्य	९८४५०५४०३७	श्री कृष्ण सुदामा	९८४५०८९९२१
३५	नेरसो उपशाखा कुमरोज	श्री राजुप्रसाद सिलवाल	९८५५०५८६२८	श्री राजन बर्तौला	९८४५०२६९८२
३६	नेरसो उपशाखा कठार	श्री खडानन्द सिलवाल	९८४५०५५५५०	श्री कृष्णप्रसाद पाण्डे	
३७	नेरसो उपशाखा पिठुवा	श्री कमलनाथ अधिकारी	९८४५०५६६१४	श्री रामहरी भण्डारी	९८५५०५७७५७
३८	नेरसो उपशाखा गुञ्जनगर	श्री हरिराज अर्याल	९८४५०४६७४९	श्री हरिप्रसाद ढकाल	९८४५०४९००१
३९	नेरसो उपशाखा गौरिगञ्ज	श्री रामचन्द्र देवकोटा	९८४५०८२९१५		
४०	नेरसो काँउले उपशाखा	श्री नेत्रबहादुर अधिकारी	९८४५३६४३३८	श्री दिनेश अधिकारी	९८६१४९०६३९
४१	नेरसो वेलुवा उपशाखा	श्री रामचन्द्र पौडेल	९८५५०८४६७६	श्री राधादेवी चापागाईं	९८४५०२६३३९

ग) रेडक्रसबाट पूर्वतयारी गरी राखिएको विपद् उद्धार राहत समूह तथा कार्यदल तथा सामग्रीहरू

१) राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य समूह :

१	हरिप्रसाद पौडेल	मन्त्री	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, चितवन जिल्ला शाखा	९८५५०६१५८९
२	नेत्रबन्धु पोखरेल	सचिव	नेरेसो वघौडा उपशाखा	९८५५०६२१९३
३	शारदा शर्मा पौडेल	स्वयंसेवक	भरतपुर मा.न.पा. १०	९८५५०६१५६०

२) जिल्ला विपद् प्रतिकार्य समूह (तथ्याङ्क संकलन तथा राहत कार्यका लागि तालीम प्राप्त समूह)

क्र.स	नाम	पद	कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
१	सुवास विडारी	सभापति	नेरेसो उपशाखा बछ्यौली	९८४५२४२२४९
२	गोपाल सेढाई	सभापति	नेरेसो उपशाखा वीरेन्द्रनगर	९८४५०५७४११
३	भाष्करराज ओली	सभापति	नेरेसो भण्डारा उपशाखा, भण्डारा	९८५५०६२१८१
४	हरि पहारी	नि.सभापति	नेरेसो उपशाखा अयोध्यापुरी माडी	९८४५०८६७६४
५	भुवनेश्वर बराल	शिक्षकनायक	सरस्वती मा.वि. जगतपुर	९८४५०५२६४१
६	शारदा शर्मा पौडेल	शिक्षकनायक	लिटिल स्टार्स आ.मा.वि. कृष्णपुर	९८५५०६१५६०
७	देवेन्द्र पौडेल	सदस्य DDRT	नेरेसो चितवन शाखा	९८४५२०५१०५
८	कौशलराज भट्टराई	आजिवन सदस्य	नेरेसो उपशाखा वघौडा माडी	९८४५२४५७९२
९	शिवप्रसाद अधिकारी	आजिवन सदस्य	नेरेसो उपशाखा कल्याणपुर माडी	९८४५२४४५७३
१०	गीता काफ्ले	शिक्षकनायक	चितवन उच्च मा.वि. भरतपुर	९८४५१६६४३१
११	राजु ढकाल	सदस्य	नेरेसो उपशाखा दिव्यनगर	९८४५१३८६२८
१२	कृष्ण पाठक	स-शिक्षकनायक	सोमेश्वर उच्च मा.वि. माडी गर्दि	९८४५४५००५४
१३	बद्रीबहादुर भण्डारी	सदस्य	नेरेसो उपशाखा शारदानगर	९८४५३७०१३२
१४	मीना अधिकारी	शिक्षकनायक	बालकुमारी उच्च मा.वि. नारायणगढ	९८४५११२०१०
१५	वैकुण्ठ शर्मा	सदस्य	नेरेसो उपशाखा जुटपानी	९८४७६२१२१८
१६	ऋषिराम त्रिपाठी	सदस्य	नेरेसो उपशाखा मेघौली	९८४५३९०६२४
१७	पिताम्बर अर्याल	स्वयंसेवक	नेरेसो मेघौली उपशाखा, मेघौली	९८४५४६८६४२
१८	सन्तोष शर्मा	स्वयंसेवक	नेरेसो पटियानी उपशाखा, पटियानी	९८५५०८८८६७
१९	दिव्य श्रेष्ठ	स्वयंसेवक	नेरेसो पटियानी उपशाखा, पटियानी	९८६१३५८७९५
२०	भारती न्यौपाने (भुषाल)	सदस्य DDRT	माडी	९८४५५०७६८२
२१	धन प्रसाद गौतम	फाएर फाइटर	माडी नगरपालिका	९८४०४१९६७५
२२	नारायणबाबु श्रेष्ठ	सदस्य	नेरेसो रत्ननगर उपशाखा, रत्ननगर	९८५५०६६८७७
२३	रतन कुमार बागदास	सचिव	नेरेसो मेघौली उपशाखा, मेघौली	९८४५१३९८६६

क्र.स	नाम	पद	कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
२४.	देबेन्द्रराज रेग्मी	मूख्य अग्नि नियन्त्रक	भरतपुर, महानगरपालिका भरतपुर	९८५५०४६६८३
२५.	रामचन्द्र तिवारी	सदस्य	नेरेसो गितानगर उपशाखा, गितानगर	९८४५४२१००४
२६.	राजकुमार तामाङ्ग	वडा सदस्य	राप्ती नगरपालिका	९८४५२४६४६४
२७.	छर्बिराज पाण्डे	पत्रकार	रेडियो दर्पण	९८५७०६७०००
२८.	अनिता अर्याल	पत्रकार	रेडियो दर्पण	९८४५०४९३९३
२९.	मिन बहादुर गुरूङ्ग	वडा सदस्य	कालिका नगरपालिका	९८५५०८६७५७
३०.	शिवकान्त ओली	सदस्य	नेरेसो पिप्ले उपशाखा	९८५५०५०२७७
३१.	श्री प्रसाद भण्डारी	सदस्य		९८०६८३०१२३
३२.	देउ बहादुर गुरूङ्ग	सदस्य		९८४५२७८८६८
३३.	मिलन पौडेल	स्वयंसेवक	नेरेसो शारदानगर उपशाखा	९८४१८००१८७
३४.	कविता गाएक	स्वयंसेवक	माडी	९८४५९४५५३६
३५.	बेद प्रसाद ढकाल	सदस्य	नेरेसो दिब्यनगर उपशाखा दिब्यनगर	९८६०४१८५५२
३६.	कृष्ण बि.क.	स्वयंसेवक	खरखट्टा, माडी	९८४५१७५५६९
३७.	विवेक शिलवाल	स्वयंसेवक	नेरेसो कठार उपशाखा	९८४५६९४१८०
३८.	अजयराज सापकोटा	स्वयंसेवक	नेरेसो मंगलपुर उपशाखा मंगलपुर	९८४५९४२२७६
३९.	बलभद्र धिमिरे	स्वयंसेवक	रत्ननगर नगरपालिका, रत्ननगर	९८४५०६४८१७
४०.	सुदिप चौधरी	स्वयंसेवक	रत्ननगर नगरपालिका, रत्ननगर	९८११९७३३८
४१.	मनिप्रकाश खतीवडा	स्वयंसेवक	रत्ननगर नगरपालिका, रत्ननगर	९८४५०४९३९०
४२.	सबिन पौडेल	स्वयंसेवक	पटियानी, चितवन	९८४१८०९२४४
४३.	सूर्य प्रसाद दाहाल	स्वयंसेवक	भरतपुर, चितवन	९८४५१४५३०
४४.	नरबहादुर केसी	शिक्षक नायक	दुर्गा शेषकान्त अधिकारी.मा.वि.	९८४५०५४५०२
४५.	रमेशचन्द्र आचार्य	स्वयंसेवक	रत्ननगर नगरपालिका, रत्ननगर	९८४५१४४०४४
४६.	शशिकला लामा	स्वयंसेवक	रत्ननगर नगरपालिका, रत्ननगर	९८४५६४८६५६
४७.	चन्द्रकला न्यौपाने	स्वयंसेवक	मंगलपुर, चितवन	९८४५२०२१६२
४८.	नारायणी लामाछाने	शिक्षक	भरतपुर, चितवन	९८४५१९९१३४
४९.	इस्टर धिमिरे	स्वयंसेवक	मंगलपुर, चितवन	९८४५४७८४०६
५०.	निकिता गुरूङ्ग	स्वयंसेवक	मंगलपुर, चितवन	९८४५२९११४५
५१.	शुरेश ढकाल	स्वयंसेवक	कठार, चितवन	९८४५०२४४८२
५२.	प्रेम पाठक	स्वयंसेवक	लंकु, भरतपुर	९८४५०४५०६९
५३.	भरत पौडेल	स्वयंसेवक	शिवनगर, चितवन	९८४५०४७११४
५४.	लोक बहादुर बराल	स्वयंसेवक	कबिलास, चितवन	९८४५१७६६३७

अनुसूची : २५ विषयगत सदस्य संस्थाको कार्यशर्त

कुनै विषयगत क्षेत्रमा परेको समस्या समाधानमा सहयोग गर्न सम्बन्धित तहमा तोकिएको प्राविधिक क्षमता भएको तथा अधिकारप्राप्त व्यक्ति, संस्था वा निकायलाई विषयगत सदस्य संस्था भनिन्छ ।

विषयगत सदस्य संस्थाको काम कर्तव्य यस प्रकार हुनेछन् :

- १ विषयगत सदस्य संस्था(सरकारी निकाय, राष्ट्रसंघीय निकाय, रेडक्रस अभियानका सदस्य, राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रियगैससआदि)का बीचमा उपयुक्त विषयगत समन्वय संयन्त्र स्थापना गर्न तथा व्यवस्थापन गर्न विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने ।
- २ संघीय प्रदेश जिल्ला र स्थानीय तह सरकारी निकाय स्थानीय नागरिक समाज तथा अन्य सरोकारवाला निकायबीच समन्वय गर्न विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने ।
- ३ आफ्नो विषयगत क्षेत्रमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने । यस अन्तरगत विपद्को प्रकृति तथा योजना मान्यता प्राथमिकता प्राप्त आपतकालीन कार्य तयारी आपतकालीन कार्य संबोधन गर्न प्राथमिकताप्राप्त पूर्वतयारी कार्यका लागि विद्यमान कमी कमजोरी पहिचान विषयगत कार्ययोजना आदि पर्दछन् ।
- ४ आपतकालीन अवस्थाका लागि पर्याप्त आकस्मिक योजना तथा पूर्वतयारीको प्रत्याभूति गराउने ।
- ५ विषयगत क्षेत्रका सहभागीहरु सम्बन्धित नीतिगत मार्गदर्शन तथा प्राविधिक मापदण्डका बारेमा जानकारी राख्दछन र सोही मापदण्डका आधारमा प्रतिकार्य गर्दछन् भन्ने कुराको प्रत्याभूति गराउन विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने।
- ६ विषयगत क्षेत्रका कार्यसमूहको प्रभाव र कार्यान्वयन योजनाको प्रगतिको समीक्षा गर्न तथा पर्याप्त प्रतिवेदन र प्रभावकारी सूचना प्रवाहको प्रत्याभूति दिन प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र स्थापना गर्न विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने ।
- ७ सूचना संकलन तथा प्रचार प्रसारमा योगदान गर्न स्रोत साधनको आवश्यकता पहिचान गर्ने ।
- ८ विषयगत क्षेत्रका प्राथमिकता प्राप्त कार्यसञ्चालन गर्न दातृ समुदायलाई मानवीय सहायता कार्यमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्ने । साथै विषयगत क्षेत्रका सहभागीहरुलाई सामान्य माध्यमबाट उनीहरुको स्रोत साधन परिचालन गर्न प्रोत्साहित गर्ने ।
- ९ मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार संस्थाका कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि तालिम सञ्चालन गर्न सहयोग गर्ने ।

- १० पूर्व निर्धारित प्राथमिकता प्राप्त आवश्यकता पूर्तिका लागि विषयगत संस्थाहरूलाई अन्तिम सेवा प्रदायकका रूपमा जिम्मेवार बनाउने ।
- ११ कार्यक्षेत्र र कार्यक्रमको प्राथमिकताका आधारमा विषयगत क्षेत्रका मुख्य साभेदारलाई समावेश गराउने ।

अनुसूची : २६ अगुवा सहयोगी संस्थाको कार्यशर्त

अगुवा सहयोगी संस्थाको मुख्य भूमिका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसम्बन्धी क्रियाकलाप गर्न विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने सिलसिलामा सम्बन्धित तहमा कार्यरत सबै निकायकावीच छलफल गर्न साभ्ना मञ्च प्रदान गरी आवश्यक सहजकर्ताको कार्य गरी यस कार्यमा विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग प्रदान गर्नु हो । यस आवमा सहयोगी संस्था नभएकोले परामर्शदाताको रूपमा विपद् विज्ञ वलराम लुइटेल् लाइ तयारीका लागि सहयोग पुर्याउन अनुरोध गरिएको थियो ।

मुख्य भूमिका यसप्रकार हुनेछः

१. सबै निकाहरूको सहकार्यमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमामा सहयोग गर्ने ।
२. विपद् व्यवस्थापन समितिसंग समान्वय गरी अन्तिम कार्यशाला गर्नु अघि बैठकहरू संचालन गर्ने ।
३. विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन प्रकोप जोखिम विश्लेषण आदि कार्यमा समन्वय गर्न र प्राविधिक तथा वित्तीय सहयोग प्रदान गर्ने ।
४. प्रभावकारी प्रतिकार्य पूर्वतयारीको लागि मुख्य सिद्धान्त वा न्यूनतम मापदण्डका बारेमा समन्वय गर्ने ।
५. विगतका अनुभवका आधारमा सफलता चुनौति तथा कमीकमजोरी पहिचान गर्ने ।
६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रकृत्यामा सबै विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य संस्थाहरू लगायत अन्य सरोकारवालाहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।
७. कार्यशालाको नतिजा तयार गर्ने र सम्बन्धित तहमा कार्यरत मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरू माभ्र प्रवाह गर्ने । माथिल्लो तहमा प्रतिवेदन दिने साथै तल्लो तहसम्म जानकारी गराउने आदि ।

अनुसूची : २७ बाढीबाट जोगिन समुदायले अपनाउदै आएका स्थानिय ज्ञान, सीप र अवधारणाहरू

- बृक्षारोपण गर्दा बाँस, काँस जातका बिरूवाहरू बढि प्रभावकारी भएको
- बाढीको क्षति कम गर्न भूईँतल्ला बारिएको भएमा बारलाई हटाउने
- बाढीको क्षति कम गर्न घरको भूईँतल्ला खुल्ला राख्ने र जमिनको तह भन्दा अग्लो बनाउने
- घर वरिपरि बाँस र केराको बिरूवा लगाउदा बाढीको बेग कम भई क्षति न्युनिकरण हुने गरेको
- बाँधीराखेको घरपालुवा जनावरहरूको दाम्लो काटी दिएमा आफैँ सुरक्षित स्थानमा जाने गरेको
- महत्वपुर्ण कागजपत्र, बिउ बिजन तथा आपतकालिन सामानहरू बाढी आउनु अघि गाँउकै अग्लो स्थानमा रहेको घरहरूमा सार्ने गरको
- तल्लो तलामा रहेका स-साना घरपालुवा जनावरहरू तथा सामानहरू माथिल्लो तलामा सार्ने गरेको
- भाग्ने समय प्राप्त भएमा सुरक्षित स्थानमा जाने
- बाढी आएको बेला अशक्त, बृद्ध-बृद्धा, गर्भवती, सुत्केरी तथा बालबालिकाहरूलाई सुरक्षित स्थानमा लैजाने
- घर वरिपरि बाँध, डिल बनाएमा बाढी आउदा पानी घर भित्र पस्न पाउदैन
- स्थानिय तथा दातृ निकायहरूसँग समन्वय गरि सहयोग जुटाई साना तथा ठुला भौतिक संरचनाहरू निर्माण गर्ने गरेको
- बृक्षारोपणले बाढी न्युनिकरण तथा आय आर्जनमा महत्वपुर्ण योगदान गरेको

बाढी पुर्व

- पुर्व सुचना प्रणाली तयारी अबस्थामा राख्ने
- सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने
- झटपट झोलाको तयारी गर्ने
- कृत्रिम घटना अभ्यास आयोजना गर्ने
- आपतकालिन कोषको ब्यबस्था गर्ने
- बिपद ब्यबस्थापन क्रियाकलाप संचालन गर्ने

बाढीको समयमा

- खोज तथा उद्धार टोली परिचालन गर्ने
- प्राथमिक उपचार टोली परिचालन गर्ने
- सुचना सम्प्रेषण गर्ने
- प्रेषण सेवा (रिफरल) उपलब्ध गराउने

बाढी पश्चात

- क्षतिको बिबरण लिने
- खानेपानी तथा सरसफाईमा ध्यान दिने
- राहत तथा अस्थाई शिबिर ब्यबस्थापन
- पुननिर्माण तथा पुनस्थापना

नेपाल सरकार
विपद् प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम

फारम भर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू:

१. एउटा वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारमको प्रयोग गरिने छ ।
२. विपद् भएको ० देखि २४ घण्टा भित्र गाउँ तथा नगरपालिकाको कर्मचारी, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रस प्रतिनिधिको संलग्नतामा फारम भरिने छ ।
३. लेखाजोखा टोलीबाट विभिन्न सूचनादाताहरूसंगको अन्तरवार्ता तथा प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी फारम भरिने छ ।
४. यदि अस्पष्ट सूचनाहरू प्राप्त भएको खण्डमा लेखाजोखा टोलीबाट उपयुक्त विचारका आधारमा फारम भरिने छ ।
५. आवश्यक सेवाहरूको लेखाजोखा गर्न प्रभावित संख्या अनुमान गरिने छ ।
६. तल दिइएका विकल्पहरू नभएमा अन्यमा उल्लेख गरिने छ ।

१ स्थान र पहुँच सम्बन्धी सूचनाको जानकारी			
१.१ प्रदेशको नाम :	१.२ जिल्लाको नाम:	१.३ गाउँ/नगरपालिकाको नाम:	
१.४ वार्ड नम्बर	१.५ मिति:	गते /महिना/साल:	
१.६ सूचना संकलन गर्ने व्यक्तिको विवरण :			
नाम :	पद /संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	टोली नेताको नाम:
१			
२			
३			
१.७ अहिले जिल्ला सदरमुकामबाट प्रभावित वडासम्म आवतजावतको अवस्था	☐ पहिलाको जस्तै सामान्य ☐ कठिन (मुस्किल छ) ☐ धेरै कठिन	१.८ प्रभावित वडा सम्म पुग्ने साधन	☐ पैदल ☐ गाडी ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)
१.९ अहिले जिल्ला सदरमुकामबाट प्रभावित क्षेत्र सम्मपुग्ने साधनको आधारमालागने समय	☐ १ घण्टा भन्दाकम ☐ १ देखि २ घण्टा ☐ २ देखि ४ घण्टा ☐ ४ देखि ८ घण्टा ☐ १ दिनभन्दा बाढि ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)		

२. विपद् सम्बन्धी विवरण			
२.१ घटना घटेको मिति		२.२ घटना घटेको समय	
२.३ विपद्को प्रकार	☐ बाढी ☐ पहिरो ☐ आगलागी	☐ भूकम्प ☐ महामारी ☐ शीतलहर	☐ खडेरी ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)
२.४.१ मृतक	२.४.२ बेपत्ता	२.४.३ घाइते	२.४.४ विस्थापित
छ ☐ छैन ☐ थाहा छैन	☐ छ ☐ छैन ☐ थाहा छैन	☐ छ ☐ छैन ☐ थाहा छैन	☐ छ ☐ छैन ☐ थाहा छैन
अनुमानित संख्या:	अनुमानित संख्या:	अनुमानित संख्या:	अनुमानित संख्या:
२.५ प्रभावित क्षेत्रमा संचारको अवस्था कस्तो छ ? (मोबाइल, टेलिफोन)	☐ ठिक छ ☐ अवरूद्ध ☐ आंशिक ठिक छ		
२.६ प्रभावित क्षेत्रमा विपद्को कारणले अन्य कुन कुन सेवाहरु अवरूद्ध भएका छन ? चिन्ह लगाउनुहोस ।	☐ विद्युत ☐ विमानस्थल ☐ स्वास्थ्य सेवा ☐ पुलहरु ☐ मुख्य सडक ☐ बजार/पसल ☐ विद्यालय ☐ खानेपानीको आपूर्ति ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)		

३. प्रभावित व्यक्ति तथा सेवाहरु					
३.१ प्रभावित क्षेत्रका मुख्य सेवा तथा कार्यालयहरु संचालनको अवस्था कस्तो छ ?	जम्मा संख्या	संचालनमा छ	आंशिक क्षति तथा संचालन	पूर्ण क्षति	थाहा छैन
३.१.१ विद्यालय					
३.१.२ प्रहरी कार्यालय					
३.१.३ स्वास्थ्य केन्द्र					
३.१.४ वडा कार्यालय					

३.१.५ अन्य सरकारी कार्यालयहरू					
३.१.६ सामुदायिक भवनहरू					
३.१.७ रेडक्रसको कार्यालय					
३.१.८ अन्य (उल्लेख गर्ने)					

३.२ विपद्का कारणले कुन समुहका मानिसहरू बढि जोखिममा रहेका छन ?	☐ गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरू (अनुमानित संख्या) ☐ ५ बर्ष मुनिका बालबालिकाहरू (अनुमानित संख्या) ☐ अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू (अनुमानित संख्या) ☐ किशोरी तथा प्रजनन उमेरका महिलाहरू (अनुमानित संख्या) ☐ ६० वर्षभन्दा माथिका ब्यक्तिहरू (अनुमानित संख्या) (संख्या उल्लेख गर्दा द्वितिय तथ्याङ्कलाई आधार मान्न सकिने छ)
३.३ प्रभावित क्षेत्रमा माथि उल्लेख नभएका तर जोखिममा रहेका समुहहरू छन भने उल्लेख गर्नुहोस । जस्तै: घरवार विहिन, एकल महिला तथा पुरूषहरू	

४. खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता	
४.१ पिउने पानीको श्रोतको अवस्था कस्तो छ ?(यदि क्षति भएको छैन भने ४.३ मा जाने ।)	☐ पूर्ण क्षतिग्रस्त ☐ आंशिक क्षति ☐ क्षति भएको छैन
४.२ पिउने पानीको बैकल्पिक श्रोतको अवस्था कस्तो छ ?	☐ छ, सुरक्षित श्रोतको रूपमा प्रयोग भएको छ ☐ छ, तर सुरक्षित छैन ☐ छ, सुरक्षित/असुरक्षित थाहा छैन तर प्रयोग भएको छ ☐ बैकल्पिक श्रोतको प्रयोग भएको छैन
४.३ फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तोछ ?	☐ व्यवस्थित छ ☐ व्यवस्थित छैन

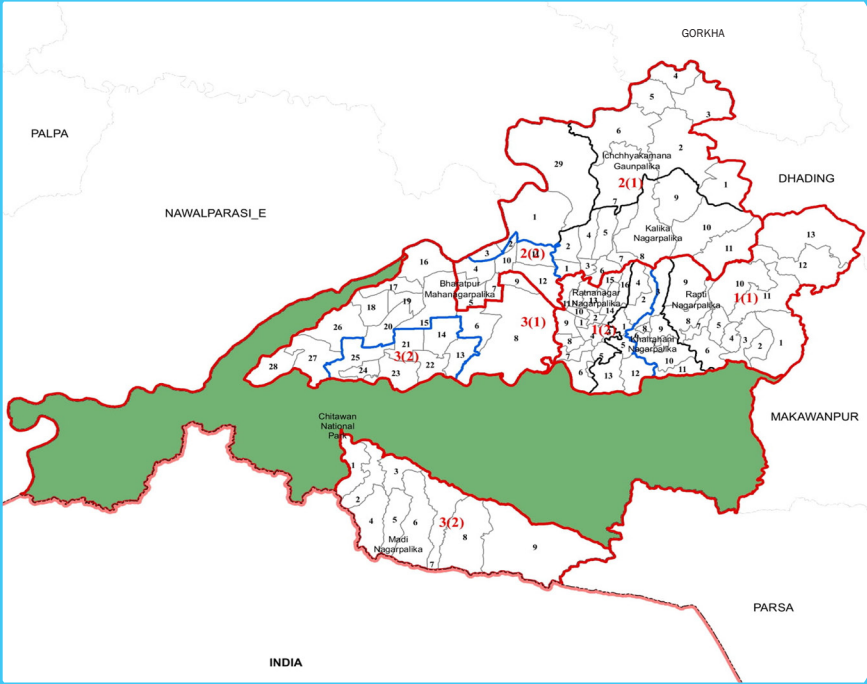
४.४ शौचालयको व्यवस्था छ ?	☐ छ ☐ छैन
५. अस्थाई आवास र अन्य अनिवार्य गैर-खाद्य सामग्रीहरू	
५.१ के विपद्का कारण आवास सम्बन्धी कुनै समस्या भएको छ ? (यदि छैन भने ६.१ मा जानुहोस)	☐ छ ☐ छैन
५.२ तत्कालको लागि कति घरपरिवारलाई अस्थाई आवासको आवश्यकता छ ?	संख्या उल्लेख गर्ने
५.३ अहिले विस्थापितहरू कहाँ बसेका छन् ?	☐ विद्यालय ☐ अन्य सार्वजनिक भवन ☐ सडक छेउमा शिविर बनाएर ☐ जंगल छेउमा शिविर बनाएर ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)
५.४ विस्थापितहरूका लागि कति समयका लागि अस्थायी आवास आवश्यक छ ?	☐ १ हप्ता सम्म ☐ १ देखी २ हप्ता सम्म ☐ २ हप्ता देखी १ महिना सम्म ☐ १ देखी ३ महिनासम्म ☐ ३ महिनाभन्दा बढी
६. खाद्यान्न तथा बजार	
६.१ प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाले सञ्चित गरेर राखेको खाद्यान्न क्षतिको अवस्था कस्तो छ ?	☐ पूर्ण क्षति ☐ आंशिक क्षति ☐ क्षति छैन
६.२ प्रभावित क्षेत्रको बजार संचालनको अवस्था कस्तो छ ?	☐ पूर्ण संचालन ☐ आंशिक संचालन ☐ संचालन छैन ☐ थाहा छैन
६.३ पशु तथा कृषिबालीको क्षतिको अवस्था कस्तो छ ?	☐ पूर्ण क्षति ☐ आंसिक क्षति ☐ क्षति छैन
६.४ कुन पशु तथा कृषिबालीको क्षति भएको छ ?	पशुपालन ☐ बालीनाली ☐ माछापालन ☐ अन्य (उल्लेख गर्नुहोस)

७. स्वास्थ्य तथा पोषण	
७.१ प्रभावित क्षेत्रमा विपद् पश्चात स्वास्थ्य सम्बन्धी कुनै समस्याहरु उत्पन्न भएका छन् ? (यदि छैन भने ७.३ मा जानुहोस् ।)	☐ छ ☐ छैन ☐ थाहा छैन
७.२ यदि छ भने कस्ता खालका समस्याहरु देखा परेका छन् ?	☐ घाइते ☐ सरूवा रोग ☐ प्रजनन स्वास्थ्य समस्या ☐ अपर्याप्त औषधि आपूर्ति ☐ अपर्याप्त स्वास्थ्य जनशक्ति ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)
७.३ प्रभावित क्षेत्रका मानिसहरुले स्वास्थ्य सेवा पाईरहेका छन् ?	☐ छन् ☐ छैनन् ☐ आंशिक, केहीलाई मात्र स्वास्थ्य सेवाको पहुँच भएको
७.४ प्रभावित क्षेत्रमा अति कुपोषण भएका ५ वर्ष मुनिका बालबालिका छन् ?	☐ छन् ☐ छैनन् छन् भने कतिजना छन् अनुमानित संख्या उल्लेख गर्नुहोस् :
८. संरक्षण	
८.१ प्रभावित क्षेत्रमा बालबालिकाहरु हराइरहेका वा परिवारसंग छुटेका छन्?	☐ छन् ☐ छैनन्
८.२ प्रभावित क्षेत्रमा कुनै लैंगिक हिंसा भएको बारेमा जानकारी छ ?	☐ छ ☐ छैन
८.३ प्रभावित क्षेत्रका मानिसहरुमा डर तथा चासोका विषयहरु के के छन् ?	☐ बत्तिको अभाव ☐ गोपनियताको अभाव ☐ मानव बेचबिखन ☐ लैङ्गिक हिंसा बढ्नु ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)
९. विपद् पश्चातको मौसमको अवस्था	
९.१ मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	☐ मौसम सामान्य छ ☐ हिमपात ☐ भारी वर्षा ☐ हावाहुरी ☐ अत्याधिक चिसो ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने) ☐ अत्याधिक गर्मी

१०. उपलब्ध श्रोत साधन, समस्याको सामना गर्ने रणनीतिहरू र आवश्यक सहयोग		
मुख्य सूचनादाताको सूचना र लेखाजोखा टोलीको अवलोकनका आधारमा उक्त क्षेत्रमा देखिएका थप आवश्यक सहयोग		
क्षेत्र	अतिरिक्त सहयोगको आवश्यकता	आवश्यक सहयोग उल्लेख गर्नुहोस
१०.१ खोज तथा उद्धार	☐ छ ☐ छैन	
१०.२ आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा	☐ छ ☐ छैन	
१०.३ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता	☐ छ ☐ छैन	
१०.४ आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीहरू	☐ छ ☐ छैन	
१०.५ संरक्षण	☐ छ ☐ छैन	
१०.६ खाद्यान्न	☐ छ ☐ छैन	
१०.७ शिक्षा	☐ छ ☐ छैन	
१०.८ संचार	☐ छ ☐ छैन	
१०.९ प्रभावित वडामा तत्काल आवश्यक सहयोग सम्बन्धमा लेखाजोखा टोलीको बुझाई कस्तो छ ?	स्थानीय क्षेत्रमा उपलब्ध श्रोत बाट आवश्यकता पूर्ति गर्न सकिने ☐ केहि मात्रामा सहयोगको आवश्यकता रहेको ☐ सहयोगको अति आवश्यकता रहेको	
१०.१० तत्काल सहयोगकालागि सबैभन्दा उच्च प्राथमिकतामा के परेको छ ? प्राथमिकता निर्धारण गर्दा नम्बरमा उल्लेख गर्नुहोस ।	☐ खोज तथा उद्धार	☐ खाद्यान्न
	☐ आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा	☐ शिक्षा
	☐ खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता	☐ सञ्चार
	☐ आवास तथा गैर खाद्य	☐ संरक्षण
	☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)	
केही थप टिप्पणी भएमा उल्लेख गर्ने:		
हस्ताक्षर		

सन्दर्भ सामग्रीहरू

- जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक २०७९
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ (अद्यावधिक २०७८),
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापनका विभिन्न मितिका निर्णयहरू तथा कार्यालय प्रमुखहरूको कार्यशाला
- सरोकारवाला कार्यालय र संघसंस्थाहरूमा भएका तथ्याङ्क तथा अभिलेखहरू,
- स्थानीय तहका तथ्याङ्कहरू, टेलिफोन वार्ता र अन्तरकृया

प्रकाशक
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
चितवन